

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

1. I 1993. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LV • ЦЕНА 1400 ДИН. • БРОЈ 2140

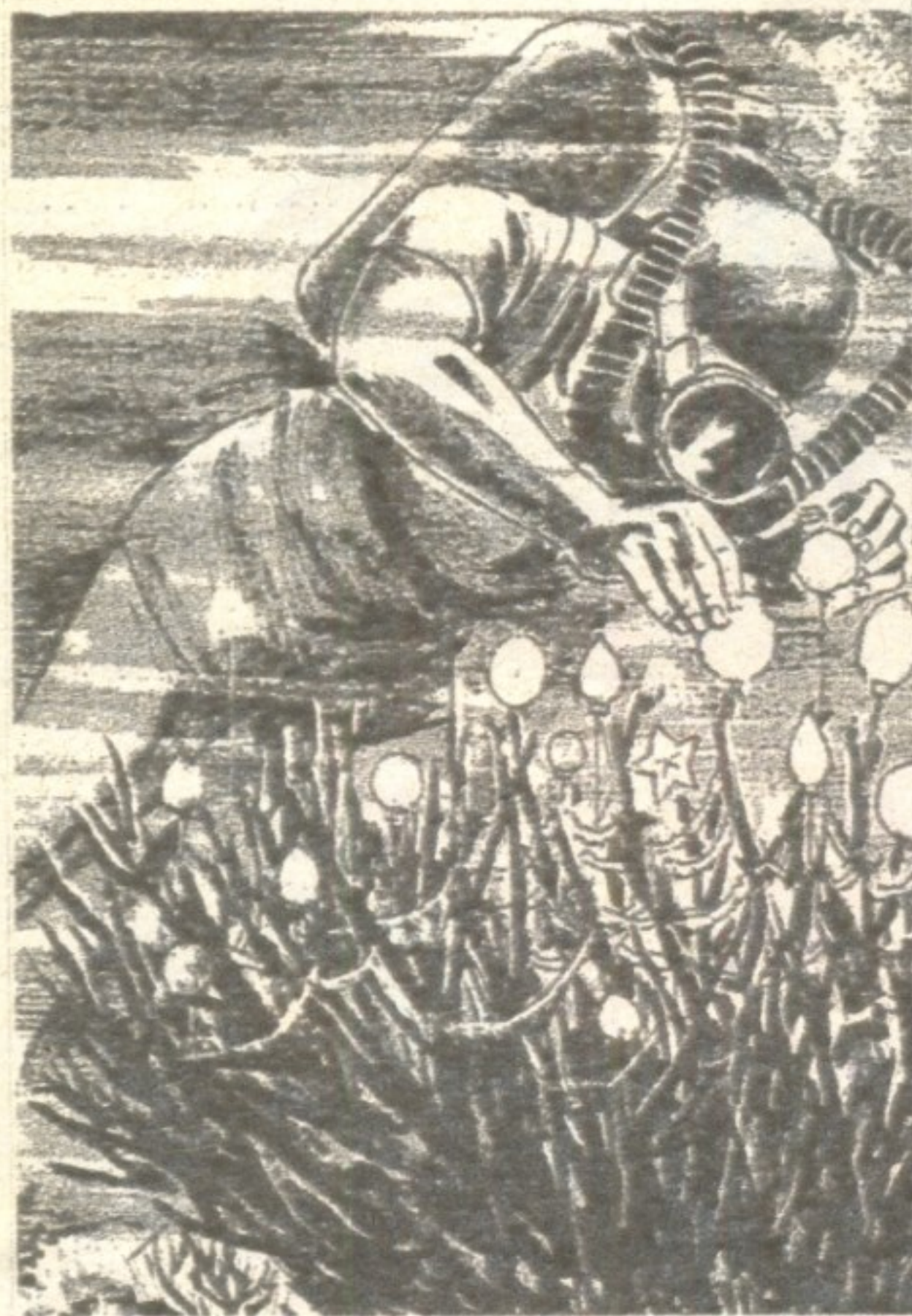
ЗАБАВНИКУ У ЈЕДИНСТВЕНОЈ ПОТРАЖИ ЗА ЗАКОПАНИМ ЗЛАТОМ
БЛАГО ЦАРА ЈУТОСЛАВА
Писац: Петар
Миливојевић
(СТР. 45-49)

РЕДАКЦИЈА ЗАБАВНИКА
СВАКОМ ЧИТАОЦУ ЖЕЛИ
ДА У 1993. ГОДИНИ
НАЂЕ НЕКО СВОЈО

БЛАГО

Фирма

Веровати или не!

НАЗВЕКИ БРОДОМ КИТОЛОВАЦА

ФЛОТА КИТОЛОВАЦА ОД 29 БРОДОВА НАСУКАЛА СЕ НА ЛЕДЕНИ БРЕГ СЕПТЕМБРА 1871. ГОДИНЕ НА АРКТИКУ. ИАКО ЈЕ БИЛО МНОГО БРОДОВА И ПОСАДЕ, НЕСРЕКА ЈЕ ПРОШЛА БЕЗ ИЈЕДНЕ ЈЕДИНЕ ЖРТВЕ.

ЛОТИ ФРУТИГЕР

СЕ ЗА 8 САТИ 27. XII 1927. ГОДИНЕ ПОПЕЛА НА ЛЕДОМ ПОКРИВЕН ШВАЈЦАРСКИ ВРХ АЛАЛИНХОРН ВИСОК 4036 МЕТРА, А ИМАЛА ЈЕ САМО 8 ГОДИНА.

ПОДВОДНА ПРОСЛАВА

ЧЛАНОВИ ИТАЛИЈАНСКЕ РОНИЛАЧКЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ 1952. ГОДИНЕ ПРОСЛАВИЛИ СУ БОЖИК 30 МЕТРА ИСПОД ПОВРШИНЕ ЦРВЕНОГ МОРА ОКИТИВШИ КОРАЛЕ УКРАСИМА ЗА ЈЕЛКУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● Сунце је заиста златно: астроном Нахел Јусеф с Каирског универзитета после вишегодишњих посматрања дошао је до закључка да на сваких 12 атома водоника у површинском слоју Сунца долази један атом злата. То значи да видљиви део наше звезде садржи много милијарди тона племенитог метала.

●●● ноћни одмор после напорног дана доноси освежење, али присилно лежање у кревету због болести или повреде управо супротно – тврде истраживачи: три дана лежања у кревету одговара функционалном тридесетогодишњем старењу организма! Узрок – губитак утицаја силе Земљине теже. Док човек стоји, тело се опире гравитацији „на најбољи начин“, мишићи се учвршћују, кости јачају.

●●● једно истраживање у Јапану показало је да чак 90 одсто његових становника сматра да припада средњој класи. Само 5,1 одсто види себе као припаднике најниже класе а једва 0,9 сврстава себе у највишу. Што се стандарда тиче, 69,3 одсто Јапанаца изјавило је да је потпуно задовољно, а 27,4 да није незадовољно!

●●● у мисији шатла „Колумбија“, чије се лансирање очекује 1994. године, биће и Чикаи Мукаи, прва Јапанка која ће се наћи у свемиру. Чикаи Мукаи је лекар, специјалиста за хирургију срца, и каже да ће се овим летом испунити њен давнашњи сан да Земљу посматра из свемира.

Илустровао: Зоран Петковић – Петко

Будућност је
ВЕЋ
почела

струкционом бироу велике корпорације „Шимицу“. Путовање у васиону трајаће пет и по дана: два дана ће туристи провести у ваздушној луци да би се привикли на живот у бестежинском стању. Трећег дана ујутру путници васионским бродом стижу у космичку станицу – хотел, удаљен

2020. ПРОВОДИЋЕТЕ ОДМОР У КОСМОСУ

За мање од тридесет година Јапанци ће туристе слати у космос – такав пројект већ је детаљно разрађен у кон-

450 километара од Земље.

Хотел је замишљен у облику печурке са 64 модула (собе) где ће будући гости има-

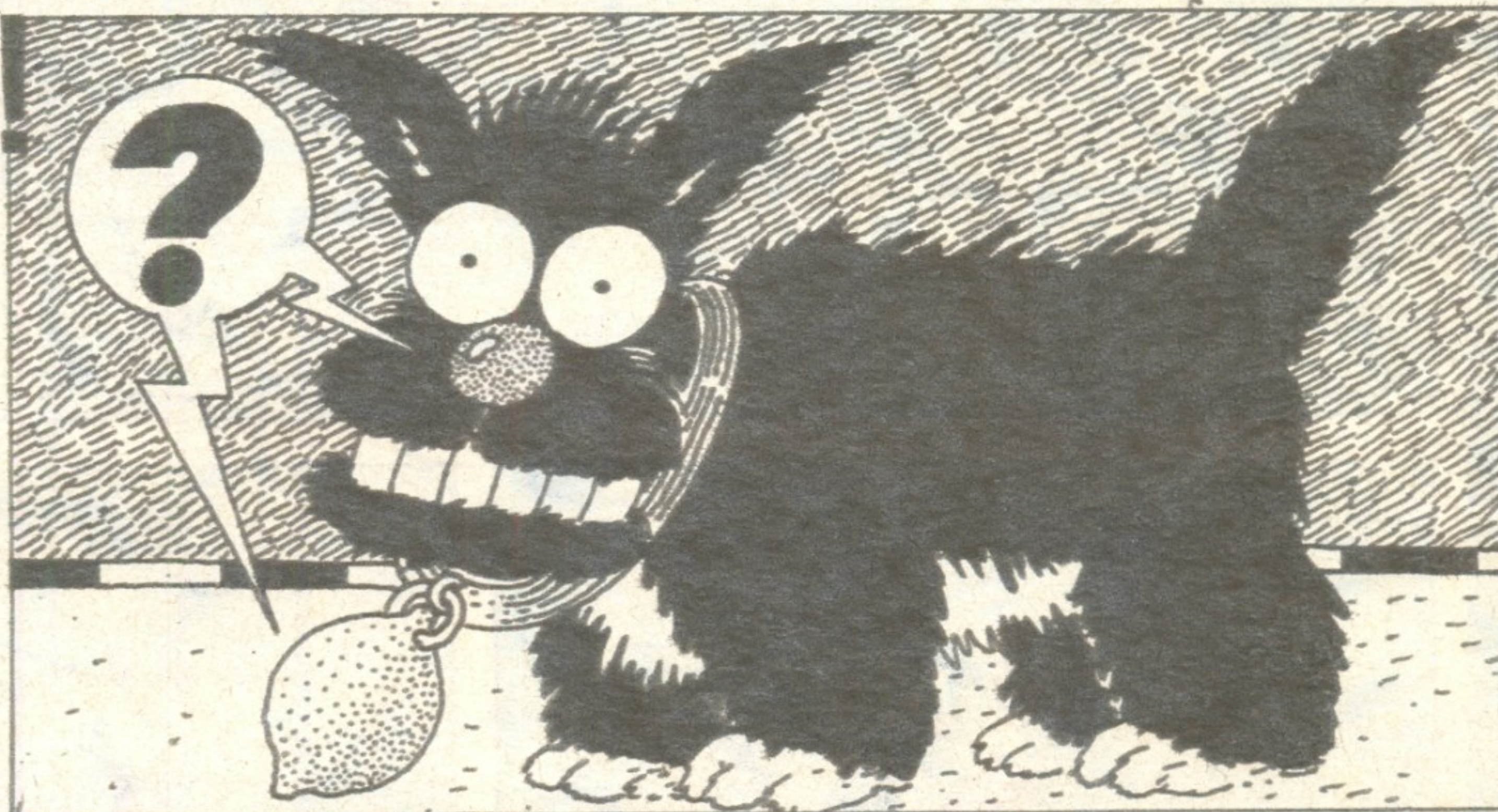
ти комфор као на Земљи (туш, писаћи сто, кревет...). Моћи ће, такође, и да се забављају: излети у космос, спорт, позориште, а моћи ће чак и да се венчавају. Корпорација „Шимицу“ процењује ову гра-

ђевину на 50 милијарди марака, а цена је тако висока због тежине материјала који треба допремити – близу 7500 тона. Зато многи стручњаци сматрају да пројекат јесте изводљив, али не и исплатив.

УМУКНИ !!!

Ако ваш пас лаје и кад треба и кад не треба, понудите му миришљаву огрлицу... А на њој, уместо плочице, кутија величине шибице са микрофоном који реагује на лавез и истог часа укључује рески мирис лимуна. Справа, тврди произвођач, без грешке прекида лајање пса кога почиње да занима извор мириса. После извесног времена код вашег брбљивог љубимца ствара се условни рефлекс, односно он почиње да повезује лајање са мирисом лимуна и пред дилемом мрски мирис или ћутање – одлучује се за ово друго.

Ипак, „лавез стоп“ је измишљен првенствено за изванредне ситуације: возњу

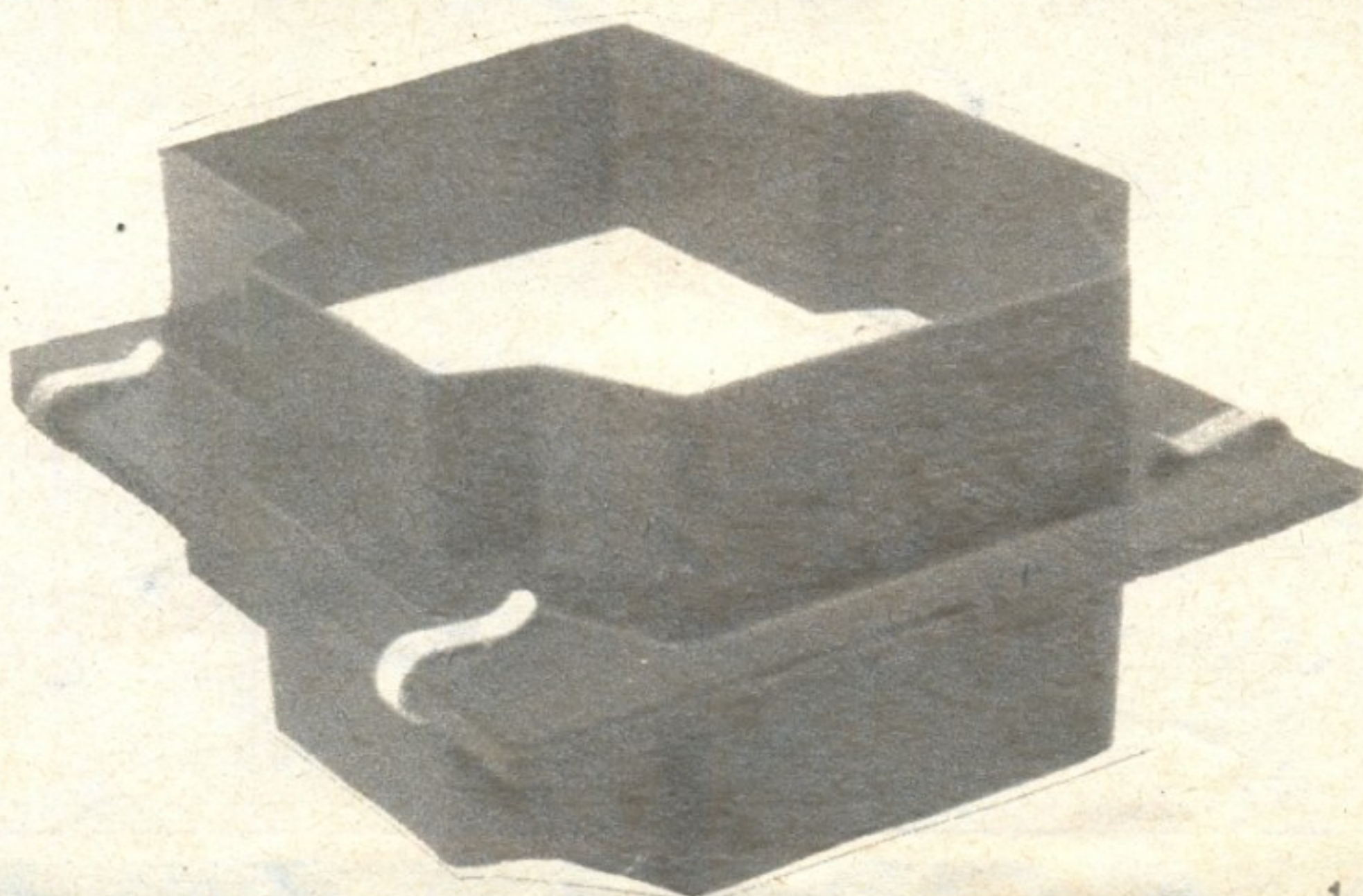
колима, кад је господар одсутан и тако даље. Иначе, огрлица је изграђена у сарадњи

с Министарством за очување људске околине Француске и свакако је мање сурова од

оне која се користи у Јапану – на лавез шаље слабе струјне ударе!

ФАБРИКА ПАПИРА У – КУПАТИЛУ

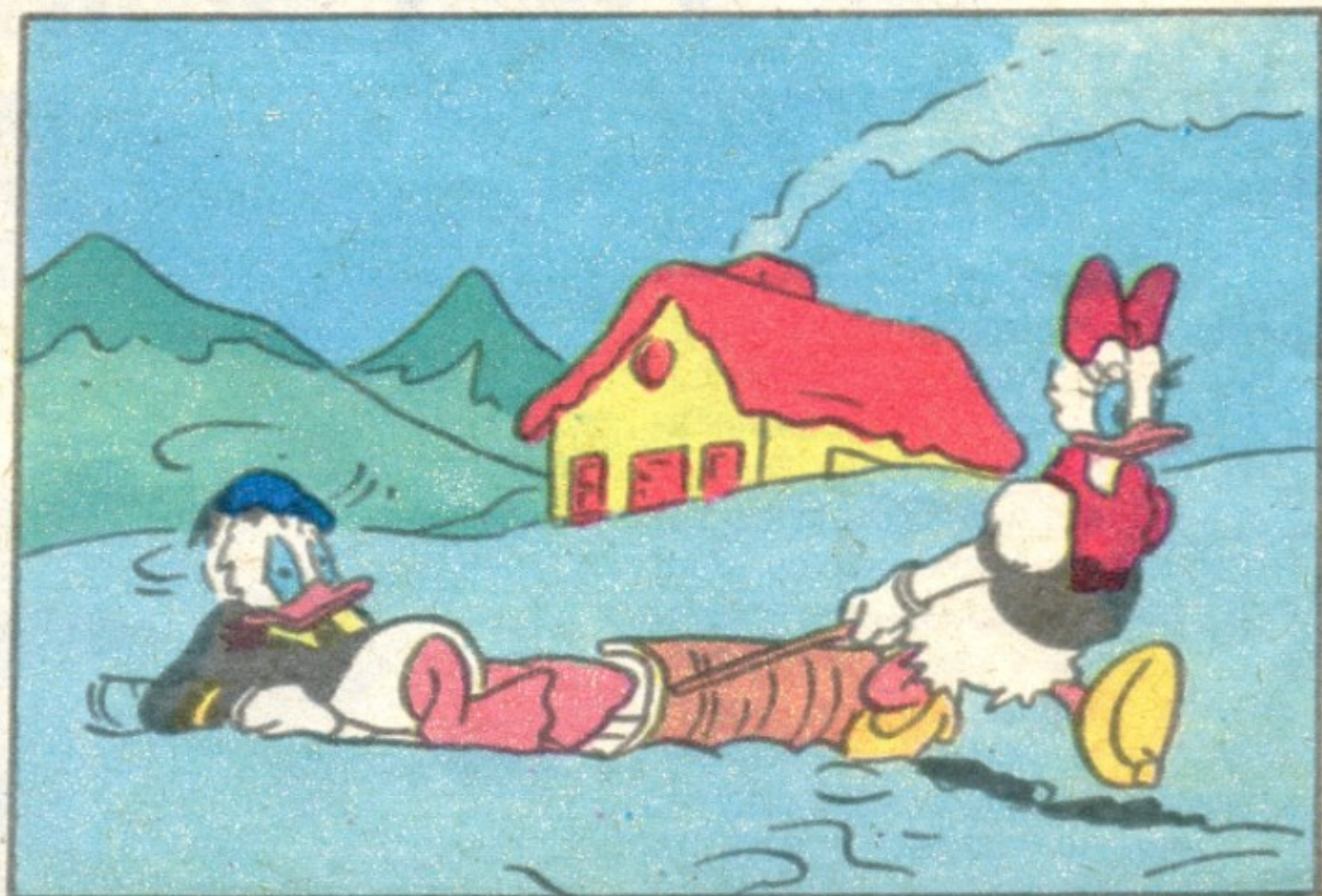
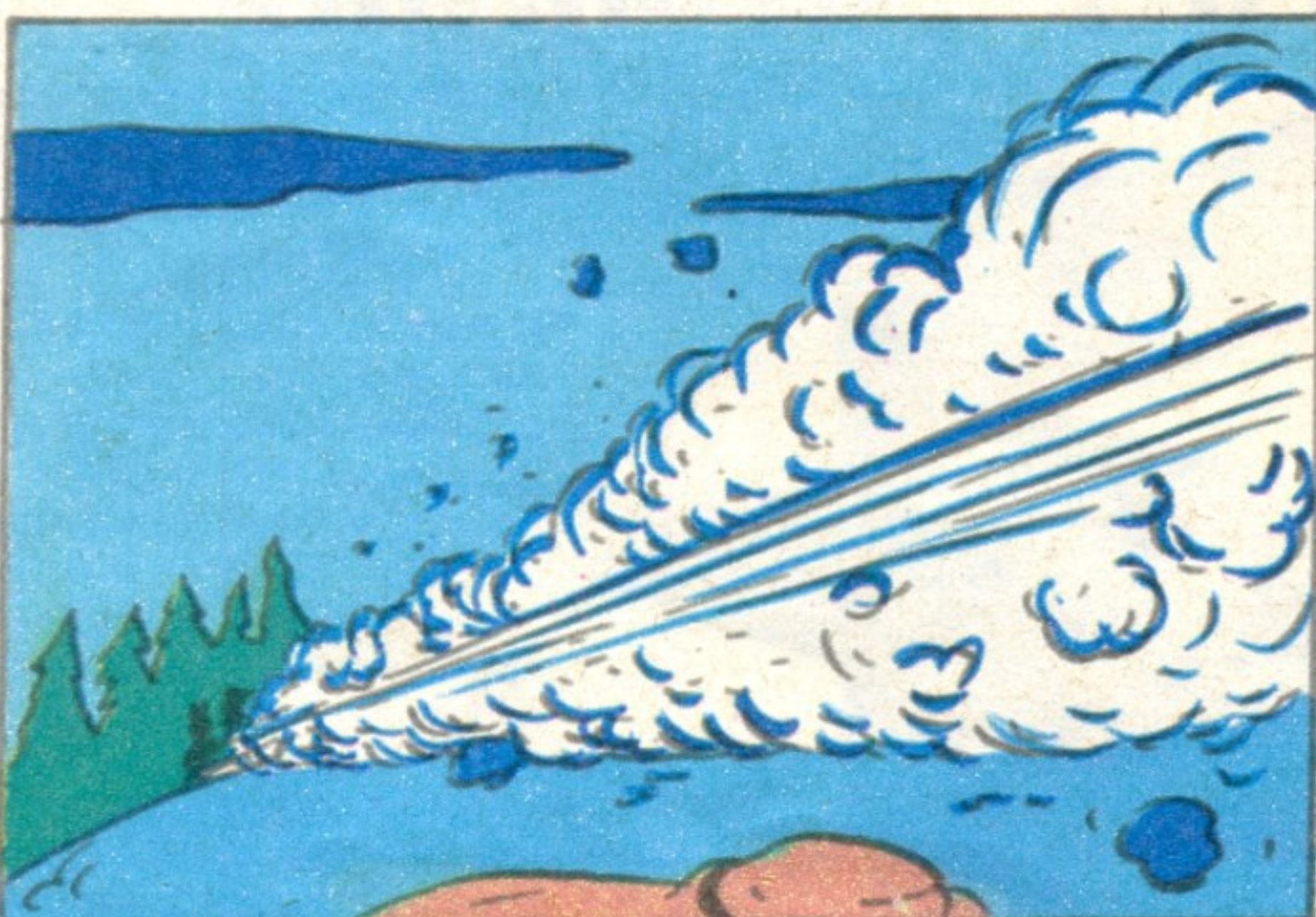
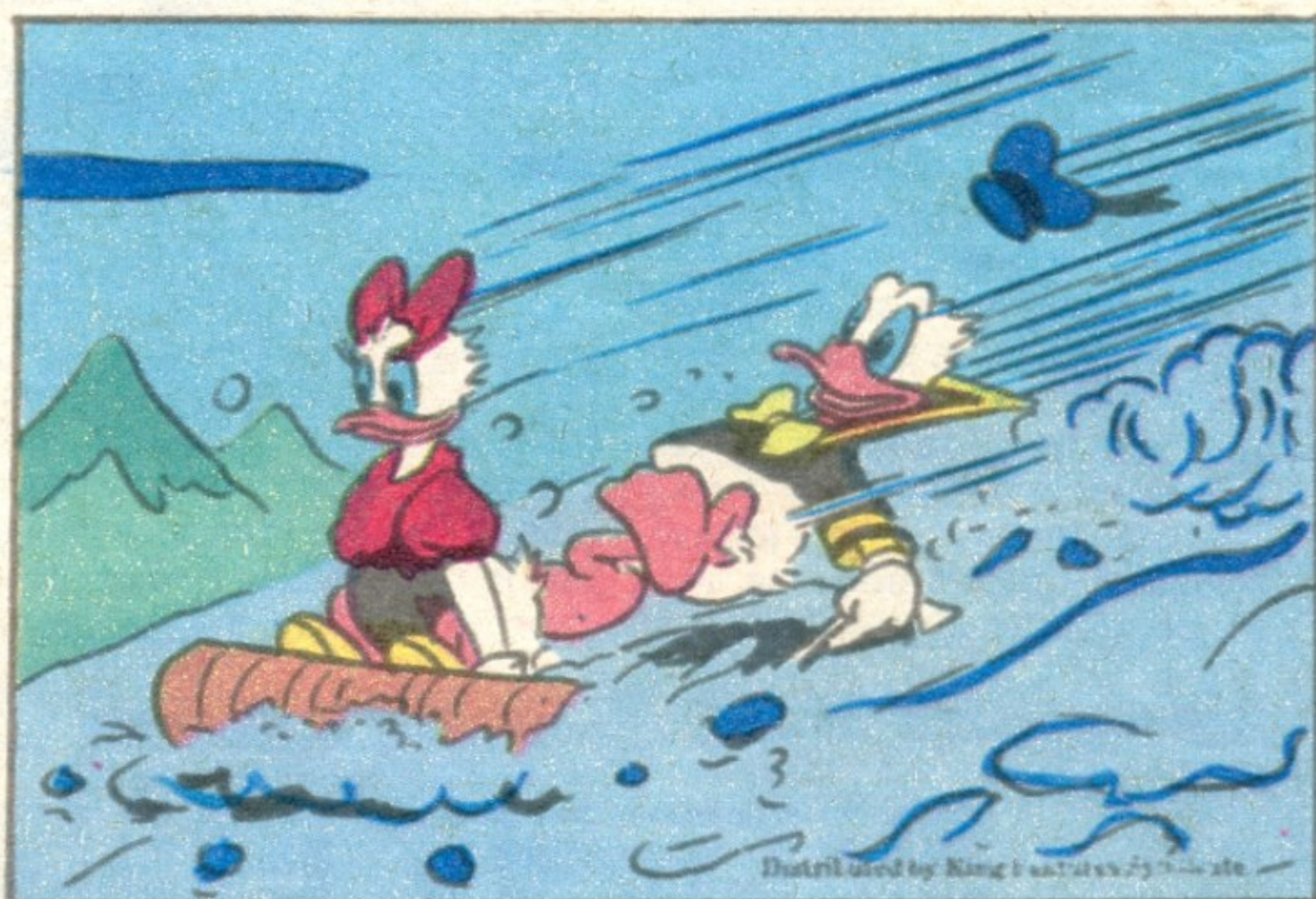
Да бисте старе новине или кесе претворили у нов папир за писање, ту је чаробни сандук ПЕЈПР МЕЈКР фирме „Гелт Тојс“ са додацима. Овај комплет омогућава да се једноставно и лако, у седам фаза, произведе хартија за писање или картон у боји. Зелена кућна фабрика састоји се од једне градуиране боце у којој се стари папир меша с водом и претвара у кашу, затим пигмента (папир можете бојити по вољи), калупа са ситом, лимене плоче за пресовање, штапаљки и премаза који се наноси на већ осушени папир

да би постао „непромочив“, односно да се мастило или боја по њему не би разливали.

Процес се одвија на следећи начин: из папирне каше добијене на почетку операције истисне се вода, а маса пресује у листове и затим суши (око 10 сати) и на крају премазује. Кад постане „непромочива“, по њој можете писати, цртати. Сандук који видите на фотографији омогућава да небројено пута прерадите све врсте папира а кошта свега 275 франака.

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

ЦРНИ БИСЕРИ

ИЗ

ЦРНОГ

МУЗЕЈА

Имућна шездесетдеветогодишња Олива Даренд-Дикон проводила је своје удовичке дане у једном хотелу пансиона у Кенсингтону, у Лондону. У истом пансиону живео је и Џон Џорџ Хејг који се удовици представио као проналазач. Причајући јој о својим проналасцима, поменуо је једном приликом како је наумио да почне да производи вештачке нокте (у то време још непознате) и позвао је да разгледа његову радионицу у Кролију, у грофовији Сасексу. Госпођа Даренд-Дикон никад се више није вратила у свој пансион. Када се једна од сустанарки из хотела забринула због тога што је нема, замолила је

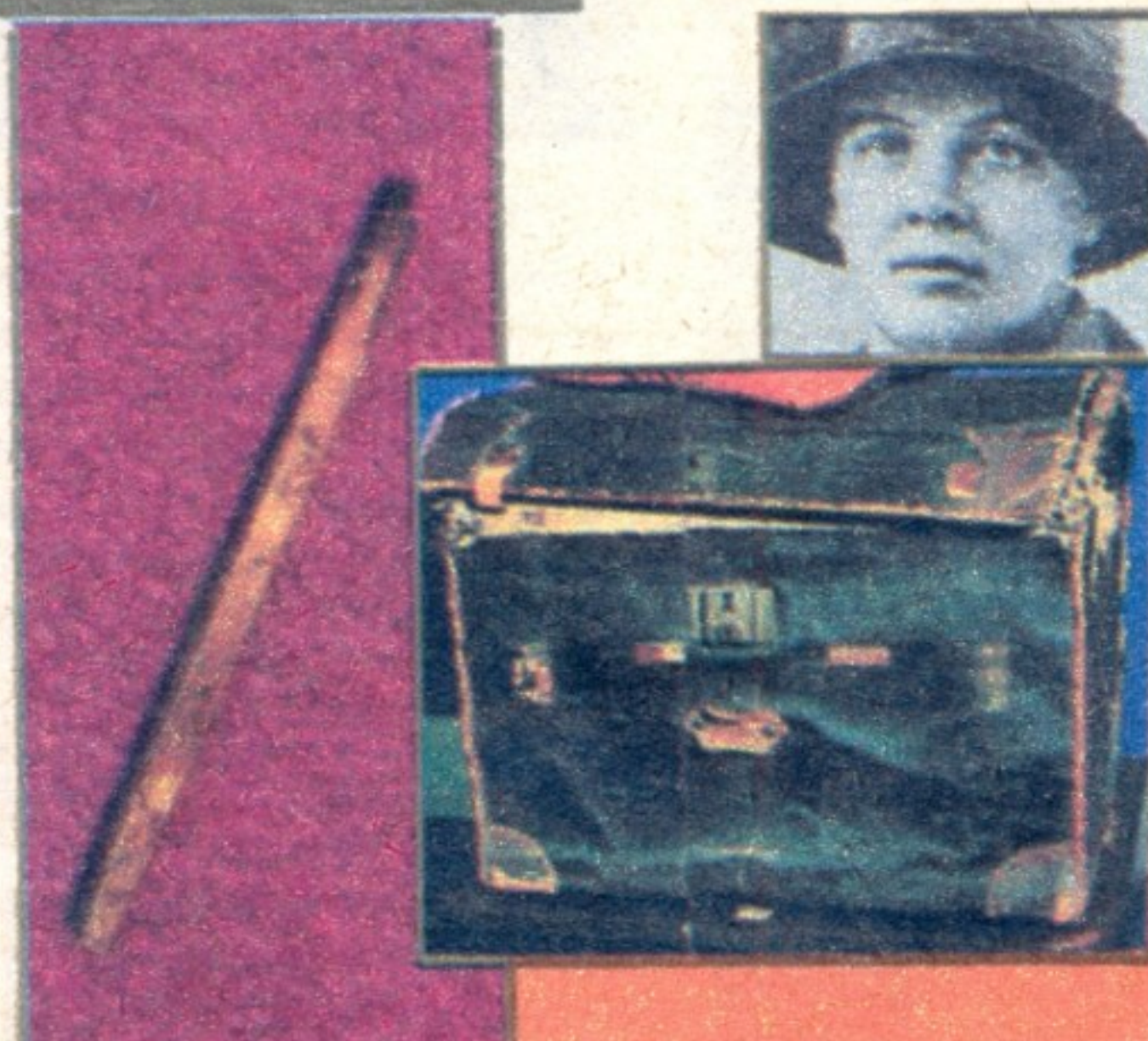
вији Сасексу. Госпођа Даренд-Дикон никад се више није вратила у свој пансион.

Када се једна од сустанарки из хотела забринула због тога што је нема, замолила је

**Сићушни
детаљи
против
великих
злочина**

Вештачка вилица имућне удовице: неопорив доказ против Џона Џорџа Хејга.

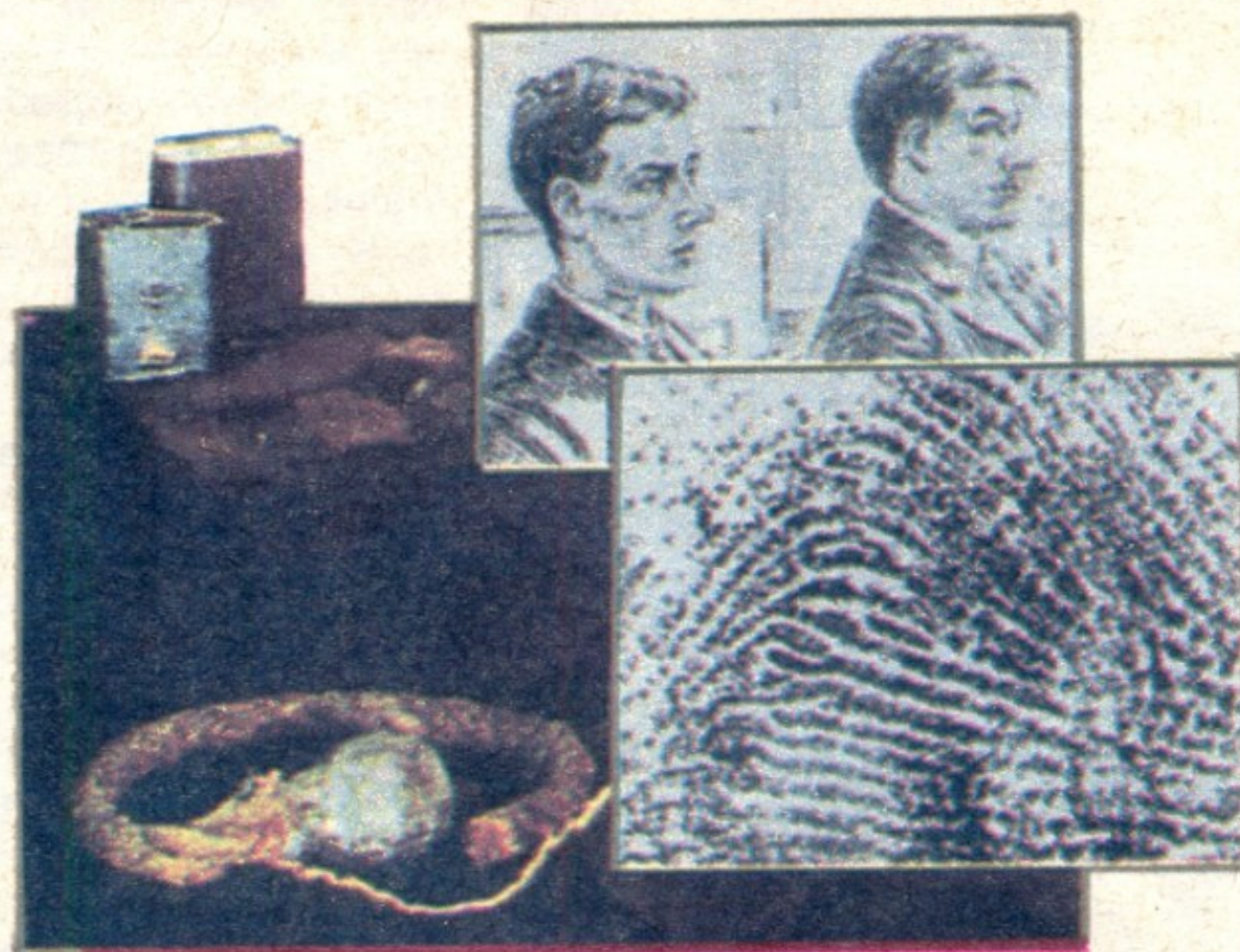

Џон Робинсон превидео је једно палидраце у корпи за хартију и осуђен је због убиства Минн Бонати.

Тридесетдеветогодишњи убица Џон Џорџ Хејг покушао је да се извуче на неурачунљивост. Улога лудог вампира, веровао је, одвешће га у лудницу уместо у затвор

Отровна куглица (десно увећана) којом је усмрћен бугарски књижевник Марков чува се под увећавајућим стаклом.

Откривање отиска једног ознојеног десног палца значило је почетак коришћења дактилоскопије у решавању криминалних случајева. Отисак је откривен на једној дућанској каси у Лондону и одвео је убице, браћу Стретон, на вешала (1905. година).

Хејга (баш њега!) да је отпрати до полицијске станице како би пријавио удовичин нестанак. Нешто се на налицканом тридесетдеветогодишњем Хејгу није допало полицијској службеници Александри Лембурн па је, чим су они отишли, завирила у полицијску архиву. И ту је открила: Хејг је већ три пута седео у затвору због превара и крађа.

Полиција се одмах позабавила Хејговим пословима и убрзо открила да је он већ продао накит нестале удовице и да је њену астраганску бунду zaloжио, вероватно с намером да је касније откупи и прода. У његовој радионици нађен је револвер из кога је, утврђено је, недавно испален један метак, затим три велика оплетена балона у којима је била држана сумпорна киселина, једна пумпа и

ЦРНИ БИСЕРИ ИЗ ЦРНОГ МУЗЕЈА

једно буре од 150 литара. Мртав хладан Хејг је изјавио полицији: „Њено тело сам уништио помоћу киселине а ви сад гледајте како ћете без леша да ми докажете убиство.“

Међутим, сумпорна киселина није обавила свој „задатак“ онако савршено како се то Хејг надао. Детаљним претресом у радионици је нађено девет већих и мањих каменова из „људске жучне кесице“, остаци костију и – зубна протеза госпође Дарен-Дикон коју је њен зубни лекар лако препознао.

Хејг је тада покушао да се извуче на неурачунљивост: изјавио је да је пре овога изврши још пет убиства (која су му донела много новца) тврдећи да је свим својим

жртвама, пре него што би их „обрадио“ сумпорном киселином, исисао крв.

Улога лудог вампира, веровао је, одвешће га у лудницу уместо у затвор. Преварио се. Његов последњи посетилац био је Албер Пјерпоан, целат. Било је то 1949. године.

Само за стручњаке

Зубна протеза несрећне удовице чува се данас у Црном музеју Скотланд јарда, највећој на свету збирци доказа за почињене преступе и злочине. Музеј је основан 1875. године да би се у њему чували материјални докази, понекад на изглед ситни, на основу којих је лондонска полиција решила најзаплетеније и најзанимљивије случајеве. У

садашњим просторијама музеја, у срцу Новог Скотланд јарда, налази се и реконструисана мрачна, прашњава одаја где се чувала првобитна збирка: гипсане главе тридесет седморице обешених злочинаца израђене су још у прошлом веку, висе изнад збирке омчи са њихових вешала. Ту су и фотографије жртава Џека Трбосека, а чува се и пиштољ којим је Рут Елис, последња жена обешена у Великој Британији (1955), убила свог љубавника.

Кроз музеј сваке године прође око 5000 посетилаца из целог света. То су искључиво полицајци, правници, стручњаци за судску медицину, криминолози, адвокати. Обичној публици није омогућено разгледање доказног материјала који је послужио Скотланд јарду за решавање око три стотине на први поглед нерешивих случајева.

Случај заглављене шибице

Маја месеца 1927. године, у једном великом сандуку-коферу за прекоморска путовања, остављеном у гардероби лондонске станице Чаринг крос, откривен је раскомадан леш неке жене. На основу њене одеће виши криминалистички инспектор Џорџ Корниш утврдио је да је жртва тридесетшестогодишња „дама с плочника“ Мини Бонати. Постојале су назнаке да је Мини убијена у једној канцеларији у Вестминстеру.

Сумња је пала на последњег закупца канцеларије извесног Џона Робинсона, малог трговца некретнина, који је у том послу банкротирао. Робинсон је тврдио да убијену уопште није познавао. Међутим, инспектор Корниш успео је да пронађе трговца који је кофер продао, таксисту који је кофер превезао до станице, па чак и носача који га је, гунђајући због његове тежине, однео у гардеробу. Али, ниједан од њих није приликом суочавања могао са сигурношћу да потврди да је баш Робинсон особа којој су те услуге учинили. Инспектору Корнишу недостајао је непобитан доказ који би повезивао убијену жену с њим и с његовом канцеларијом.

У темељито поспремљеној канцеларији дотад није био нађен никакав траг крви. Али када су је два полицијска службеника још једном темељито претражила, у мрежи пружа од којих је била исплетена корпа за хартију, открила су заглављено палидрвце и на њему тек три милиметра дугачку мрку мрљу. Анализом

крви утврђено је да је мрља од крви убијене девојке.

Робинсон је тада попустио и испричао да га је девојка ослонила на улици, а затим непозвана пратила све до канцеларије. У препирци око новца он ју је, наводно, ударио, она је пала, главом ударила о руб столице и – издахнула.

Медицина је доказала да је Робинсон још једном лагао. Тачно је да је он девојку најпре ударио, али је она издахнула зато што ју је потом задавио. Проглашен је кривим и осуђен на смрт. Палидрвце се чува у музеју.

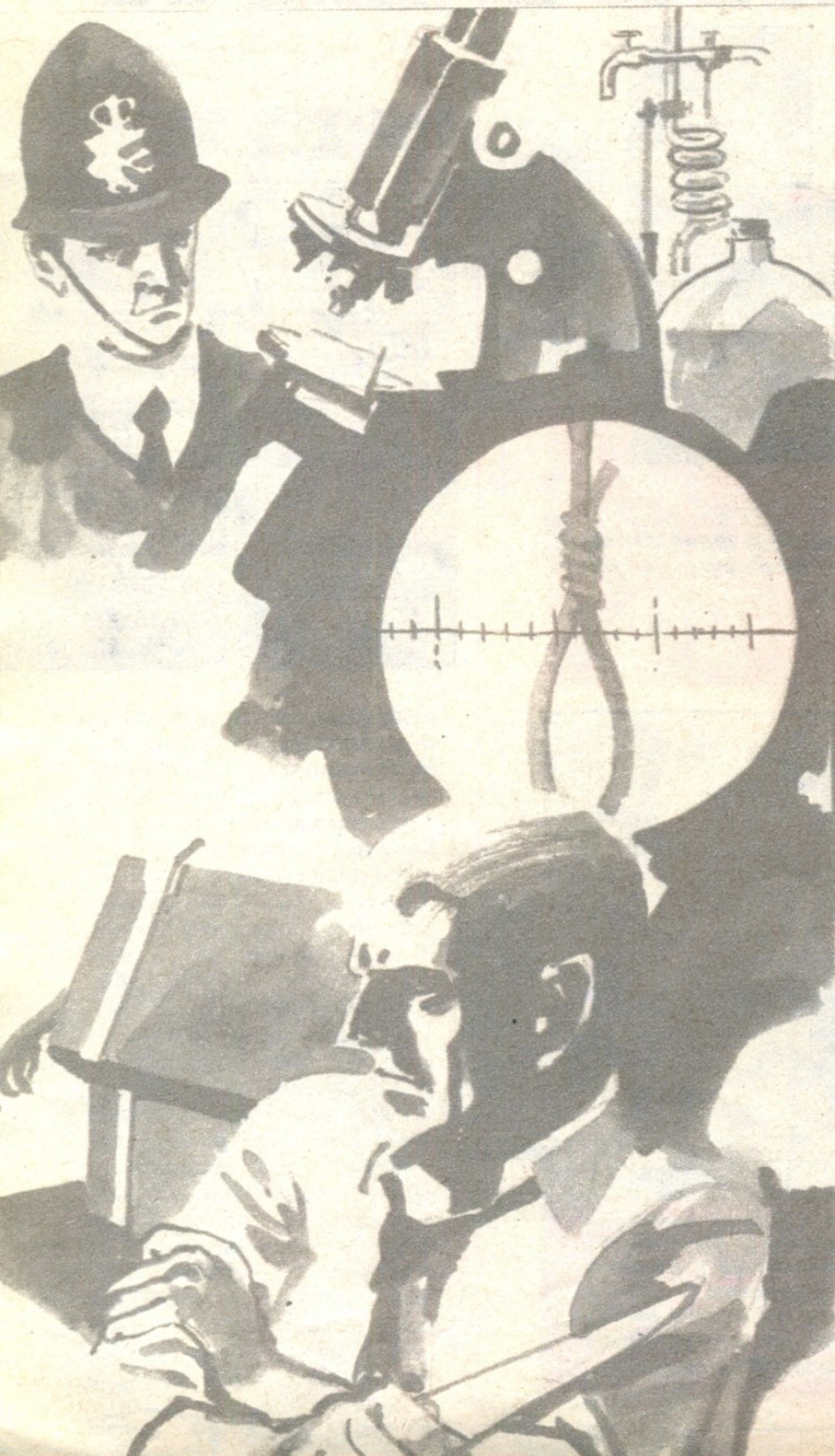
Смртоносна и спасоносна куглица

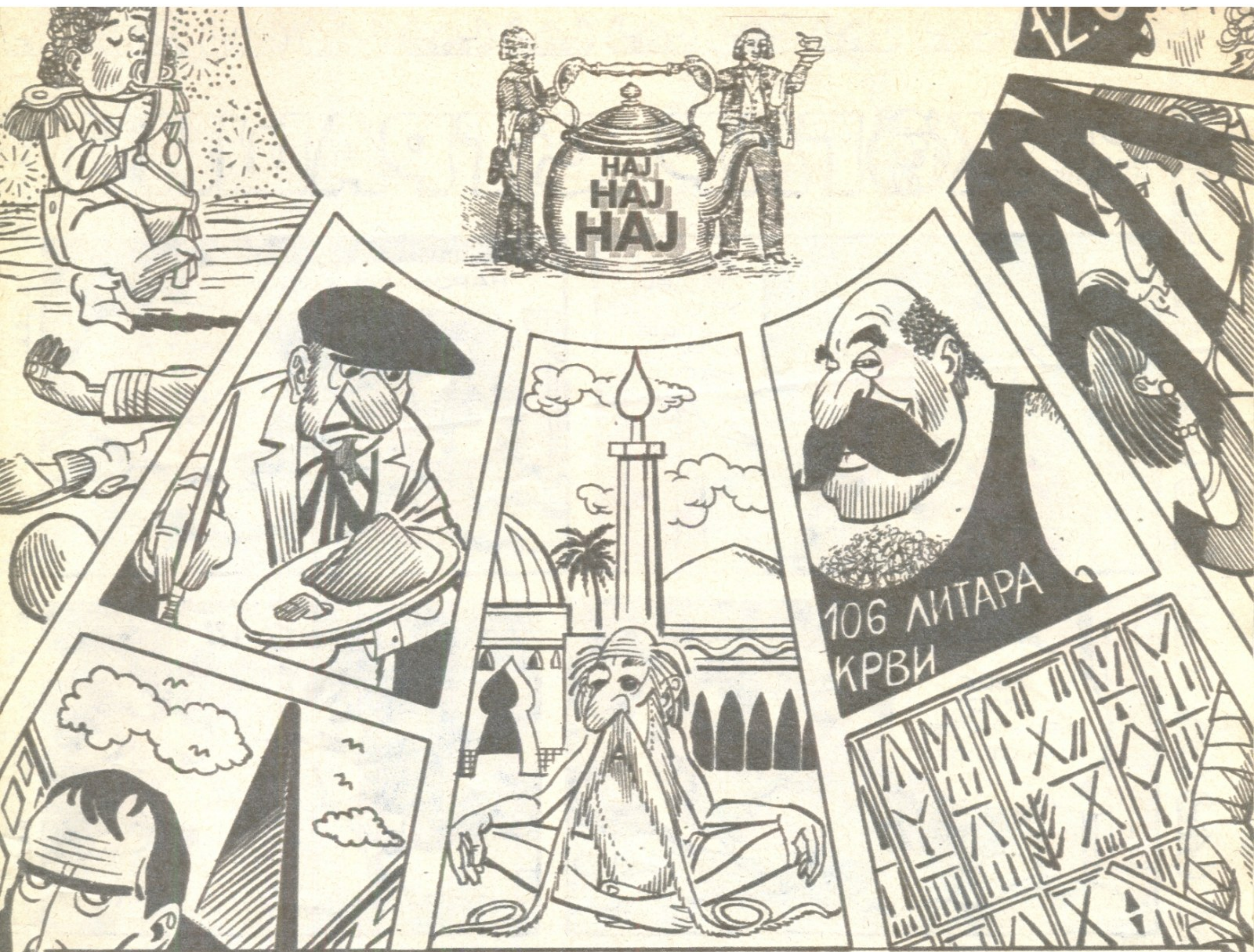
Једна метална куглица, чији је пречник свега 1.5 милиметар, била је узрок смрти бугарског дисидентског књижевника Георгија Маркова који је умро септембра 1978. у Лондону. У Црном музеју Скотланд јарда ова куглица, израђена од легуре платине и иридијума, чува се испод увеличавајућег стакла. На њој су две микроскопски ситне рупице. Када је куглица, највероватније избачена помоћу нарочитог уређаја из врха атентаторовог кишобрана, продрла у горњи део бутине књижевника Маркова, из рупице се излио отров који је изазвао леукоцитозу, веома брз пораст броја белих крвних зрнаца у телу жртве. Марков, код кога је најпре утврђено јако тровање крви, умро је после четири дана.

Убица никад није откривен. Зашто је онда отровна куглица сачувана за музеј? Британски научници сматрају да скоро са сигурношћу могу да тврде да је у куглици искоришћен ризин, екстракт из семена ризинусове биљке чији је само један десетохиљадити део грама смртоносан. Ризин је усмртио Маркова, али ће можда спасти хиљаде и хиљаде живота. Наиме, испитивања вршена на мишевима у лабораторијама универзитета државе Тексас показала су да се коришћењем ризина рак коштане сржи лечи у 99.8 процената. Научници неће стати на томе: на реду је проучавање дејства ризина на малигна обољења код људи.

Ето због чега се ова куглица чува у овом необичном музеју. Додајмо још и ово: то је најскупљи експонат у Црном музеју јер је његова израда, сматрају стручњаци, стајала око шест милиона марака. Ако се наде медицинских стручњака остваре, онда се та цена никако не може сматрати високом.

Н. В.

● **Најмлађи** врховни командант који је водио војску у борбу био је херцег Ховард III Брабантски, односно белгијски. Војсковођа је био беба стара само 93 дана. Толико је имао када је наследио престо свог оца и постао врховни командант брабантске армије. Када је почео рат, херцега су морали да ставе у колевку да би могао да води свој народ у борбу. Током скоро педесетогодишње владавине Ховард III носио је надимак Храбри, али никада није могао да се отараси надимка Херцег из колевке!

● **Највећу** количину крви дао је канадски дрвосеча Бержерон. За 30 година узето му је, на добровољној основи, разуме се, 106 литара драгоцене течности! Читаво буре! Ако се зна да човеков организам садржи око пет литара крви, испада да је Бержерон дао крв 21 човека!

● **Најстарији** светионик који и данас ради стар је око 700 година. Саграђен је на ушћу Елбе, а на острву Нејверк. Током векова светионик је напајан из више извора. У почетку је „вечни“ пламен одржаван ложењем дрвета, затим петролејом, а на крају су прорадиле електричне инсталације.

● **Најстарији** чамац на свету нађен је на обали руске реке Дон, и то поред села Шучје. Издубљен је у храстовом деблу и

то, како се верује, пре око четири хиљаде година! Дугачак је 7.35 метара. Данас се чува у Државном историјском музеју у Москви.

● **Највећи** брбљивци на свету, према истраживању Торга, јесу четворогодишња деца. Швеђанин Еразмо је дуго година пратио децу тог узраста и утврдио да четворогодишњаци дневно изговоре око 12.000 речи а разумеју највише 920!

● **Најдуже** бркове на свету, верује се, има Индус Мосади Дин који живи у Бомбају. Дужина његових бркова износи 180 центиметара!

● **Највише** деце на свету изродио је брачни пар Омис из предграђа Сан Франциска. Супружници су се потрудили и добили 32 детета! Наиме, жена Тома Омиса први пут је родила четворке, затим је пет пута добила тројке, пет пута близанце и остало – рачунајте!

● **Најстарији** нож који не рђа налази се у Тамбову, музеју који је својим новцем и утицајем основао познати предратни колекционар Никифоров. Луду је срећу имао баћушка Никифоров јер је овај нож индијског порекла направљен од истог материјала као и стуб у Њу Делхију који никада не рђа! А киша га кваси већ вековима!

● **Највећи** тигањ налази се у италијанском граду Камоболију на обали Лигурнијског мора. Пречник тигања је пет метара! Лепо се забављају Италијани. За време празника рибе на главном градском тргу у тигањ се стави 260 литара маслиновог уља, а затим у томе пржи пет тона рибе. Ниједан од 50 хиљада учесника празника не сме да остане без залогаја и пића!

● **Највиши** гранитни споменик налази се на дворском тргу у Санкт Петербургу. Назива се Александров, подигнут је 1834. године у славу победе над Наполеоном. Стуб је тежак више од 600 тона, а његова висина износи 47.5 метара!

● **Највећу** слику на свету насликао је Џон Банвард. Завршио ју је 1864. године. Слика се зове – Панорама Мисисипија. Само дужина платна износила је 475 метара! На несрећу, платно је изгорело у пожару у Њујорку 1898. године!

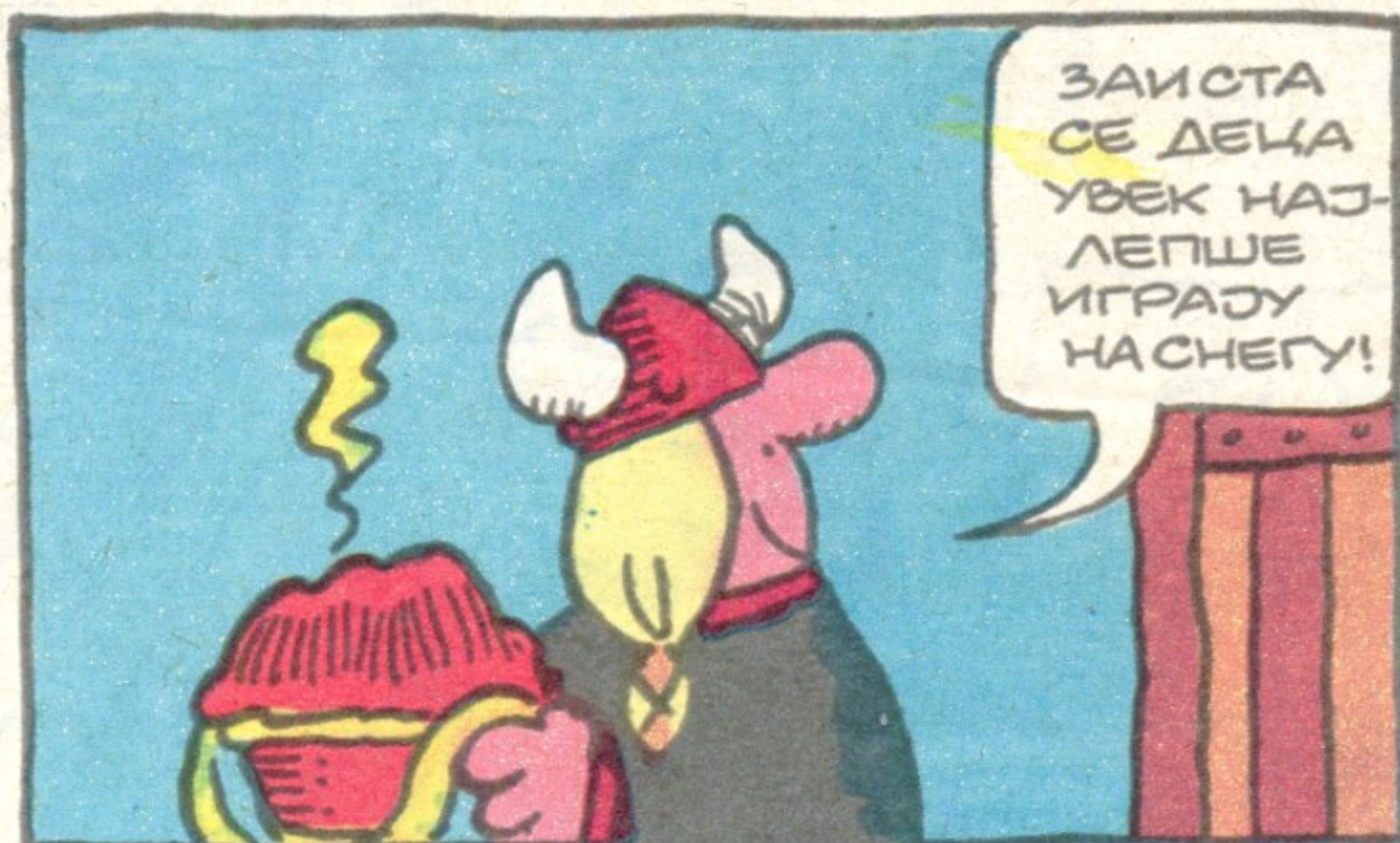
● **Најстарији** медицински документ нађен је 1899. године у рушевинама сумерског града Нипура. То је камена таблица са клинастим знацима. Амерички сумеролог Крамер дешифровао је таблицу и превео читав низ „лекарских рецепата“. Установљено је да је ова таблица стара око пет хиљада година!

М. Т.

Илустровао: Милица Кољанић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЉУДСКА НЕСРЕЋА КАО АТРАКЦИЈА

Просто је невероватно колико свет привлаче урођени физички недостаци неких људи. Наравно, ти несрећници дубоко пате због свог изгледа, али то већ годинама не смета многим менаџерима, власницима циркуса и сналажљивим про-бисветима да на њима зарађују велике суме новца.

Рачуна се да је највећи циркус на свету „Барнум“ приказивао тридесетак „чуда природе“, углавном цинова и патуљака, али су у арени виђени и жена с брадом, најтежи и најлакши људи, чак и човек с „каменом главом“!

О'Брајанов скелет

Боксер Примо Карнера висок 2,10 метара готово да је био малиша према Италијану Бернарију Ђилију који је достигао висину од 2,40. Рекорд је потукао извесни О'Брајан, ирски цин из Даблина, с висином од 2,49. Све му је било мало, тесно и ниско: врата, соба, кревет.

Лекари су стално молили О'Брајана да им завешта тело како би могли да установе у каквој су сразмери с висином његови унутрашњи органи. Ирца је толико наљутило понашање лекара да је једном рибару платио да после смрти његов леш изведе на пучину и баци у море. Договор је чуо други рибар па је првом платио много више да то не учини, већ да тело преда њему. Тако је други рибар О'Брајаново тело продао за велику суму Медицинском факултету. Скелет ирског цина данас стоји као изложбени експонат у Медицинском музеју Тринити колеџа у Даблину.

Барнумов циркус је као најмањег човека на свету представљао неког момка под именом Тома Палчић. Његова висина од 69 центиметара заиста је била атрактивна за кепеца. Али, преварио се Барнум: постојала су два мања патуљка. Луција Зарат рођена у Мексику 1864. године имала је, као одрасла особа, висину од само 51 центиметар, а њена рођена сестра једва три центиметра више.

Међу својим посебним атракцијама Барнум је публици широм света приказивао и „човека пса“. Био је то Фјодор Петров рођен у Русији. Цело тело било му је прекривено дугачком плавом дла-

БРАДА ДЕЛЕ И ДЛАКАВИ ФЈЕДОР

ком, чак и лице, уши и прсти све до ноктију. Без длака су били само нос и очи које су годинама унезверено гледале публику.

Почетком овога века Париз је забављала, али не својом вољом већ појавом, извесна госпођа Деле. Имала је браду дугачку око пола метра. У почетку је бријала лице, али после сваког бријања брада је више расла и она је најзад дигла руке од тога. Ретко се појављивала у јавности.

Госпођа Деле волела је да понекад предвече, наравно кришом, вози бицикл у Булоњској шуми. Парижани су вребали када ће се појавити и

Годинама је
Барнумов цир-
кус, иначе нај-
већи на свету,
редовно у про-
граму прикази-
вао и људе с ко-
јима се природа
сурово поигра-
ла

уживали гледајући како јој током вожње брада и сукња лепршају на ветру.

Један другог заробили

Барнум је као феномен приказивао и „брачни пар од каучука“, мужа и жену Џејмса Мориса и Ету Лејк. Они су могли, без икакве муке да допру рукама до било ког дела свог тела а затим да истегну кожу и до 20 центиметра. Одиста, чудо природе, или велика превара.

Много је јаснија ствар била са „тужном Сузаном“. Наиме, Барнум је сваком у гледалишту плаћао на лицу места хиљаду долара ако измами

макар осмех младој Сузани! Ко све и како није покушавао! Узалуд. Тек касније је откривена превара – несрећница није била у стању да се осмехне јер је имала парализовано лице!

Под именом „гроф Орлов“ Барнум је приказивао овог Руса као човека без костију. Ко не верује, нека изволи! – говорио је власник циркуса. Пробали гледаоци, истина је. На коју год страну окренули руку или ногу „грофа Орлова“, оне су се кретале. И то је једног дана објашњено: несрећни Орлов патио је од ретке болести костију које су толико омекшале да се он једва држао на ногама и трпео ужасне болове. Ипак, представа је морала да се изведе.

Чарлс Стрип се родио без руку а Ели Бевен без ногу. Барнум их је запослио да у арени возе бицикл удвоје и то тако да постојеће екстремитете користе обрнуто од оног чему их је природа наменила. Тако је Трип ногама управљао, а Бевен лежећи на стомаку рукама окретао педале! Публика је била одушевљена.

Најсуровија Барнумова тачка била је девојка под именом Виолета. У арени су је износили у вази за цвеће, незнатно већој од обичне! Гледајући њено грациозно тело гледаоцима се отимао уздах. Тек када би је извадили из ва-зе, видело се да није имала ни руке ни ноге.

Сензацију је изазвао и Сицилијанац Франческо Лантини рођен са три ноге. На три ноге је и проходао и са све три се служио до шесте године. Тада му је средња нога закржљала па је њу користио једино када је играо фудбал.

Већа атракција од Лантинија била је Мирта Корбин. Рођена је са једном ногом краћом, а од сестре близнакиње од које се није успешно одвојила, која је на порођају умрла. „преузела“ је не само још две, додуше краће, ноге него и друге органе. Имала је два стомака, две јетре, два генитална органа... И поред свега, удала се и изродила петоро здраве деце!

О сијамским близанцима много се писало. Двојица најпознатијих – Чанг и Ченг – у време америчког грађанског рата били су присталице супротних страна: Чанг је био северњак, а Ченг јужњак. Пошто нису могли физички да се одвоје, отишли су на једну њиву, потукли се, један другог „заробили“ а затим на лицу места извршили „размену заробљеника“!

Миленко Тодоровић

Палате за једнократну употребу

Зима у Русији 1739/40. остала је забележена као једна од најжешћих. Реке су биле потпуно залеђене, а птице су мртве падале с неба. Царица Ана Ивановна радо је прихватила идеју својих саветника да се изгради палата од ледених блокова. То ће бити, мислила је, сјајан начин да своје поданике бар мало развесели и на тренутак им одврати мисли од најгорњих ствари – како преживети.

Царица Ана Ивановна, која је владала Русијом од 1730. до 1740. године, имала је заиста накардан смисао за хумор. У друштву те високе, крупне жене стално је била чудесна дружина састављена од кепеча, али и ментално заосталих и деформисаних људи.

Четворица, од укупно шест њених дворских људа, били су припадници старих, аристократских породица у чијем је понижавању царица највише уживала. Када је принц Михаил Гољцин, један од њих, нешто наљутно Ану Ивановну, решила је да му се освети. Натераће га да се ожени Бушењином, једном од њених најружнијих слушкиња. Прву брачну ноћ Гољцин и Бушењина провели у леденој палати.

Када је завршено венчање у цркви, Бушењина и Гољцин затворени су у кавез смештен на леђима слона. Огрнути само бундама, испод којих су били голи к'о од мајке рођени, несрећници су предводили брачну поворку која је више подсећала на сумануту циркуску представу. За слоном који је носио новопечени брачни пар свиње, вукови и понеки јелен вукли су санке. Церемонији су морали да присуствују чланови најугледнијих породица. Ту невероватну поворку поздрављали су људи који су се сјатили са свих страна Русије.

Врхунац представе у режији царице Ивановне био је тренутак кад су Гољцин и Бушењина смештени у брачну ложницу, у кревет са балдахинима, такође направљен од ледених блокова. Стражари испред палате имали су наређење да чладеце држе на оку, да случајно не пукну.

Јадници су једва преживели ноћ. Касније су причали да су наизменично ударали

ПРЕТВОРИТЕ НЕВУ У БРАЧНУ ПОСТЕЛ

Да би остварила једну своју неслану шалу, руска царица Ана Ивановна наредила је 1740. да се подигне чудесно здање.

Створена из вика, та грађевина од леда била је вероватно и прва у низу сличних које су настале и нестале углавном крајем прошлог века

Једна од палата из 1885. Боб Олсен, архитекта и хроничар који је проучавао ове ледене грађевине, написао је да нема човека кога не одушеви приказ овакве грађевине која као да има душу. Најгужвији тренутак долази кад отопли и кад палату треба срушити да неко не страда.

једно друго да се не би смрзли. Епизод неславно започетог венчања: Гољцин и Бушењина остали су у браку и чак добили два сина.

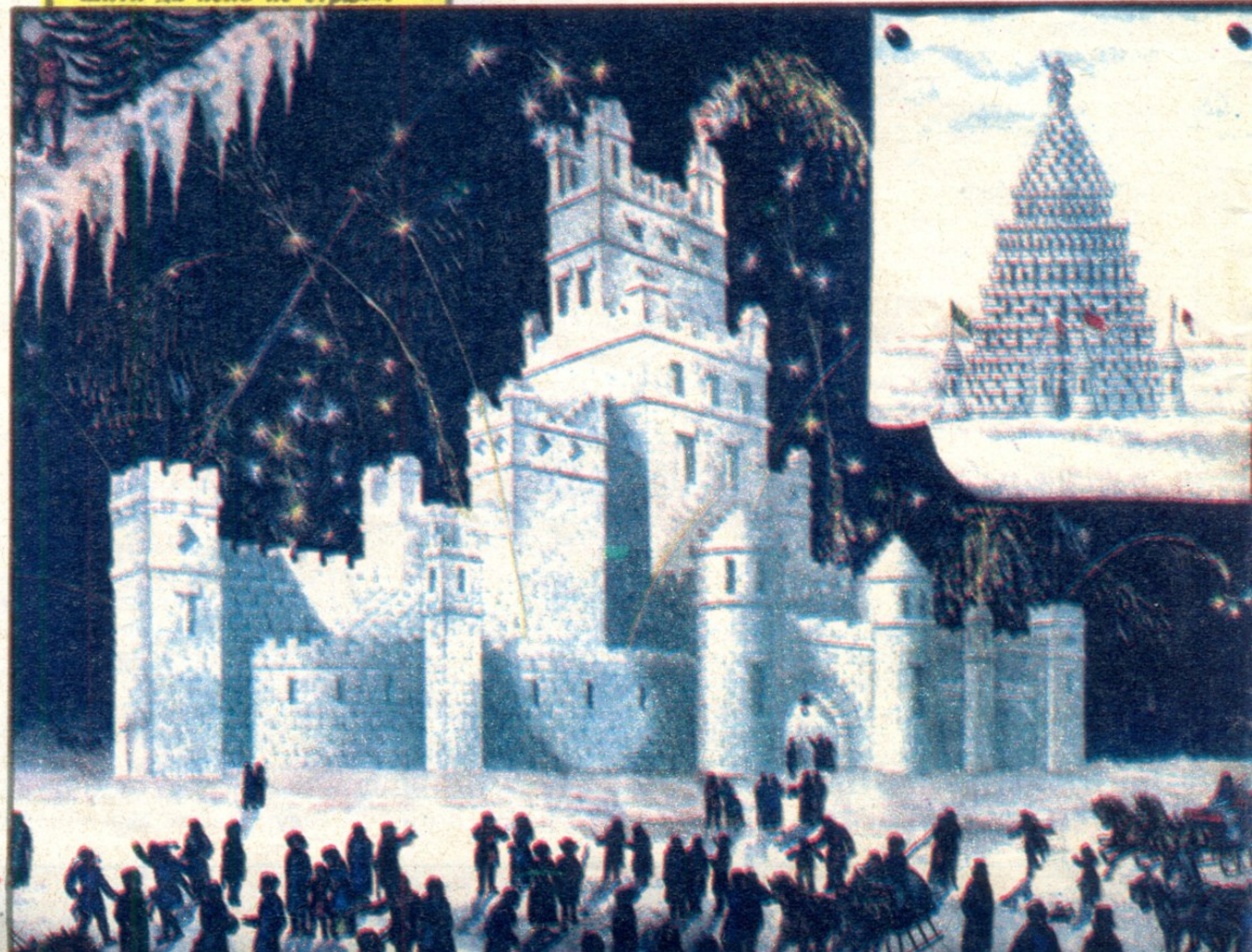
Водени кревет а да Ивановна

Палата чију је изградњу финансирала Ана Ивановна, не питајући за цену само да би остварила своју пакост, можда је највиши домет кад се ради о овим јединственим грађевинама. То је уједно и прва палата, за коју се зна,

изграђена од ледених блокова.

По идеји архитекте Еропкина, грађевина је направљена у класичном романском стилу. Израђена је од ледених блокова извађених из залеђене Неве. Претходно обликоване блокове, подизали су кранови, а уместо цемента корнетила се вода која се, наравно, ледила на температури испод нуле. На тај начин блокови су били сједињени па је изгледало као да су „зидови“ направљени из једног комада.

„Готска фантазија“, ледена тврђава изграђена 1887. у Сент Полу, била је до тада највиша, многи кажу и најлепша, таква грађевина на америчком тлу.

Чувена
шала
царице
Ане
Ивановне
остала
је
забележена
на
једној
руској
гравури
из
18.
века.

Архитекта Едгар Џој желео је да превaziђе све дотадашње ледене палате изградњом ове (улепшане на слици) у Лидвилу. Време му је покварило планове.

Дугачка 24, широка 7 и висока 10 метара, палата је била право ремек-дело. Пошто су само стубови, врата и дрвенарија око прозора били обојени као најфинији зеленкасти мермер, палата је онако прозирна, деловала као нестваран приказ из неке бајке.

У унутрашњости палате такође је све било од леда. Витрине са шољицама и чашама, сто на коме су били масивни свећњаци, посуђе и прибор постављен за двоје. У жељи да све буде као право, царица је наредила да се направе и чиније с јелом, флаше с вином, воће.

Ана Ивановна највише је уживала кад се припремала постеља за младенце. На том огромном кревету са балдахинима били су наредњани меки душеци, чак и јастуци са ноћним капицама. Да би мучење било потпуно, у углу брачне ложнице горела је и (ледена) ватра у камину.

Било је још ледених палата изграђених у царској Русији, али ова, направљена у време царице Ане Ивановне, остала је забележена као прва и – јединствена.

Требало је да прође скоро читав век пре него што је об-

новљена ова чудесна ледена архитектура. И то на сасвим другом крају света.

Готска фантазија у америчком Сибиру

Прва ледена грађевина на северноамеричком континенту подигнута је 1883. године у Монреалу. Организациони комитет зимских спортова одлучио је да на што спектакуларнији начин прослави традиционални карневал. Да би истакли чари канадске зиме и привукли што више посетилаца, одлучили су да изграде ледену кулу. У помоћ је позван архитекта Хачинсон.

Како су се Хачинсон и његови помоћници први пут упустили у овакав подухват, подигнута је тврђава од ледених блокова која се није одликовала димензијама вредним помена. Ипак, и тако скромне величине, ледена тврђава осветљена електричном струјом која је у то доба такође била новост, привукла је најугледније званице.

Монреалски карневал добијао је наредних година све веће ледене грађевине. Остало је забележено да је 1889. палата требало да достигне висину од 35 метара, али ни-

је из сасвим разумљивих разлога. Била је то нешто топлија зима.

Када је у једним њујоршким новинама Сент Пол описан као амерички град који „може да се упореди са Сибиrom – непрепоручљив за људе“, грађани ове вароши страшно су се наљутили. Да би доказали предности своје „јединствене климе“, решили су да организују карневал. А кад је већ карневал, зашто не би изградили и прву ледену палату на тлу Сједињених Америчких Држава. Одлука је донета, требало је само наћи одговарајућег архитекту. Позван је Едгар Џој, упамћен као архитекта који је пројектовао три најзапаженије ледене грађевине – две у Сент Полу и једну у Лидвилу у Колораду.

Џојова „готска фантазија“ подигнута у Сент Полу 1887. била је до тада највиша, а можда и најлепша ледена грађевина у Америци. Посетиоци су улазили кроз 4,5 метра висок лучни пролаз направљен од блокова дебљине 3 метра и ишли према централној кули која се, као четрнаестоспратница, диза-ла у небо.

Наредне године Џојова палата изграђена је од рекордног броја ледених плоча – 55.000 (просечно, монреалске палате прављене су од 12.000 блокова), а највиша кула достигла је фантастичних 40 метара. Као и палата царице Ане Ивановне, и ова Џојова послужила је као место за венчање. Овог пута младенци су решили да ступе у брак својом вољом и то урадили у присуству 6.000 гостију.

Благе зиме – смрт за ледене грађевине

Све топлије и благе зиме биле су и највећи разлог што је изградња ледених грађевина

на доживела застој. Када је, на пример, Едгар Џој ангажован у Лидвилу, решио је да превaziђе све што је до тада урадио. Ледена грађевина из 1896. године, која је у основи имала површину од 150 квадратних метара, није могла да „оде“ и у висину јер су се ледени блокови, у рукама 300 особа које су учествовале у изградњи, безнадежно топили. Палата је морала да се прекрије метрима и метрима тканине не би ли се заштитио њен истопљени понос.

Слична катастрофа забележена је и 1909. у Монреалу. Иако подигнута на једни-те јале, ледена палата топила се наочиглед посетилаца. У једном тренутку, док су посетиоци били у једној од просторија, лед се обрушио на њих. Срећом, сви су извукли живе главе.

До двадесетих година практично је престала изградња ових ледених лепотица. Углавном се праве ледене скулптуре поводом традиционалних зимских свечаности које се одржавају сваке године у Саранак Лејку, САД, у јапанском граду Сапороу или кинеском Харбину.

Напор је учињен пре пет година у граду који већ има „ледену“ традицију. У Сент Полу подигнута је кула од леда висока 40 метара. У изградњи је учествовало 700 радника који су пуних девет недеља секли и преносили 10.000 ледених блокова, сваки тежак 300 до 400 килограма. Подизање ове куле износило је око 1,5 милиона долара. Тако је обележена стогодишњица карневала у Сент Полу.

У надметању времена и ледених палата последњих година побеђују благе зиме. Шта ће бити ове године?

В. С.

МА ШТА

КАЖЕШ

1. ЈАНУАРА 1756.

Чувени заводник из 18. века Ђовани Казанова побегао је из затвора на тако невероватан начин да му је то донело додатну славу. Ухашен је овог пута не због варања на картама, женскарења или непристојног понашања већ зато што је рецитовао једну од својих песама која је била неизмерно проста, а поврх тога ругала се Светој Мајци Цркви. Био је заточен у злогласној тамници Ил Пиомбо (Олово) у венецијанској Дуждевој палати одакле нико није побегао.

Казанова, међутим, није

седео скрпљених руку. Од гвоздене пинке избрусио је длето. Конајући шест сати на дан уз светлост уљанице коју је пунио уљем из салате,

довником по имену Балби. Казанова је прокријумчарио у монахову ћелију длето скривено у Библији која је послужила као послужавник

од оловних плоча по којима је тамница добила име и побегли у гондоли.

Казанова је био толико дрзак да је прву ноћ на сло-

издубио је окно, али је дан уочи планираног бекства премештен у другу ћелију. Овог пута сарађивао је са суседом, неким посрнулим ре-

за зделу макарона. Заједнички су начинили рупу у преградном зиду и избушили таваницу у Балбијевој ћелији. Скинули су с крова једну

боли провео у кући шефа полиције, који је своју ноћ провео довећи Казанову.

Полицајчева жена била је код куће. ■

ПОСАО (1)

Пошто је 15 година била запослена као дактилографкиња, а да за све то време није откуцала ни једну једину реч, четрдесетчетворогодишња Лујзета Деманж отпуштена је с посла одлуком управног суда у Стразбуру.

Универзитет у Нансију запослио је госпођицу Деманж као дактилографкињу 1978, али је она већ првог дана изјавила да је од куцања боле леђа и замолила да је пребаци у универзитетску библиотеку као библиотекарку. Ректорат је то одбио уз образложење да она за тај посао нема квалификације, па је Лујзета од тада сваког јутра седала за писаћу машину, седела крај ње не пишући и одлазила кући по истеку радног времена.

Так кад је 1990. премештена на Универзитет у Мецу, тамошња управа тражила је од госпођице Деманж да лекарским уверењем докаже да није способна да куца, што је ова одбила и после тога добила отказ. Међутим, одбила је да прими отказ и долазила и даље на посао, односно до машине иако су јој писаћу машину пребацили у неки ходник.

Ових дана суд је потврдио отказ образлажући своју одлуку тиме да „чиновници морају и да раде“. ■

ПОСАО (2)

Браћа Едвард и Роберт Вејт искористила су тужбу која је владала у једној њујоршкој полицијској станици у којој се наплаћује казна за погрешно паркирање. Док би Едвард седео иза неког, иначе затвореног, шалтера, Роберт је оне који су стајали у реду, чекајући да плате казну, упућивао на тај шалтер где им је Едвард узимао новац и давао признанице које су на први поглед изгледале као праве.

Кад су откривена, браћа су била сакупила већ око 100.000 долара – никакво чудо ако се зна да нико није посумњао у њих пуну годину и по дана, као и то да су их остали службеници чак поздрављали као колеге. ■

ПОСАО (3)

Надзорник и масер Хајнц Фреле заспао би често на свом радном месту уз базен за пливање болнице у Лихтенауу (Немачка), иако га је Управа неколико пута опомињала да се окани спавања на послу. Како се није пробудио ни док је болницу и базен разгледао хесенски покрајински министар за социјално старање, Управа болнице отпустила је Хајнца Фрелеа с посла и то „од сутра“.

Хајнц Фреле тужно је на то Управу суду. Суд је дао за право Управи, мада је тужитељ истицао како није оптужена и нека његова колегиница иако је плела на свом радном месту поред базена. „Ко плете“ – поучио је судија тужитеља – „може бити и булан“. ■

ЈАЧЕ ОД ЊИХ

Како нису могли да издрже осећај велике узајамне љубави усред ботаничке баште у Лајскерду (Корнвол), Сјузан Елис и Хејвел Темблинг бацили су се на травњак онвичен ружичњаком. Ту их је, после неког времена, затекао полицајац...

Сад су, јавља британски лист „Сан“, осуђени да плате одштегу од 800 фунти и казну од 1 фунте „због уништавања три грма ружа и 18 различака“. ■

Илустровао: Зоран Петранић-Петко

ДОКТОР

ЈЕ

ИШЧЕЗАО

Пипајући око себе у полумраку др Салва је ухватио батину којом су га треснули нападачи. Помоћу ње успео је да устане и почне да се бори с непроходним лијанама. Присетио се шта су му, некада раније, говорили Африканци: „Када прашума зграби човека, више га не испушта”

2 октор Леонено Браво Салвадор, зван Салва, чврстије је ухватио волан чипа када је видео да се докле асфалтни друм поставља путем од првене земље.

Неколико километара даље чип се нашао испред густе прашуме. На великој табли је писало: ВОДОПАДИ ПУБАРЕ.

То су били велики водопади које су др Салва, његова жена Клер и једанаестогодишњи син Кристијан изабрали за циљ излета у среду 6. новембра 1991. када се његов годишњи одмор у Африци ближио крају. Код куће у Француској била је јесен, а у овом куту света, на југоистоку Габона, једва се писало на врелини од 50 Целзијусових степени.

Др Салви, пореклом Шпанцу, веселом и пријатном шездесетшестогодишњаку, фотографија је била велики хоби а Африка велика љубав и рај на земљи коме се често и рало враћао. С десет година млађом Клер, инжењером, упознао се баш у Габону почетком седамдесетих година. У Француску су се вратили 1977. и венчали. Три године касније родило се Кристијан.

Стигавши до реке Огооуе, доктор је паркирао чип код малог хотела за туристе. Један дечак, Габонац, понудио се да их мостом начињеним од лијана одведе горе до водопада. Било је већ четирнаест по подне и др Салва је знао да ће у овој густој шуми светлост бити престаба за снимање. Помислио је да мало више горе сигурно постоји још нека стаза до које допире сунчеви зраци, и, без икаквог објашњења, неприметно се удаљио од жене, сина и водича.

Кретао се наследио испод тенког прохорног прашумског жбуња када му је боли као муња блеснуо кроз главу. Палајући, имао је времена да види пар година првих ногу. Од другог удара изубио је свест.

„Ово баш личи на Салву да тек тако ишчезне”, рекла је Клер сину и водичу. Била је сигурна да ће им се брзо придружити. Када су стигли до водопада, њеног мужа нигде није било. Да се није оклизуо и пао у воду? „Салва”, дозивала га је, али јој се глас губио у хучању водопада.

Клер се борила против панике хватајући се за мисао да се Салва често налазио у разним опасностима и увек извучио живу главу. Преживео је бомбе и рафале за време грађанског рата у Бијафри 1970. Када је те исте године прешао у Габон, борио се против ендемских болести и глади.

У Оконђи, селу северно од Франсвила, водио је диспанзер у коме није било ни струје, ни текуће воде, ни санитарних уређаја и од њега направио одличан хируршки центар. Тада се упознао и зближио с габонским министром здравља Жеромом Окнилом који је био Кристијанов кум и код кога су и сада били у гостима.

Салва се пробудио осећајући хладноћу и влагу. Грудни кош га је тако болио да је одмах знао да су поломљена ребра. Лево уво му је било крвави комад меса. У натеченој глави му је зујало па се уплашио да није задобио фрактуру

лобање и потрес мозга. Осим тога потпуно је ослувео.

Убрзо је поново утонуо у tamu. Када се освестио, почео је да схвата тежину свога положаја. Окруживале су га дебеле непроходне лијане. Фотоапарат му је био украден, новчаник празан. Остао му је само ручни сат скривен од нападача манжетом кошуље. На њему је видео да је осам ујутро, петак, 8. новембар. У ком је, значи, провео више од четрдесет сати.

Покушавао је да надре где се налази, али није видео готово ништа јер је светлост једва продирала кроз густу растину прашуме. Почеле су да му се привиђају мамбе и друге отровнице од чијеј уједи човек одлази на онај свет у року од петнаест минута и муве не-не које преко крви преносе смртоносну спаваћу болест.

Пипајући око себе, ухватио је батину којом су га треснули нападачи или нападач. Помоћу ње успео је да устане. Остањао се на тај дебел и штап док се борио с лијанама. Присетио се шта су му, некада раније, говорили Африканци: „Када прашума зграби човека, више га не испушта!”

Како ли ће он да се извуче пошто му ни на памет није пало да се прела и умре? Два дана није ништа окусио. Знао је да ће, ако буде јео лишће и бобице, само убрзати крај јер ће добити дизентерију и запаљење желуца и прева. Немајући појма куда се креће, изненада се нашао на сунцем осветљеној савани.

Изнад себе видео је авион и почео да магне, али га нису приметили. Само што је прошло подне и владала је несносна врућина. Пљувачку у устима осећао је као густ лепак. Морао је да унесе течност у организам и попио је своју мокраћу.

Клер је, после Салвиног нестанка, морала брзо да се прибере. Водич је отишао да потражи помоћ, а она и Кристијан су се вратили до чипа у надни да ће тамо, можда, доћи и Салва. Пошто га није било, Клер је из хотела телефонирала Жерому Окнилу у Франсвил, удаљен тридесет пет километара, да организује потрагу.

Сутрадан у зору стигао је и Окнила и, заједно са Клер и Кристијаном, придружио се полицији која је прочешљавала тај део прашуме. Трагачи су морали да се разбију чим је почела да бесни олуја и иљушти киша, тако честа у тропским крајевима. По подне им је локални аероклуб позајмио мали авион. Клер се питала колико времена може човек да издржи у прашуми.

Субота је била последњи дан њиховог одмора и авион у коме су резервисали места полазио је из Либрвила, главног града Габона, удаљеног четири стотине километара од Франсвила, те вечери. Клер није могла тек тако да заборави Француску. Кристијану је почињала школа, а требало је и отворити лекарску ординацију у Манделеу у којој је др Салва био шеф. Ипак је отказала лет и вратила се са Жеромом Окнилом на водопаде где су спасиоци још увек безуспешно трагали.

2

Доктор Салва је погледао на сат: 9 ујутро, субота, 9. новембар. „Вечерас Клер и Кристијан лете за Ницу, сигурно мисле да сам мртав“, помислио је. Осећао је неизмерну тугу и грижу савести што се, не говорећи никоме ништа, сам отиснуо у џунглу.

У потрази за водом Салва се из саване вратио у шуму следећи трагове слона који су га довели до рупе с кишиницом. Одлучио је да ту проведе ноћ пијући воду до мисле воље, а да се дању враћа у савану где су лакше могли да га примете уколико су га уопште још тражили. А затим ће поћи према северу куда је одлетео авион.

Тако је радио сваког од следећих дана и ноћи с тим што би тамо где занови ископао рупу да се нахвата кишиница за пиће. Ноћу је у кошуљу трпао лишће да би се заштитио од нагле хладноће и ујела змија.

После тога добро би се уваљао у блато да би му се на телу ухватила дебела кора слична оклопу. Личио је себи на нилског коња. Томе су га научили Пигмеји које је, својевремено, лечио у Африци. Блато је штитило од мува це-це и маларијичких комараца.

Велика опасност биле су и мале црне мушице које су у ројевима улетале у нос, уста и уши да би тамо положили јаја из којих се легу паразити и изазивају слепило. Доктор је применио још један

трик научен од Пигмеја: у уста је стављао грану напрати чије му је лишће прекривало лице, а у уши гранчице.

У уторак 12. новембра Салву је у пет ујутро пробудио влажан додир по лицу и поветарац око главе. Још пре него што је отворио очи, знао је да је то слон који га испитује сурлом манући, по обичају, великим упшима. Животиња је уплашено побегла пре него што је успео да се усправи. Срећом, није га згазила.

Сутрадан ујутро, учинило му се да, далеко иза шуме, види нешто што раније није приметио. Одмах је помислио да то може да буде плантажа смолиног дрвета за пшенице. Кренуо је у том правцу, али пре него што се приближио плантажи, пала је ноћ и чула га је поново заробила.

Сванула је и зора осмога дана откако се изубио. Био је четвртак, 14. новембра, и Салва се пробудио у пет ујутро. Погледао је око себе и у чуду установио да се налази на дну дубоке јаруге, свега неколико метара од првих стабала плантаже. Око осам сати чуо је аутомобиле, први шум цивилизације. Више није био глуп!

Неколико пута покушавао је да се узвере уз стрму падину јаруге и увек падао назад. Тек када се дочепао лијана, успео је да се попне до половине стрмине. Ту су лијане постајале непроходне. Само

што је помислио да ће ту и коначити, чуо је људске гласове.

– Има ли ту некога? – викнуо је. – Овде је Салвадор!

– Доктор Салвадор? – зачуло се ологот. – Попните се, докторе!

– Не могу даље од лијана!

– Долазимо по вас. Вичите да бисмо знали где сте!

Салва је чуо како мачетача секу лијане да би прокрчили пут. Онда је видео олејај сунца на челу мачете, па два снажна Габонца како му прилазе. Заурлао је од радости.

Лекари болнице у Франсвилу зинули су се када су угледали створење слично шимпанзи, од главе до пете облепљено смеђим блатом. То створење се чак и осмехивало.

Доктор Салвадор, који осам дана није окусио ни залигај хране, био је десет килограма лакши, имао је два сломиена ребра и безброј рана до костију и по лицу и по телу. За дивно чудо, оне су брзо зарастале као да је блато у које се уваљао било лековито. Сви, без изузетка, сматрали су да се спасао само захваљујући чуду.

„Опростите ми, Клер“, биле су прве речи које је упутио жени када је, заједно с Кристијаном и Жеромом Окиндом, долетела у болницу. „Ја сам крив што се све ово догодило!“

Бојана Дожић

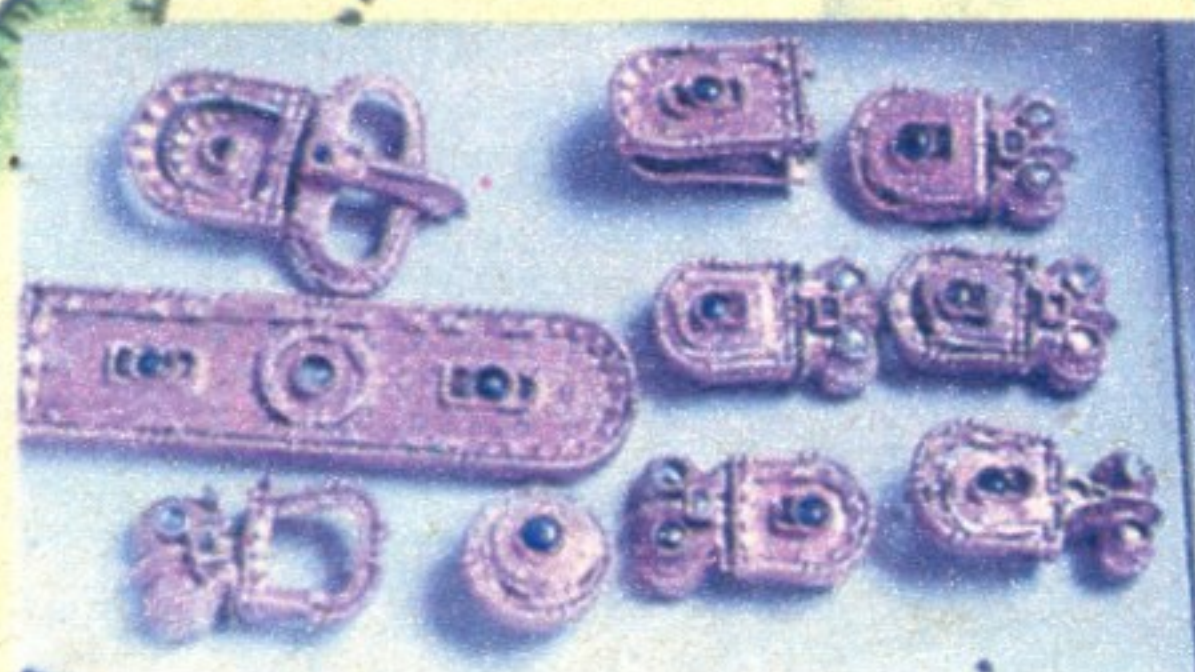
ЗАБАВНИК У ЈЕДИНСТВЕНОЈ ПОТРАЗИ ЗА ЗАКОПАНИМ ЗЛАТОМ БЛАГО ЦАРА ЈУТОСЛАВА

Пише: Петар
Милатовић

Наши простори су прави Елдорадо. Овде су се рађали и столовали римски императори, пројездио Атила, Арабљани бродовљем стизали до наших обала, српски краљеви отварају најбогатије руднике злата у Европи, хајдуци се отимали са Турцима, владари на брзину бежећи сејали златне полуге... И никла је обећана земља за трагаче на скривена богатства. Уз оправдану бојазан да ће неко негде злоупотребити податке које нудимо и да то неким неће бити баш по вољи, читаоцима нашег листа ексклузивно дајемо наду да на нашем простору није нимало невероватно откопати или пронаћи ћуп пун злата. Уз дужно извињење онима који и даље упорно тврде да није злато све што сија. Овде, дакле, много тога сија. Сасвим озбиљно.

ЛЕГЕНДА:

- Античко благо
- Средњовековно благо
- Хајдучко благо
- Краљевско благо
- Црквено благо
- Благо непознатог порекла
- Гусарско благо

Златни аварски појас пронађен у околини Сремске Митровице: кинг злата старо око 15 векова цени се на око 10 милиона марака. (Снимио: Милисав Чекић)

Мапа: Растко Ђирић

ГДЕ ПАДНЕ ПОСЛЕДЊИ СУНЧЕВ ЗРАК

**Богатство владара
у свим епохама а
на овим
просторима је
понајчешће
немерљиво.
Владар без блага
је као човек без
кошуље...**

РИМЉАНИ

**Остаци некад престоних
вароши големог царства
ни данас нису мање
занимљиви, бар за
трагаче за благом**

Прича је аутентична, преписана са споменика римске културе у Сирмијуму који је пре тачно 17 векова император Диоклецијан прогласио за једну од престоница огромног Римског Царства. Причу је прочитао др Петар Милошевић, археолог у Музеју Срема. Овако:

Године 441. Сирмијум је први пут у својој историји бачен на колена пред варварским освајачем. Преко Дунава је прешао хунски вођа Атила, због суровости назван Бич Божји. Епископ Сирмијума, свестан да је напасти која је надирала са севера тешко одолети, смислио је чаробан план: са једним Римљанином, на служби код Атиле, договорио се да ће Хунима предати све благо, уз услов да му се поштеди живот. Злато и сребро је ноћу спуштено преко зидина утврђења. Констанције, тако се звао речени Римљанин, примио је благо и својим везама га послао у Рим, банкар у Силвану. Крадомице од Атиле, али Бич Божји је сазнао за погодбу сирмијумског епископа и свог подређеног Констанција. У бесу, лакомог Констанција разапне на точак од волујских кола а Риму упуту претњу да ће „вечни град“ сравнити са земљом ако му не врате благо и, за казну, банкар Силвана. У страху од пошаста са Истока, Римљани су услишили Атилину заповед. Не зна се шта је било с лаковерним епископом Сирмијума.

Године 453. Атила је умро. И то, како се с правом верује, негде уз наше обале Дунава или Са-

ве. Сахрањен је како и доликује Највећем Од Највећих, уз невидљиве почасте и са свим што је приграбио. Тешко је, пак, веровати да је оно такозвано епископово благо запало неком другом.

Недавно је један Златенко нашао злато и није се позлатио. Можда зато што је био петак, 13. јул, година 1973. Тек, раднић кога је на прекопавању места где је у центру Сремске Митровице требало да никне нова робна кућа ангажовао Музеј Срема ударио је будаком у један грумен земље и из њега су испала 32 златника. Сви из времена Константина Великог, а четири уникатна са ликом царице Хелене и буквално непроцењиве вредности.

Са простора царствујућег Сирмијума потиче и недавно обелодањена прича. И то углавном захваљујући брзој интервенцији полиције. Реч је о проналаску вредном, по слободној аукцијској процени, око десет милиона немачких марака. Браћа Славко и Богдан Козак су у атару села Чалма, заправо у троуглу што га

чине Чалма, Бингуле и Дивош, почетком јула 1992. на њиви, на дубини од око 20 центиметара, пронашли златни аварски појас, невероватне лепоте и царске израде, украшен полудрагим камењем, стар око 15 векова и тежак један килограм.

На сигурном је и око 20 хиљада златних, сребрних и бронзаних новчића, власништво Музеја. Разлога за бригу имају, пак, многобројни трагачи будући да још нису успели да открију ковницу новца која је у царском Сирмијуму неоспорно постојала. На жалост, они не губе наду мада би били о-хо-хо задовољни да открију бар једну од многих војничких благајни које су на овом простору негде закопане, јер ту је била граница великог Римског Царства, а војнике је ваљало примерно плаћати.

У славном Гамзиграду (поред данашњег Зајечара) недавно је у једној остави пронађено 99 златника непроцењиве вредности. Ако је веровати академику Драгославу Срејовићу, нашем нај-

познатијем археологу, он је на све локалитете стижао други, после оних који су детаљно прогледали остатке прошлости.

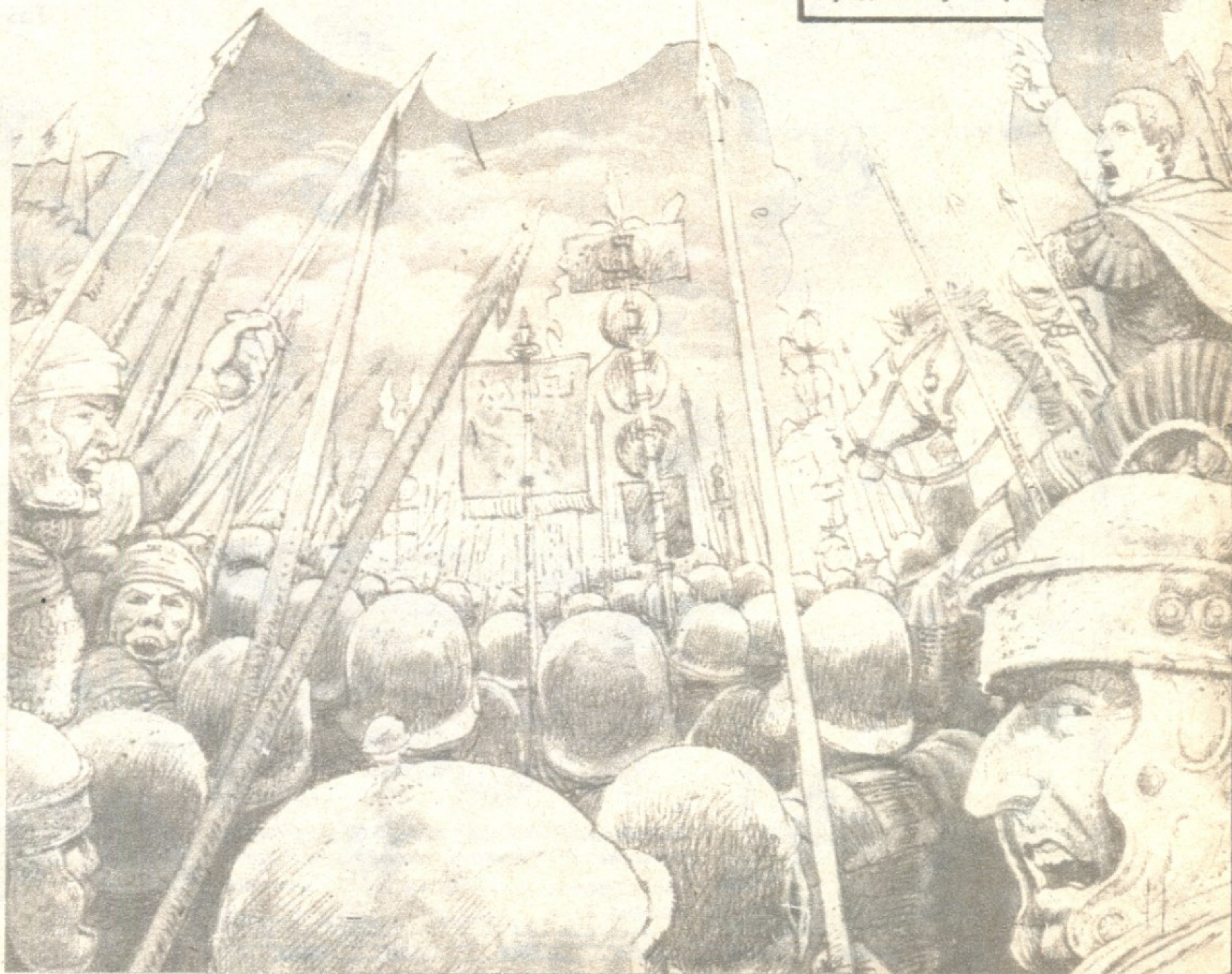
Из тог и таквог града остала је прича о императору Галерију и његовој мајци Ромули. Са Диоклецијаном, који га је 293. поснио, влада до 305, следеће постаје император и прва личност Рима, све до 311. када је изненада умро у Солуну, једној од својих престоница. Сахрањен је у свом Гамзиграду, на начин који је римске цареве уврштавао у богове. Тај чин познат је као апотеоза.

**Сви новчићи
у овом додатку
нађени су на
подручју
Сирмијума**

СЕОБА ГРАДА

Пре тридесетак година Американци су, сасвим озбиљно, понудили Митровчанима да им цео град преселе на неко друго место, односно да ту где они одлуче изграде потпуно ново насеље, по светским стандардима. Уз услов да добију одрешене руке за истраживање и ископавање римског Сирмијума. Око поделе „плена“ би се накнадно договорили. Предлог није ни разматран.

НЕМАЊИЋИ

● Зашто је Данте сместио српског краља у Осми круг пакла

О благу моћне династије Немањића много је предања. Заправо, како сведочи др Зоја Карановић, први писани помен о закопаном благу код нас везује се за прву личност Немањића. У Доментијановој биографији о Светом Сави – завршеној 1253. – пише да му је

у сан дошла Богородица и упути-
ла га на скровиште с благом:
„Тамо у Светој гори у области

НАЈСТАРИЈИ ЗЛАТНИ НОВАЦ

У запису првог председника Српске академије наука и уметности др Јосифа Панчића, објављеном 1893, стоји: „По професору Ципу, најстарији златни новац, што се налази у царском кабинету у Бечу, кован је у 7. веку пре наше ере у Кизику, некој вароши Мезије – тако се у старо доба, уз западни део Бугарске, звала наша Србија. Новац је тај од смеше злата и сребра, који Римљани називају Electrum...”

твог манастира, на овом и оном месту су два скровишта суха злата; узми и сатвори у њему

што ти је на потребу (...) и нађе два скровишта суха злата...”

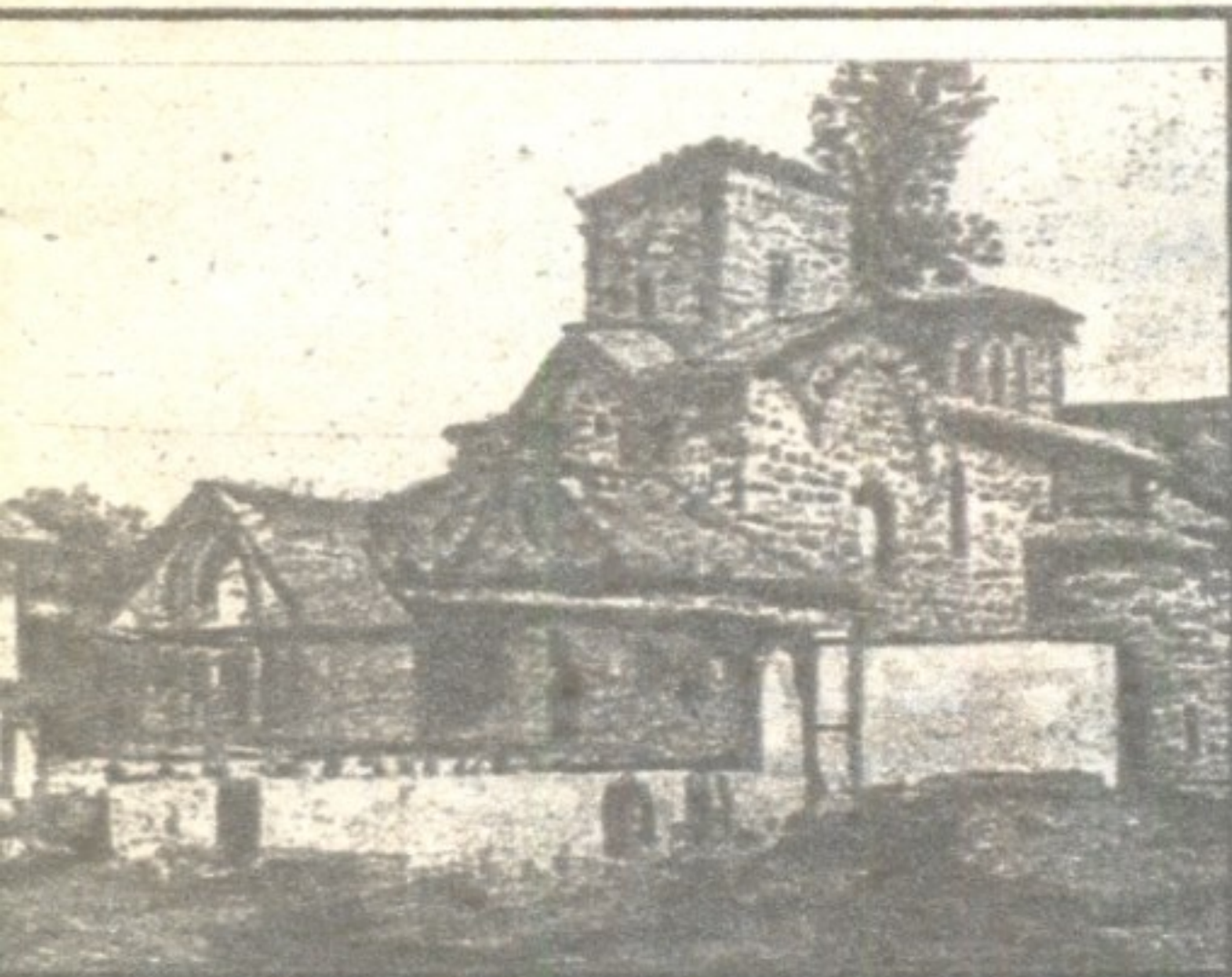
Доментијан, сасвим дискретно, помиње „ово и оно место”, не одајући даље тајну. Зна се, пак, да је у време Светог Саве Света гора, део који је запао српском свештенству, процветала на изглед ни из чега.

У време Немањића заблестао је град Брсково. Неки списи нам остављају поруку – није поуздано да ли је то метафора бележника – да „када је град Лондон имао 30.000 становника, град Брсково је имао 60.000 становника”.

Урош Први је довео чувене немачке рударе Сасе и злато је из дубине земље и таме векова успузало на површину. У огромним количинама. Није, стога, нимало необично што се Данте Алигијери окомио на несрећног Уроша. Сарстао га је међу највеће грешнике од настанка света па све до 14. века и осудио на вечне муке у Паклу. Осми круг. Урошу Првом може се замерити да није имао много маште јер је његов динар толико личио на млетачки да је разлику могао да уочи само стручњак. Изгледа да га то није много бринуло пошто је имао тако сјајно покриће – да л’ из Брскова ил’ Новог Брда и данас је тешко одгонетнути – да су немоћни Млечани и Дантеа позвали у помоћ.

ДЕЈАНОВИЋИ

● У долини Јерме, на већ вековној ватри, крчка се казан пун златника

Манастир Поганово из 14. века... а девет корака од олтар?

Долином реке Јерме, клисуром која спаја Пирот и Бабушницу, и данас упорно крстаре трагачи за златом. Носе разне мале и справе тражећи средњовековно благо које је, наводно, овде закопао један од српске властеле Дејановић – Драгаш, пред најездом Турака. Зна се, према причи трагача, да је на мети казан пун злата. Само што још прецизно није утврђено где се крчкају златници. Различите мале упућују на различита места.

По једној је злато закопано девет корака од манастирског олтар Поганова, чији су ктитори Константин Дејановић и његова кћи Јелена, удата за византијског цара Манојла Другог. Други су уверени да је казан у некој од суседних пећина. Трећи су, пак, убеђени да је испод огромне стене на којој је отисак шаке, док четврти без остатка верују да је испод суседне стене и да ће га наћи једног дана (нико од ђуљивих трагача не жели да каже који је то дан, сваки има свој дан „Д”) и то кад га обасја последњи сунчев зрак.

● Оде Лазар и остави благо. Круна је приде

ХРЕБЕЉАНОВИЋИ

Губитник са Косова, владар који је небеско царство претпоставио земаљском, изгледа да је знао да Срби у тој бици против Турака и немају неке опипљиве шансе, те је своје благо претходно похранио на сигурно место, не много далеко од царског Крушевца. Тако бар вели још сачувано народно памћење. Благо цара Лазара смештају на Градац, врх између излетишта Равниште на Јастрепцу, и цркве, где се и сада

распознају остаци зидина, по свој прилици утврде из Лазарева времена. Одавде, узводно, поред саме обале Ломничке реке постоје остаци калдрмисаног пута, чији јасно видљиви трагови воде у неко гробље обележено неотесаним и неисписаним каменим стубовима. Верује се да је ту негде скривено злато са двора и круна кнеза – цара Лазара, о којој се у последње време често нагађа. Није, стога, чудно што је без-

Крст из 14. века пронађен на средњовековном гробљу у Мачванској Митровици

мало цело гробље раскопано. А у селу Витановцу, подно Јастрепца, некад је била кнежева ковница новца, по томе и име насеобине – витак новац...

БРАНКОВИЋИ

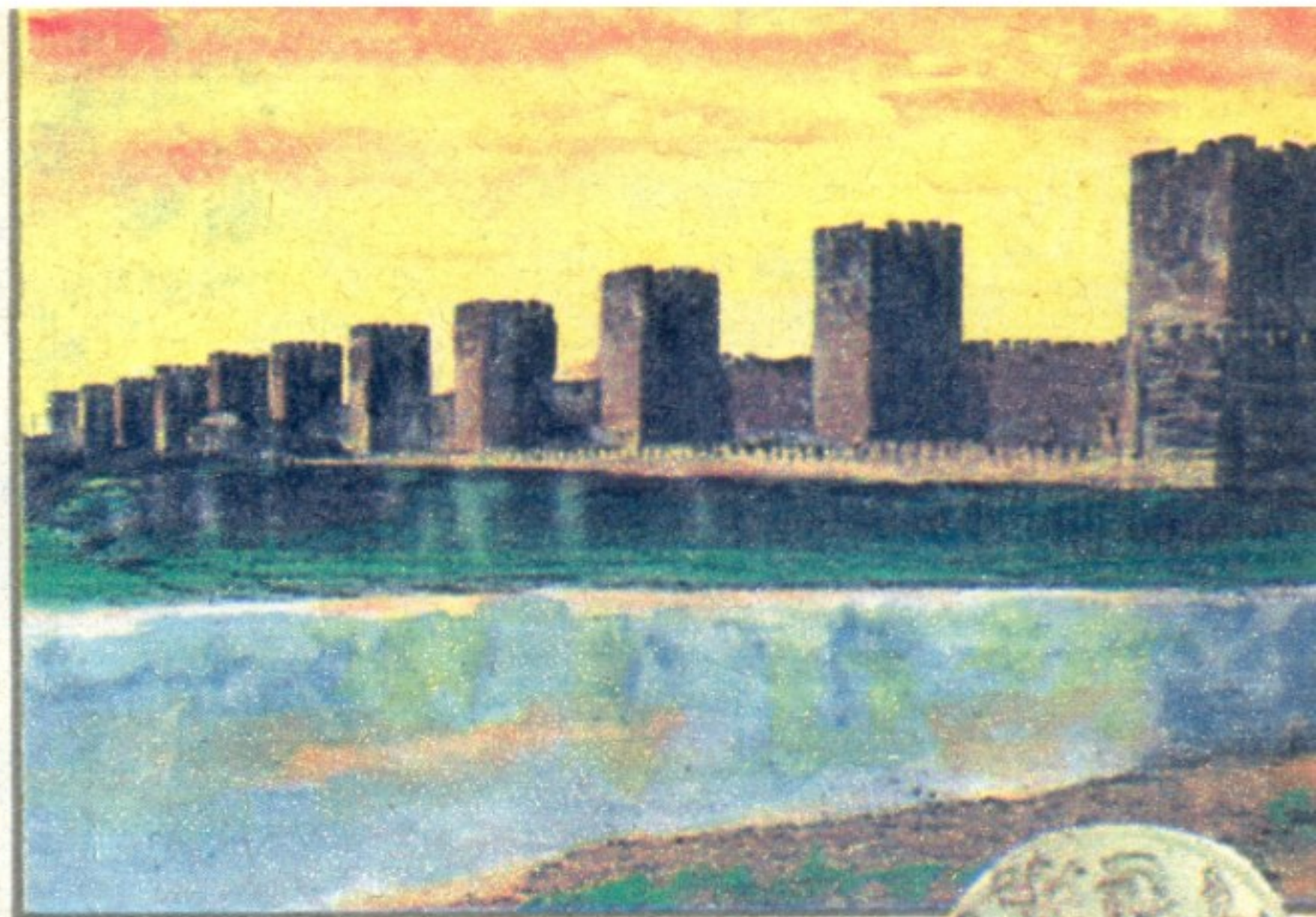
Последњи српски средњовековни владар Ђурађ Бранковић је, по тврђењу немачког историчара Јохана Енгела, био најбогатији монарх у целој Европи: његово богатство цењено је на око десет милиона дуката. Списи, онда врло поверљиви, кажу да је деспот – у страху пред Турцима – у Дубровник прво послао 170 хиљада златних дуката, а затим још 150 хиљада. А кад се помирио са султаном, Дубровчани су му све

И данас, усред бела дана, тешко да се може прошетати Смедеревском тврђавом а да се не виде бар три-четири особе које нешто траже, чепркају, неки чак и детектором.

Још 1836/37. месни свештеник Илија, у потрази за златом, открио је на Царини, данашњем предграђу Смедерева, Римски бунар. То је остало забележено, о другоме нема података.

Има их, међутим, из новијег времена. У Вучачком потоку, на месту данашње Пољопривредне школе, на ораници лекара Живадина Степановића нађене су 1929. две римске амфоре пуне новца из трећег века, преко 10.000 комада...

Несумњиво је да су зидине Смедеревске тврђаве још увек огромна загонетка за све што воле оно што сија, па још жуто.

ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

Тридесет првог марта 1892. заклан је између 9 и 10 увече на платоу града смедеревског артиљеријски поднаредник Пете батерије Дунавског артиљеријског пука Илија Константиновић из Београда. Лекарским прегледом констатоване су две смртоносне повреде и то: просек грљана и душника са потпуно извађеном јабучицом из њеног лежишта и прорез на грудима, кроз који је провлачена рука у грудну дупљу, један део плућног крила откинут и срце извађено напоље а потом ножем одсечено. Убио га Василије Радуловић, редов исте батерије из Свињарева среза моравског у округу пожаревачком. Сам се пријавио.

Мада је лекарска комисија утврдила да није био душевни болесник, прича је више него сулуда: убио је свог претпостављеног по његовој изричитој наредби. Поднаредник је објаснио редову да мора да му извади јабучицу и срце и однесе их на место где се налази благо. То ће место пошприцати крвљу извађених органа а онда их вратити у тело поднаредника, па све то попрскати водом из бокала – да ране за расту – који ће се појавити чим редов каже „Злато!“. Узалуд је несрећни Василије дозивао злато, од бокала ни трага.

Војни суд је закључио да је редов Василије Радуловић припрост и да је пао под хипнотички утицај поднаредника Илије Константиновића који је непрестанце и на јави сањао деспотово благо.

ПЕТРОВИЋИ

● Ко копа наћи ће, посебно око краљевог двора

Никола Први Петровић Његош, први и последњи црногорски краљ, побегао је пред аустријском војском, јануара 1916. и умро у избеглиштву у Антибу, на југу Француске. Спадао је међу богатије европске владаре. Мада је много тога однео са собом,

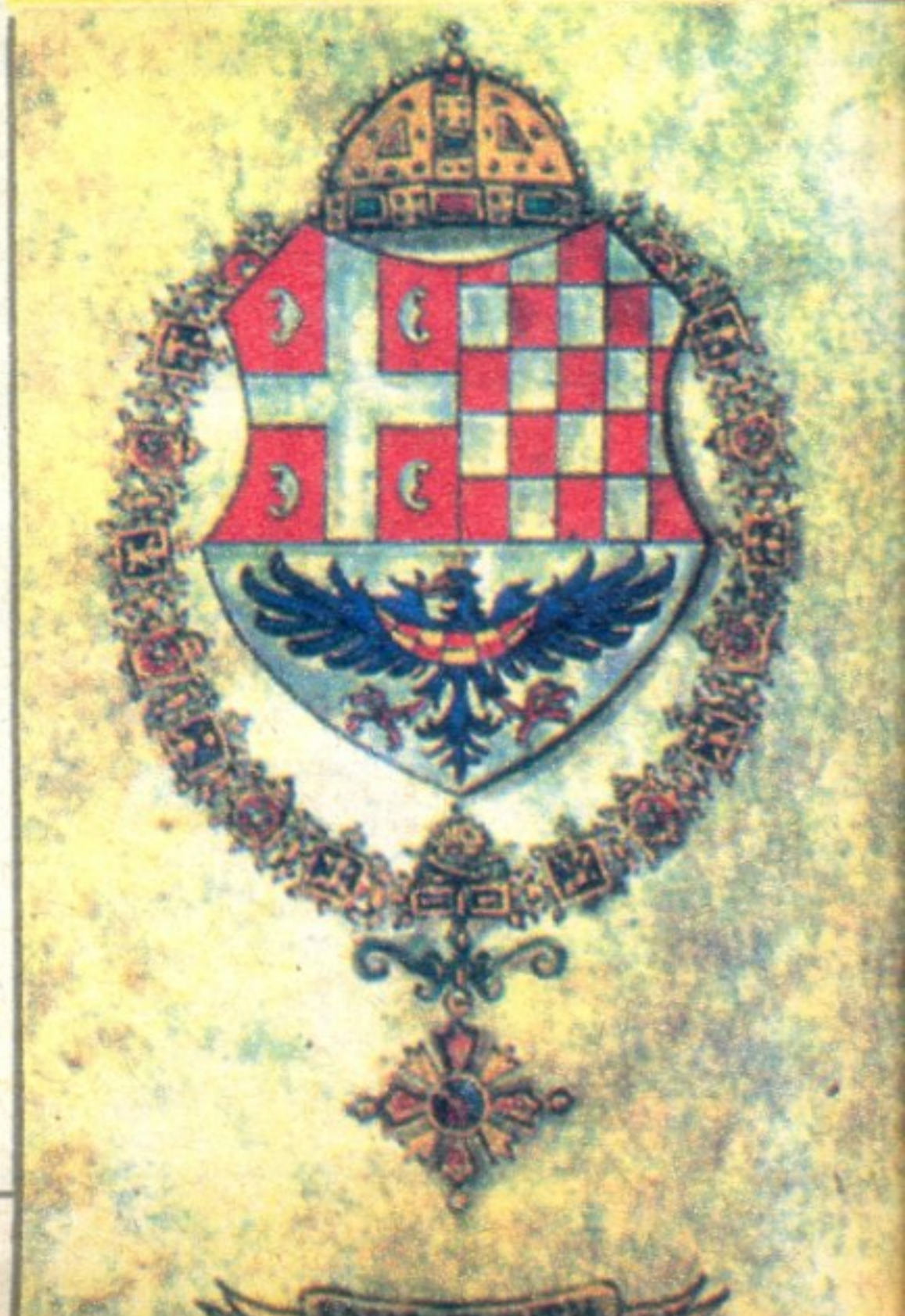
Краљ Никола није успео све да однесе, многи су после 1918. много тога одавде ископали, али је штошта остало...

штошта је остало на двору на Цетињу, а још више закопано поред. После уједињења 1918. башта је темељито прекопана а оно што је нађено упућено је за Београд. Ни ту све није остало. Наиме, италијанска краљица Јелена Савојска, кћи краља Николе, замолила је кнеза намесника Павла Карађорђевића да јој из трезора Министарства финансија пошаље један

тањир, или неку сличну посуду, који би својој кћери Марији поклонили за венчање, као успомену на деду и бабу. Дарежљиви кнез спаковао је 36 кофера пуних златног и сребрног посуђа и накита и све то послао у Рим. За већину ствари ни данас се не зна куд су се деле, а лепо неговани парк око двора краља Николе просто мами...

КАРАЂОРЂЕВИЋИ

● Златне полуге су, у безглавом бекству, и буквално сејане од Београда па до Никшића. У Острогу их и данас траже

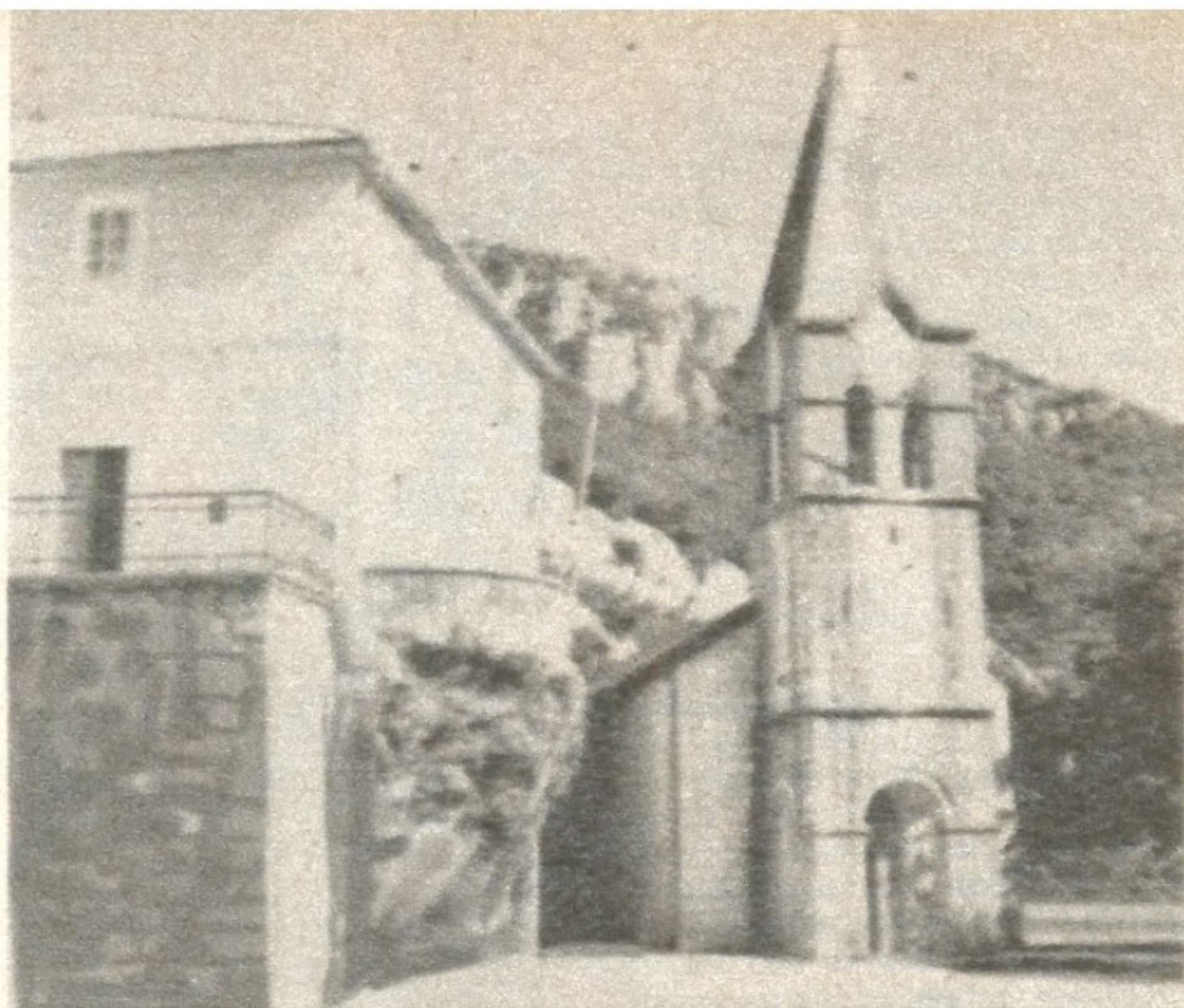

Најубедљивије и у много чему најверодостојније приче кад је реч о благу крунисаних владара несумњиво се тичу последње династије са ових простора – Карађорђевића, односно последњег краља Петра Другог и његових доглавника. Ако је веровати писању енглеског „Дејли мејла“ од 12. новембра 1934 – нешто више од месец дана по убиству у Марсеју, 9. октобра – његов отац Александар био је најбогатији монарх у Европи. Само готовина коју је држао у страним банкама износила је око шест милиона фунти стерлинга. Уз то, био је најбоље плаћени владар Старог континента. Зна се да је био власник и два златоносна рудника на планини Дели Јован, а делио је и приход са француским власницима борског рудника. Остао је, званично забележен, податак да су Французи само до 1935. из Бора однели око 16 тона злата и 32 тоне сребра.

Било како било, једно је извесно: када су Немци напали Југославију, 6. априла 1941, краљевска породица са све дворјанима, владом и војним врхом кренула је у бекство. Претходно испразнивши трезоре, и дворске и оне што су, као, припадали држави. И, настала је сулуда јурњава према Никшићу, аеродорму са којег је ваљало одлетети у слободни свет.

Ни до дана данашњег није прецизно утврђено шта је однето, а шта је све стигло куд је намењено.

Више је него сигурно да је благо – и то, углавном, у облику златних полуга – готово свуда око

Краљ Петар II је одлетео, а у Острогу је остало на сандуке златних полуга. Нене мештани још дељу на грам и продају као зубно злато.

нас. Пре десетак година брачни пар је орао њиву испод Шуњиних главица, а у близини Капиног поља, никшићког аеродрома са кога су Они одлетели Тамо. И то у таквој журби да је место у краљевом авиону изгубила и Доли Најдановић, ноћна пријатељица малолетног Петра Другог, и да се, преоптерећен, један авион срушио у Егејско море, са све министром Даковићем. Елем, дотични супружници су никшићком СУП-у пријавили да су, док су орали, ископали златну полуку. Уплашени открићем, али и немерљивим изазовом који нису успели у ходу да одгонетну, свој налаз

су пријавили надлежнима. Тако се и сазнало. Иначе...

Иначе, круже прилично уверљиве приче да се у оближњем манастиру Острог и данас може наћи благо, и то злато, апсолутно чисто. У местима испод дотичне богомоље шапатом се преносе приче о одређеним људима који су на одређеном месту и, дакако, у одређеном тренутку пронашли златне шипке па пошто је било исувише ризично да их у комаду испоручују на такозване проверене адресе, досетили су се да полуге натенане стружу и продају их као зубно злато. Грам по грам.

Сведоци који су, власторучно,

скривали злато – априла 1941. – још су живи, а њихова прича, укратко, изгледа овако. Бар што се тиче манастира Острог.

Професор Андрија Копривица тих дана се случајно затекао у Острогу. У поверљивом разговору са архимандритом Леонтијем Митровићем, а уз помоћ манастирског мајстора Петра Копривице и шумара Љубе Круља, договорено је да се 11 сандука с полугама сакрије, а остави десет. Нису ни Немци блесави да поверују да у Острогу ама баш ништа није остало.

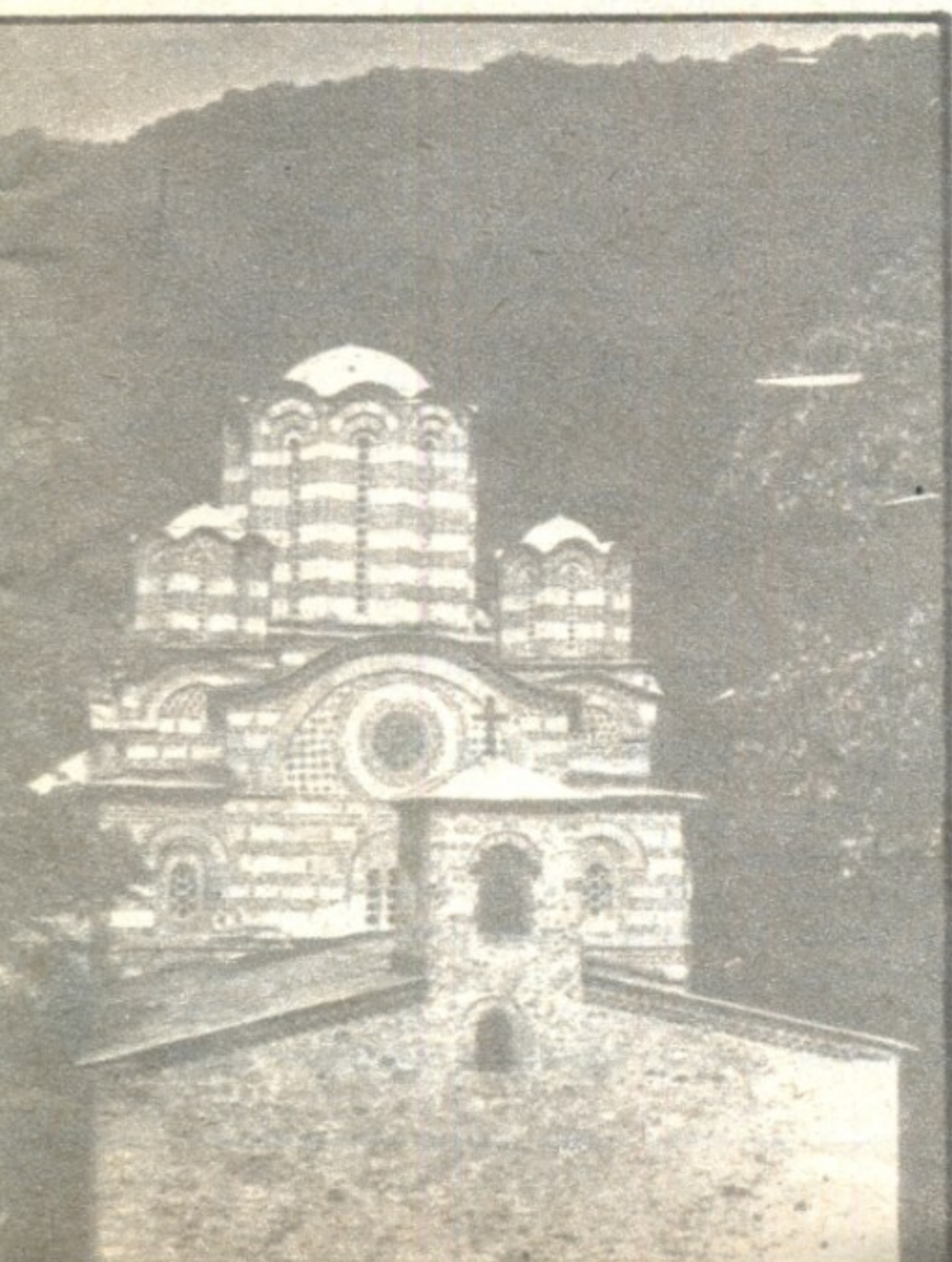
Пошто је било непрактично да се кабасти сандуци покопају са свом садржином, полуге су извађене из оних 11 сандука и закопане у трап манастирског складишта. Кесе са дукатима су, у ноћи 24. априла, однете до манастирске чесме и тамо кроз отвор побацане у воду. Једну касету и два сандука архимандрит и шумар однели су до неког трња и тамо закопали. Преостала четири сандука, од по 20 килограма злата, бачена су у пољски клозет. Да би сакрили трагове, пре него што стигну Немци, завереници су спалили сандуке, уз свечану заклетву да тајну ником не одају, не до ослобођења земље. Немци су стигли и задовољили се са преосталих десет сандука (враћили их после 1945).

Зна се, тако је говорио Андрија Копривица, да је скривено злато – 24. априла 1945. – предато Блажу Јовановићу, новом господару Црне Горе, и да се то водило као прве златне резерве нове Југославије.

ЗЛАТНИЦИ У СВЕТОЈ ВОДИЦИ

● Богатство наших цркава је несумњиво. Сумњиви су само појединци...

РАВЕНИЦА

Где се крије „сто камила блага“ које се још не појављује, без обзира што се ктитор Раванице вратио у своју задужбину?

Народна песма „Зидане Раванице“, коју је између седамдесетих и осамдесетих година 14. века подигао кнез Лазар Хребељановић, испевала је сторију о големом благу које је ту негде. Срп-

ски патријарх Данило III у свом „Слову о кнезу Лазару“ овако је описао кнежево украшавање величанствене цркве у најлепшем српско-византијском стилу:

„Божанску је цркву прекрасним мраморјем украсио, златом и сребром је божанствене иконе изобразио. И не само иконе, него је зидове златом просветлио...“.

Зна се, рецимо, да су велике и мале иконе биле оковане у позлаћено сребро, да су се у њој налазили позлаћени крстови украшени драгим камењем, да су посуде биле од сребра и злата, да су скупочене црквене завесе везене златом. Уосталом, до наших дана је сачуван и златом извезен покров почившем кнезу Лазару, рад монахиње Јефимије.

Ваља имати на уму да је у Лазарево време највећи град Србије било Ново Брдо, рудник сребра помешаног са златом. Није далеко био ни град Петрус, центар трговине златом које је вађено у оближњем руднику Сисојевцу. Не тако давно у Раваници су, односно зидинама које окружују манастир на њеном североисточном зиду, откривени остаци ливнице и топионице. Није, стога, тешко претпоставити да су ту настале многе драгоцености. Раваница је, попут многих наших бого-

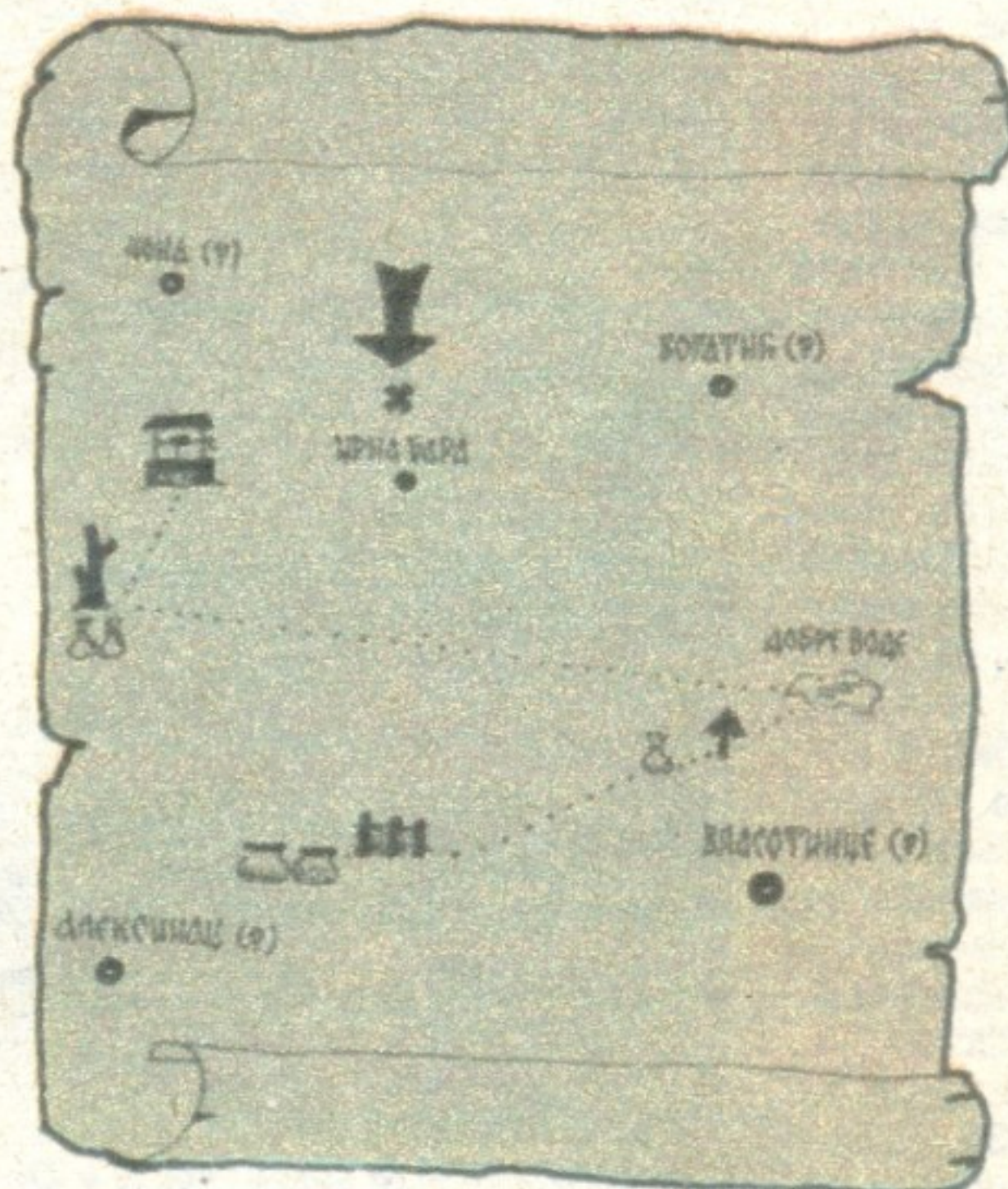
моља, којешта доживела: неколико пута је рушена и паљена – 1396, 1398, 1436, 1686/7, те крајем 18. века.

У налету Турака 1689/90, после Велике сеобе Србаља а под патријархом Арсенијем Чарнојевићем који је однео и мошти кнеза палог на Косову, нестале су гомиле блага, све сребра и злата. Прича вели да су га Османлије натовариле на 12 камила и однеле, само они знају куд. За утеху, опет по причи, народу је остало блага за још бар сто камила.

Тешко је, разуме се, данас доћи до иоле озбиљнијег податка има ли негде тог блага и, ако га има, где је. Остала је прича да је, непосредно пред Сеобу, тајна поверена двојци раваничких монаха. За сваки случај, ако се нешто, не дај Боже, деси једном. Деси-ло се, обојци. Али, прича је на-

шла своју потпору у веровању да ће се благо наћи – чак на неки начин и само јавити – кад се врате мошти светог кнеза, Вратиле су се 1989, после безмало шест векова путовања. Глас још није чуо, али нестрпљиви трагачи за скривеним благом – по сведочењу монахиња из Раванице – даноноћно цуњају око манастирског имања, често се не обазирјући на протесте црноризаца.

Дуго су многи веровали да је благо склоњено у оближњу Раваничку пећину. Пре неколико година екипа Спелеолошке секције Српског планинарског друштва из Београда, да би проверила гласине, испитала је пећину и није нашла ништа, бар не оно што су убеђени трагачи за благом очекивали.

Харамбаша Јанко Дамов је оставио писмо, а његова Црна Бара је негде поред ова четири уписана града.

СТУДЕНИЦА

● Испод огњишта, у старом конаку, засјало је 967 златника

Ако досад нису успели да код Раванице нађу оно што су тражили, друшвеници ноћи и сневачи злата верују да је Студеница прави трезор. Не без разлога јер је у задужбини Стефана Првовенчаног не тако давно откривено велико благо. Збило се то октобра 1955.

Радници ондашњег Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НР Србије су, избацујући шут, испод огњишта у старом конаку у једној агијазми (суду у којем се држи освећена водица) напипали неслућено блага. Слутили су, пак, да се оно код

граду, могло је записнички да се утврди следеће:

„53 холандске златника, 5 фландријских суверена, 25 дуната немачких, 6 лоренских франсоадора, 22 златника мађарска, 5 ердељских, 4 тосканска, 7 папске државе, 1 пољски, 7 турских, највише млетачких цекина...”.

Откуд, и откад, овде највећа остава златног новца нађена у Србији и, како изгледа, једна од највећих у Европи?! Без обзира што се зна да све цркве имају своје скривнице за које зна једно, највише два лица!

... Страдале су многе цркве на нашем тлу, много је тога из њих однето унеповрат. И данас би неки да приграбе од тог блага. Није, зато, чудно што је још онда, много давно, краљ Милутин у Светостефанској повељи написао:

Ко поткрада цркве да се ослепи, писало је у Душановом законнику. Радници који су у Студеници нашли златнике кажњени су прекршајно.

(Снимио: Љ. Патрногић)

њих неће моћи дуго задржати, те су се одмах преселили у оближњу малу гостионицу. Милиција им је дозволила да попију тек неколико пива пре него што је запленила 967 златника. По њиховом преносу у Народни музеј у Бео-

„Ако ко украде што из унутрашњости цркве... да му се кућа распе...”.

Душанов законик је поткрадање цркава санкционисао једном једином речју: „Ослепљење!”

ЖУТЕ

ПАРЕ У ЦРНОЈ БАРИ

● По шумама и горама (малчице и морем) наше земље поносне иду чете трагача и све пред собом односе. Без бриге, остало је још о-хо-хо блага. Проверите сами...

Два корака даље од гроба

Харамбаша Јанко Дамов очигледно није био хајдук таквог кова да је могао да стигне у народну песму. Њему је изгледа било довољно да му писани траг стигне на адресанта, а послао га је 1753. и овако написао:

„Од мене ти љубезни поздрав, брате Ђорђе, и свима на дому. Чим примиш ову књигу, крени се у Црну Бару, која ти је позната. Више града има четвороугаони бунар, и у њему се налази један казан са златним новцима. Одатле низбрдицом ка истоку, долази се до једног трокраког дрвета, а под којим су закопане две мазгене коже, пуне пара од тројакеруке. Од дрвета на шест пушкомета к северу има 'добра вода', од ње на шест корака даље, налази се гроб помешан угљеном. То је белега. Два корака даље од гроба закопане су такође паре у једној голој мушеми. Одатле низбрдицом, долази се до три плете-

не букве, са укуцаним ексером. Даље два корака, налазе се два казана ситног новца ('мале паре'). То узми и, спреман за Русију, дођи у Букурешт, где ћу те очекивати. Причувај се од паса! У здрављу се састали. Амин! Са поздравом за наше. Јанко Дамов, арамбаша, и твој стриц. Седмог септембра 1753. године.”

Не зна се да ли је писмо стигло до нареченог Ђорђа и, ако је, шта је са њим урадио. Извесно је само да га је век и по доцније обелоданио историчар Алекса Јовановић. Остала је тајна где је та чудесна Црна Бара. Зна се да их данас на овим просторима има четири: код Власотинаца, код Алексинца, Богатића и близу Чо-не.

(У прилогу достављамо карту коју је, по упутствима из писма, урадио наш илустратор!)

Има једна пећина строга

Хајдук Бабејић и данас живи у памћењу мештана Хомоља и околине. Живео је крајем прошлог и почетком овог века. Жандарми су га јурили на све стране, али је,

Месечни
Бриџ

Антрач

ЦРТА: ЏИМ ХОЛДАВЕЈ
(J. HOLDAWAY)

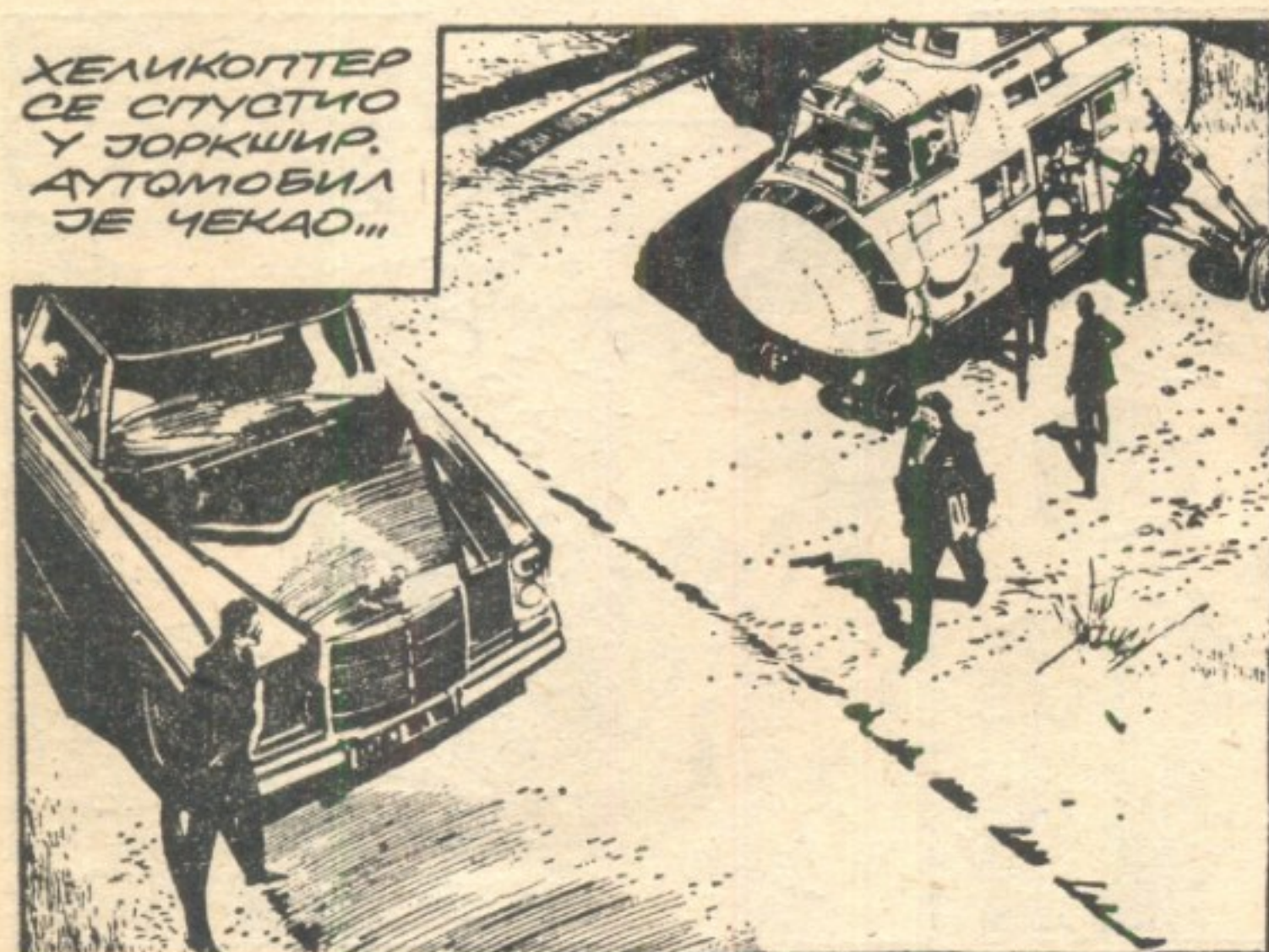
ПИСМЕ: ПИТЕР О'ДОНЕЛ
(PETER O'DONNELL)

11. део

МОДЕСТИ И ВИЛИ ПОКУШАВАЈУ ДА ОТКРИЈУ ШТА СЕ ТО ДОГОДИЛО СА БРИТАНСКИМ ПОДЗЕМЉЕМ...

МОДЕСТИ СЕ НАШЛА У НЕДОУМИЦИ...

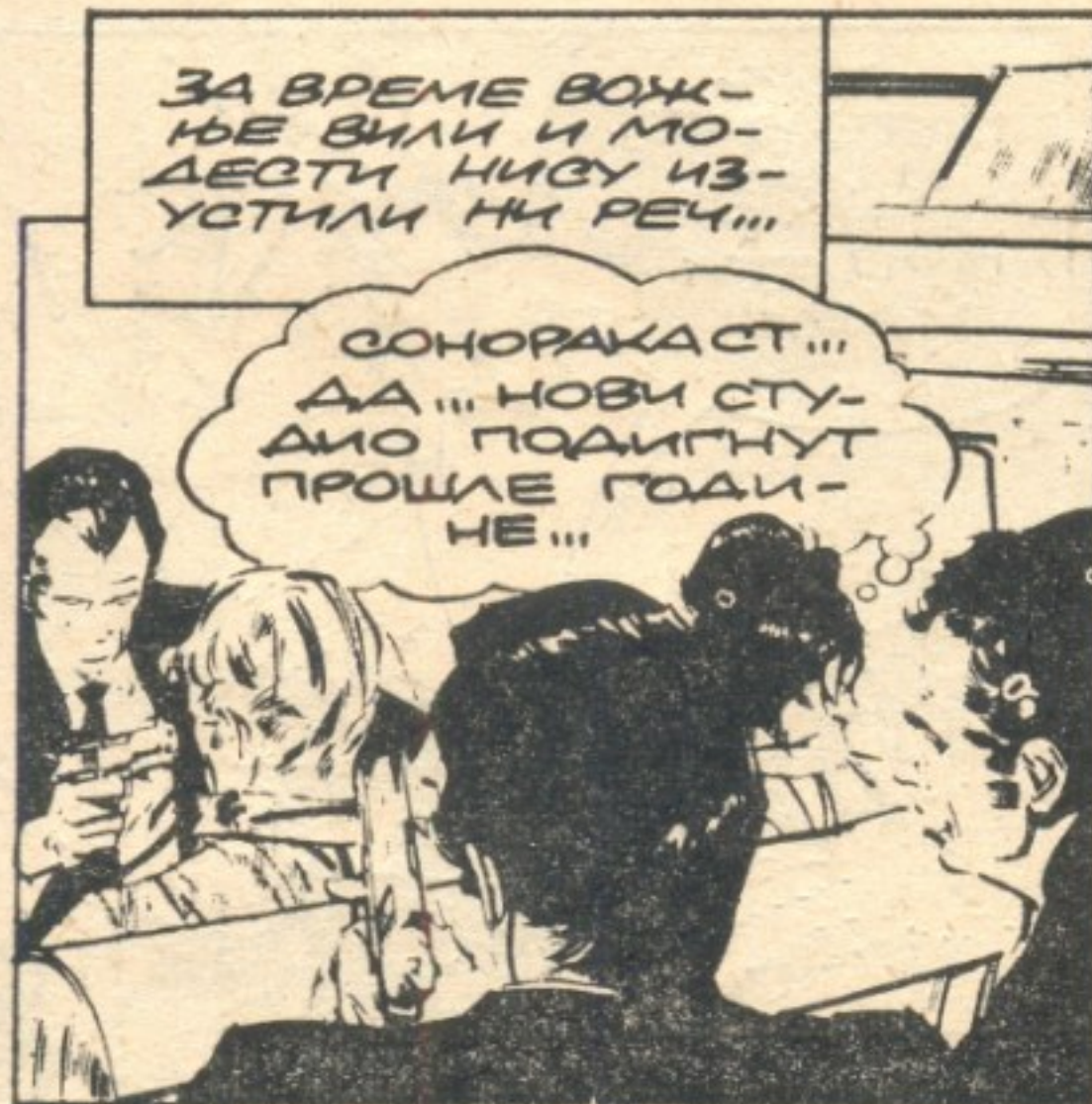

МИНУТИ СУ СПОРО ПРОЛАЗИЛИ...

МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ ПАЛИ У РУКЕ
МАФИЈАША...

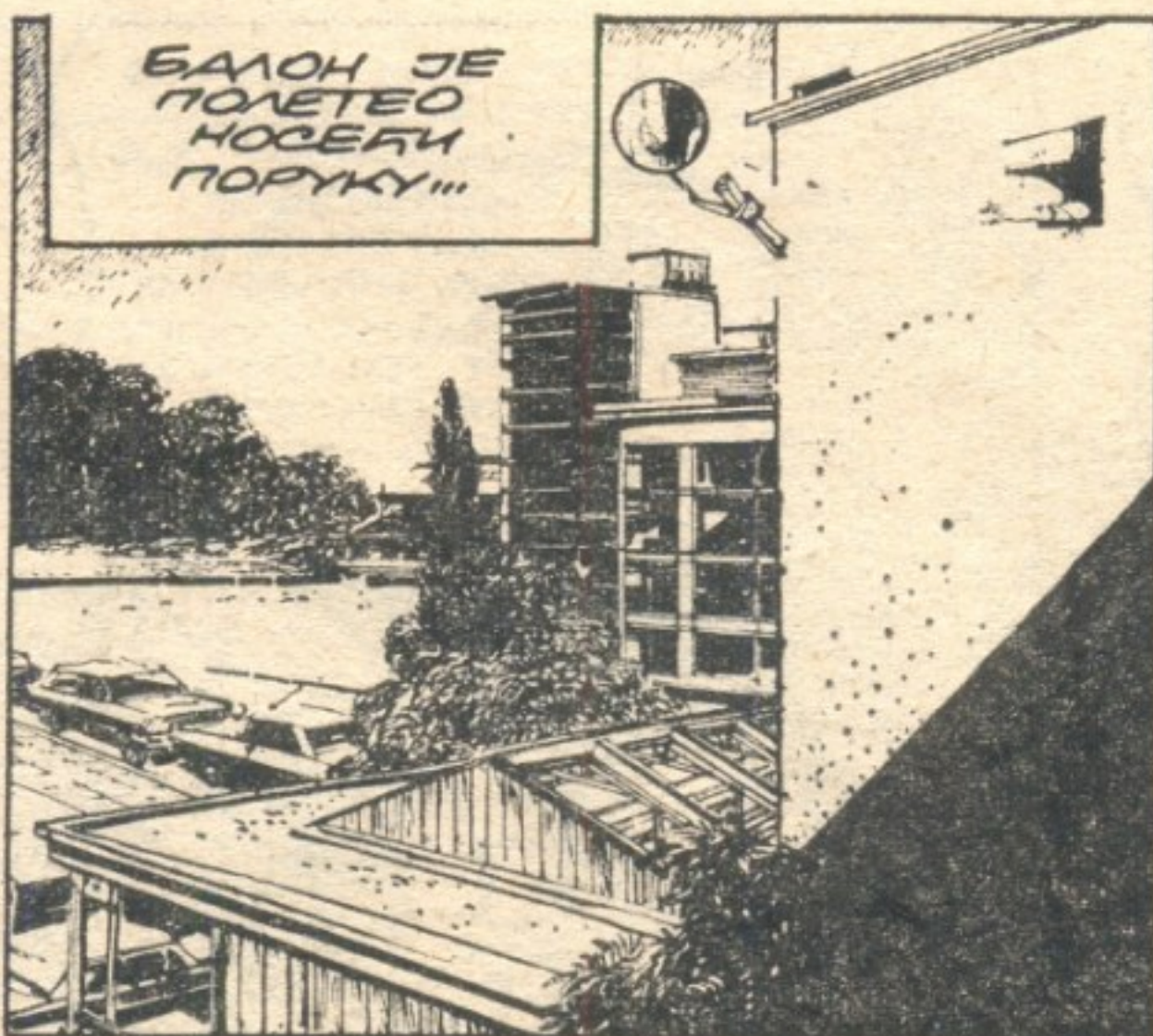
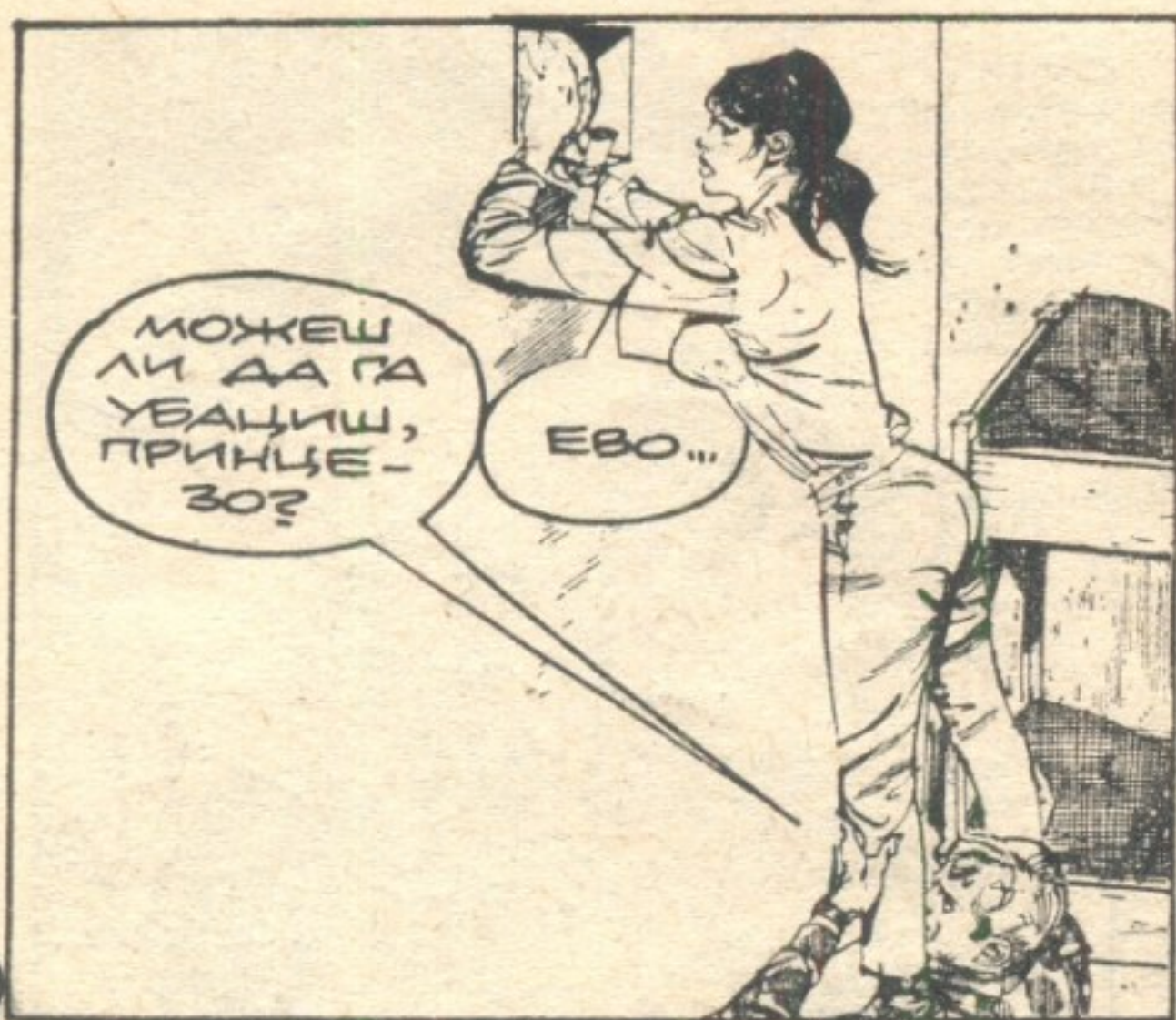

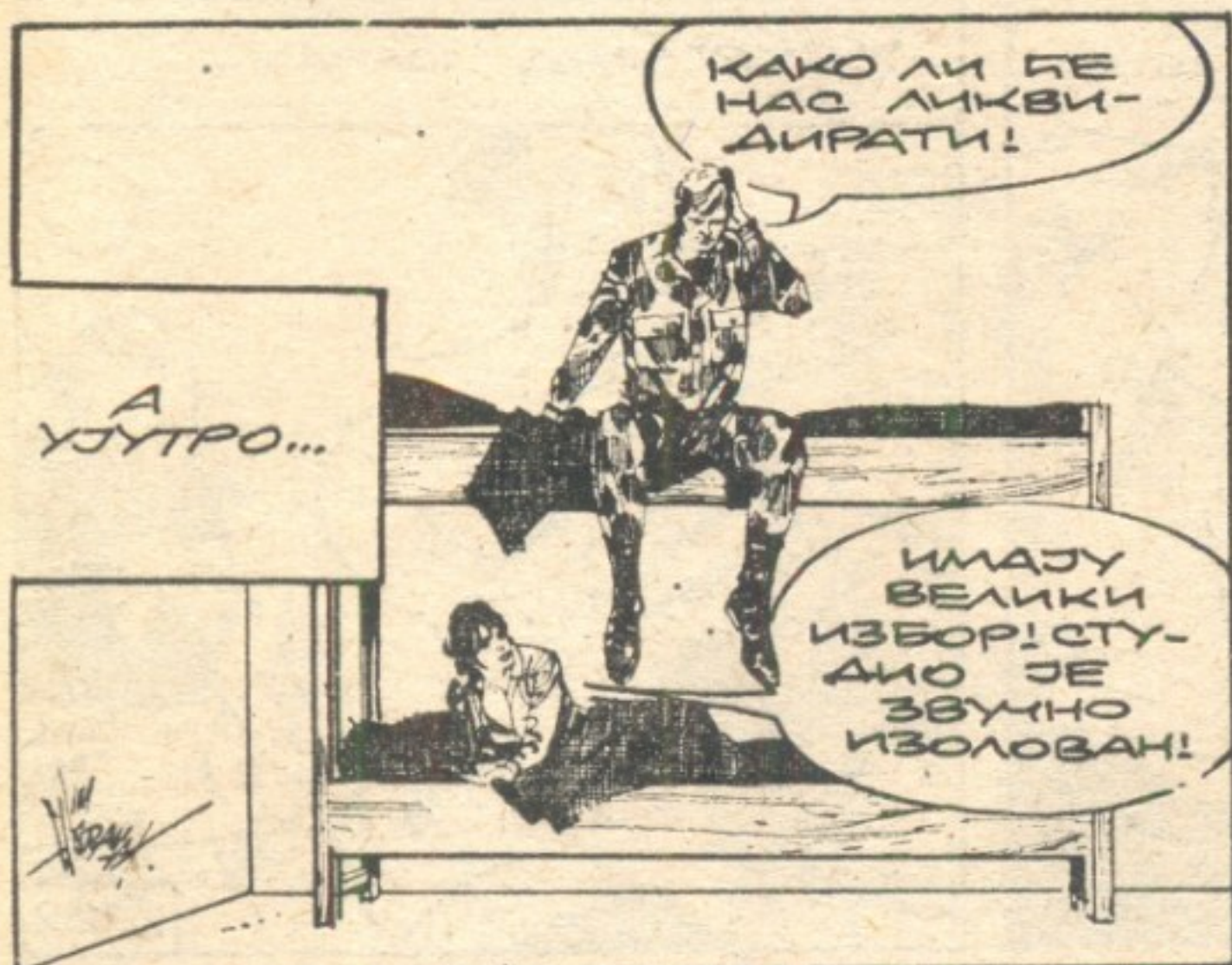
НА ЧЕТВРТОМ СПРАТУ...

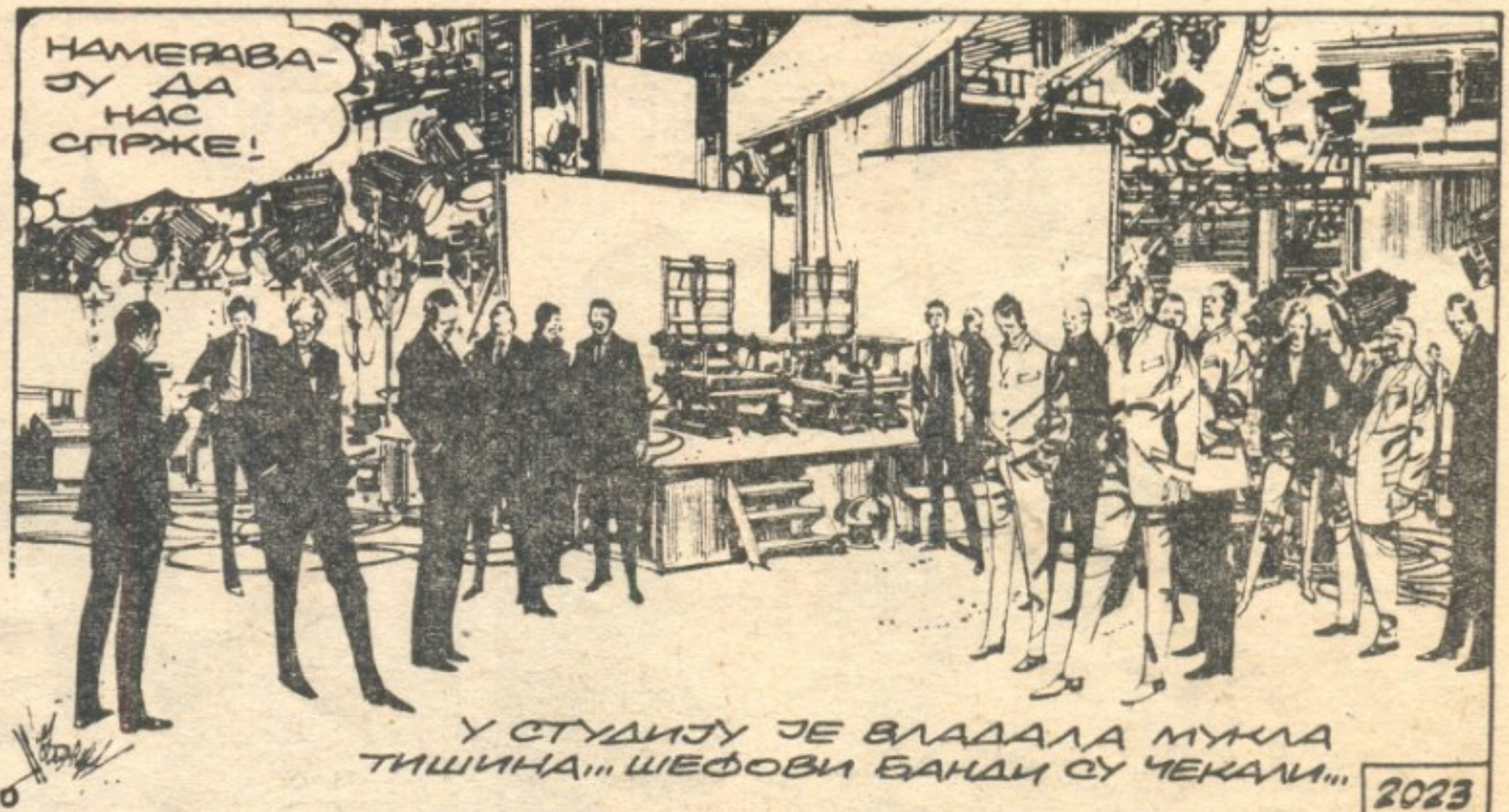
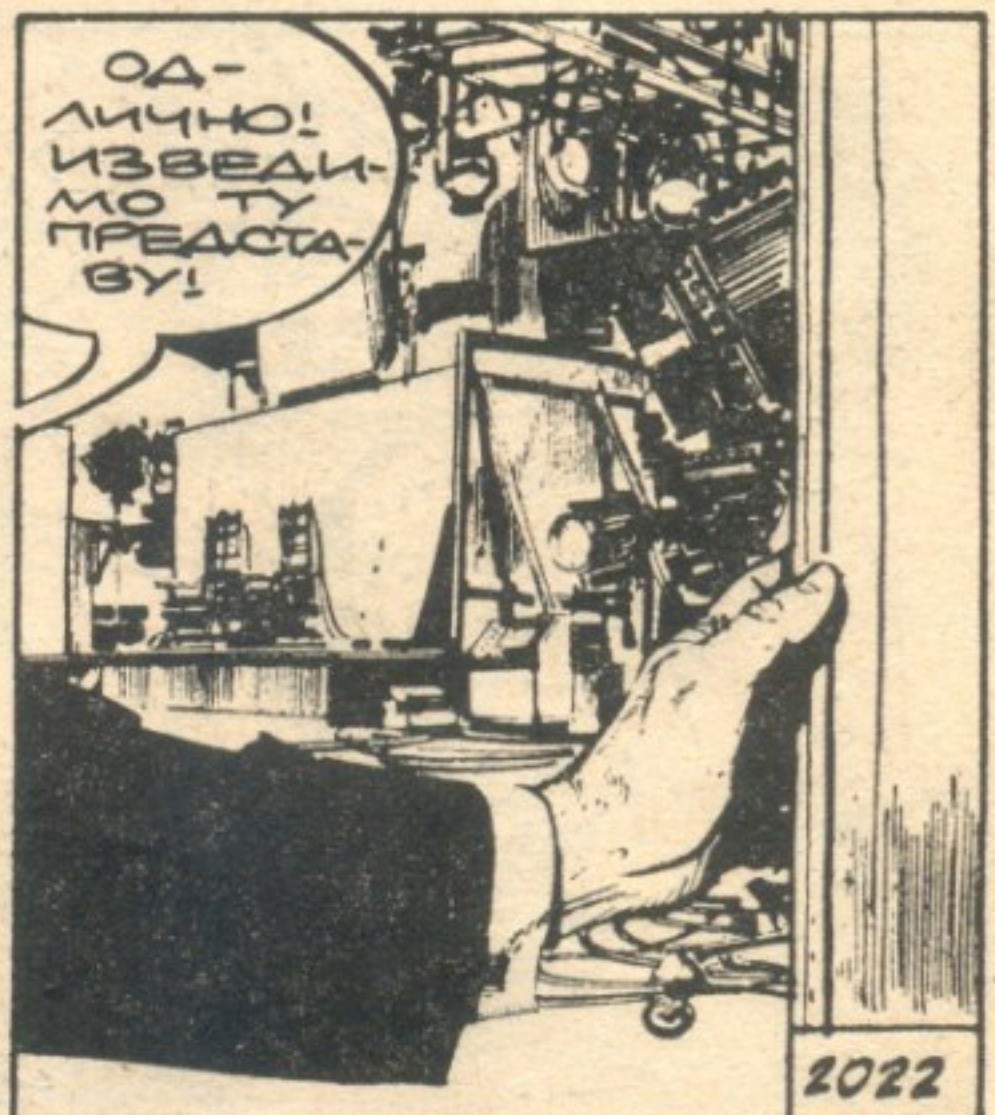
КАД СУ ОСТАЛИ САМИ...

ПАЛА ЈЕ НОБ... ВРАТА БЕЛИЈЕ
СУ СЕ НАЈЗАД ОТВОРИЛА...

ОГЛАСИО СЕ ШЕФ МАШИЈЕ...

ШЕФ СЕ ПРИБРАО !!!

НИКО НИ
МАКАЦ!

ОПЕТ
ЈЕ
ЗА-
ВЛА-
ДАЛА
ТИШИ-
НА !!!

АКО СЕ НЕ-
КО ПОМЕ-
РИ, ПУЦАЈ!

КАРЛО, ТИ СИ
ПОРЕД КОЛА,
КОД ВРАТА
ХАНГАРА!

УКЛУЧИ
СВЕТЛО
НА КРОВУ,
А ОНДА
УПАЛИ
ФЕЊЕР!
НА ПО-
ДУ ЈЕ!

ВАЖИ!

2028

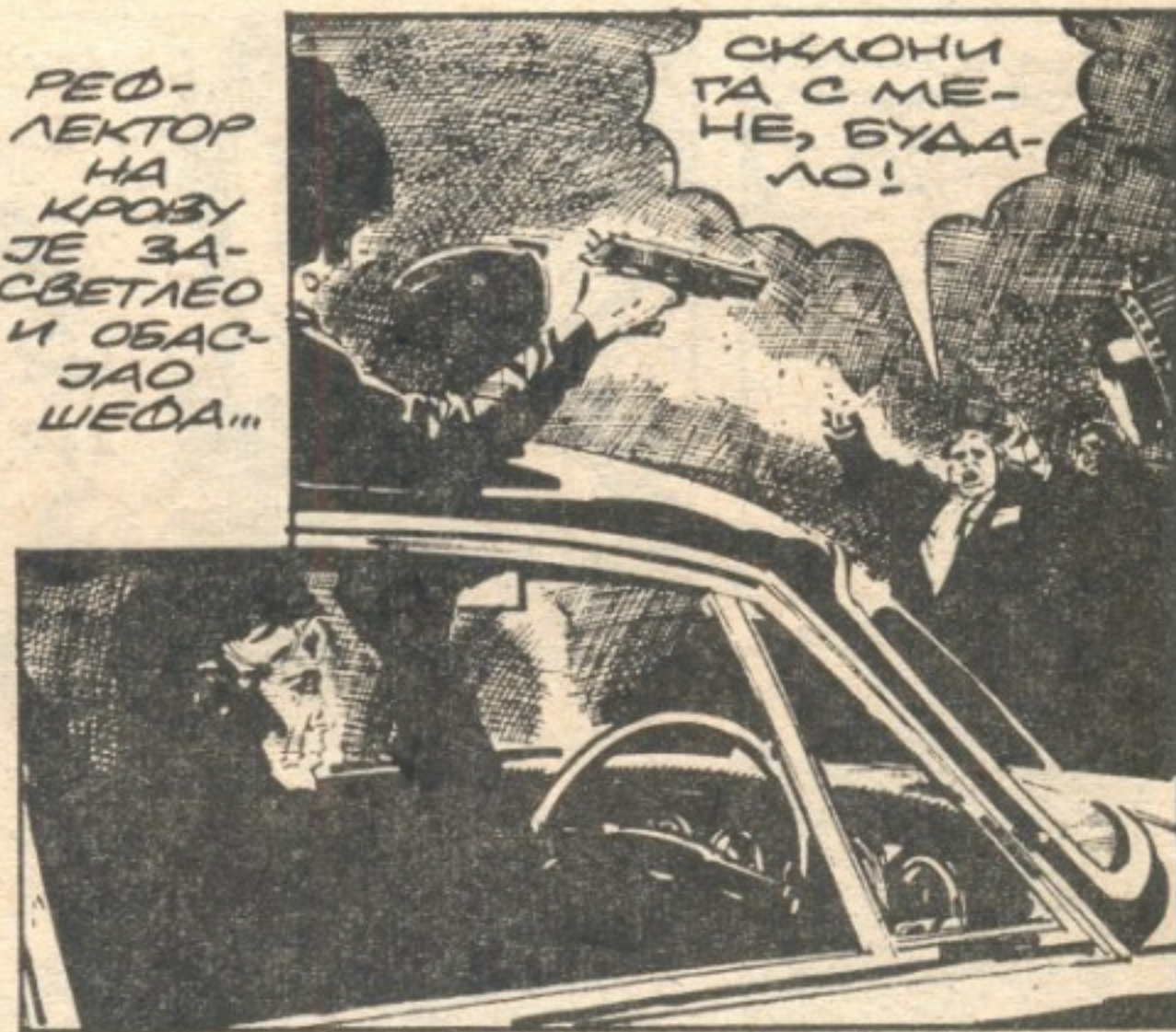
ШЕФ ЈЕ
ОПЕТ
ВИКНУО !!!

'АЈДЕ,
ШТА ГРА-
ВИШ, КАР-
ЛО?

НЕСТРА-
ЈИВ ЈЕ !!!

РЕФ-
ЛЕКТОР
НА
КРОВУ
ЈЕ ЗА-
СВЕТЛЕО
И ОБАС-
ЈАО
ШЕФА !!!

ОКЛОНИ
ТА С МЕ-
НЕ, БУДА-
ЛО!

МОДЕСТИ ЈЕ
ЗАПУЦАЛА, А
ПОТОМ ЈЕ
ВИЛИ УГА-
СИО СВЕТ-
ЛО !!!

2029

ОПЕТ ЈЕ ЗАВЛАДАЛА ПАНИКА !!!
ЗАЧУЛО СЕ НЕКОЛИКО ПУЦЊЕВА !!!
ЗАСВЕТЛЕЛИ СУ УПАДАЧИ !!!

МОНТА-
ЛЕ ЈЕ
ПРЕУЗЕО
СТВАР
У СВОЈЕ
РУКЕ !!!

НЕ
ПУЦАЈ!
УГАСИТЕ
УПАДАЧЕ!
БИТЕТЕ
ЈОШ
МЕТА!
НЕ МРАД-
ТЕ ДОК
НЕ КА-
ЖЕМ!

ВИЛИ И
МОДЕС-
ТИ СУ ТО
ИСКОРИС-
ТИЛИ ДА
ЗАУЗМУ
НОВ
ПОЛО-
ЖАЈ !!!

НЕКО
СЕ ПРИ-
БЛИЖАВА
ЧУЈЕМ
ДИСАЊЕ !!!

2030

ЈА САМ
ДАФНИ! НЕ
ПУЦАЈ!

ИМЕ?

СЛУ-
ШАЈ И ПО-
СТУПИ
КАКО
ТИ КА-
ЖЕМ
КА? СИ
ГО-
ТОВ!

МАЛО
ЗАТИМ !!!

ХЕЈ, МОДЕС-
ТИ, ЈА САМ,
ДАФНИ! ЗНАШ
МЕ! ВОДИО
САМ БРАЈ-
ТОНСКУ
БАНДУ!

2031

У ТМИНИ
СТУДИЈА
ВОЂЕ
МАФИЈЕ
НАШЛЕ
СУ СЕ
У ЧУДУ...

ЧУЈЕШ МЕ?
НЕ ЖЕЛИМ
ДА НАМА ОВЛА-
ДА МАФИЈА!

ЈА САМ
НА ТВОЈОЈ
СТРАНИ!

И ЈА!

РАТНАЈ
НА
МЕНЕ!

И НА
МЕНЕ!

РАДНИЧНО! ВРАО
УБЕДИВО!

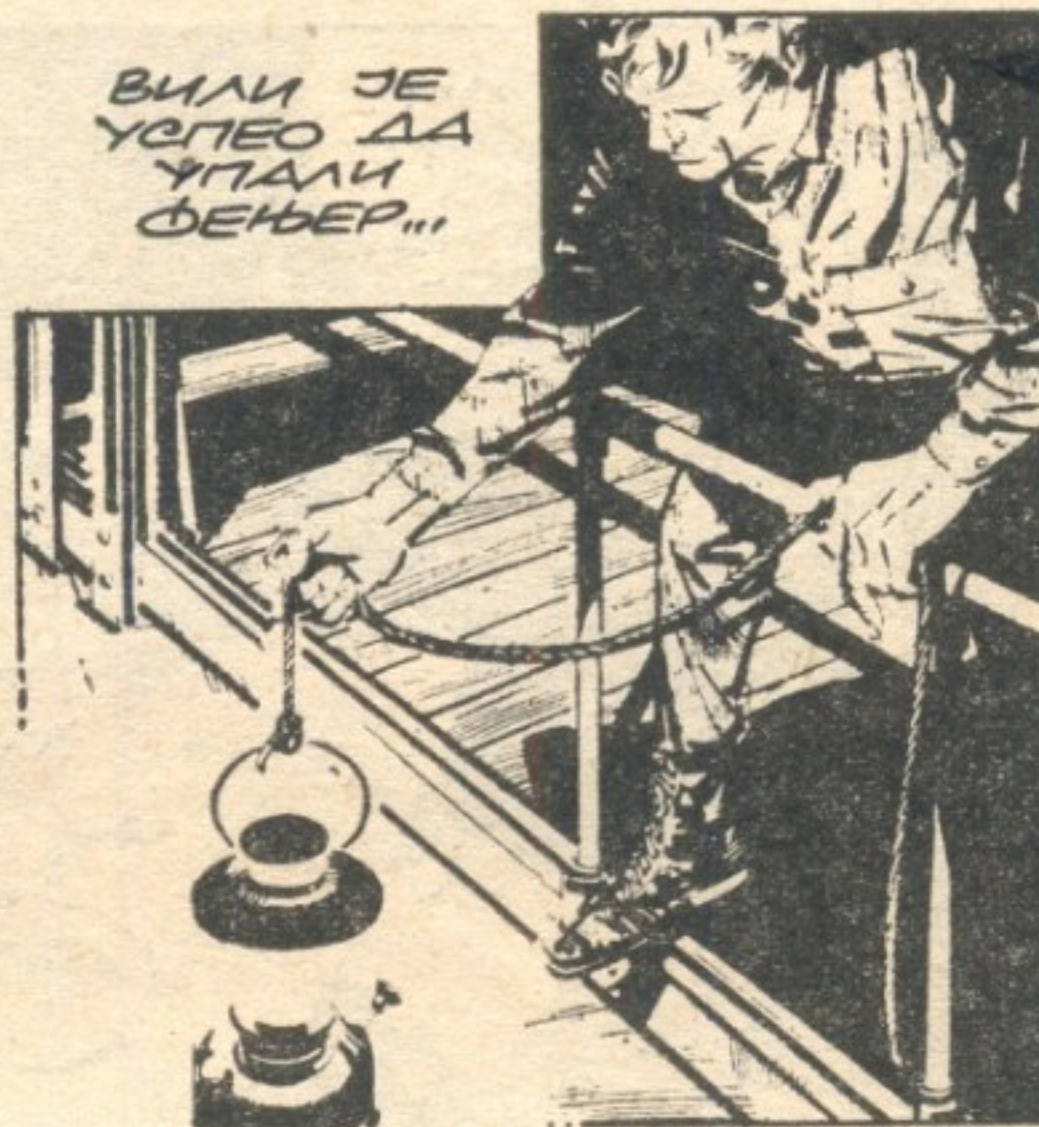
АЛИ ЈА
ТАКО И
МИСАМ!
ПРОКЛЕТИ
СТРАНИЦИ...

2032

НИКО!
ОВИ
НИТКОВИ
СУ СЕ
ОКРЕНУЛИ
ПРОТИВ
НАС!

ИДЕМО! ВРАТА
ХАНГАРА НИСУ
ЗАТВОРЕНА!

ВИЛИ ЈЕ
УСПЕО ДА
УПАЛИ
ФЕЊЕР...

А КАД
ЈЕ
ОСВЕТАЛО
ОБАСЈА-
ЛА СТУ-
ДИО...

ДАФН, БОЉЕ ВИ
СРЕДИТЕ МАФИЈУ
ДОК ОНА ТО НЕ УИ-
НИ С ВАМА!

ДА...РАДНИЧНО
ИЗВЕДЕНО!

2033

ПОЧЕО ЈЕ ОБРАЧУН ВОЂА БАНДИ
И МАФИЈЕ...

МИ СЕ У
ОВО НЕ МЕ-
ШАМО!

ЗБОГ ЊИХ
НЕ ВИХ ДА
ИЗГУБИМ ГЛА-
ВУ! ПАЗИГУ
САМО ДА НЕ-
КО НЕ ЗЕРИ-
ШЕ!

ЈЕДИНО ВИХ ДА СРЕ-
ДИМ ШКОЛАРЦА ЗБОГ
ОНОГ ШТО ЈЕ
УИ-
НИЧНО!

МНОГО
ОКЛЕ-
ВАШ,
ВИЛИ!

2034

ПАО ЈЕ
И ПОС-
ЛЕДЊИ
МАФИЈАШ...

ТИШИНА ЈЕ
ЗАВЛАДАЛА
СТУДИОМ...

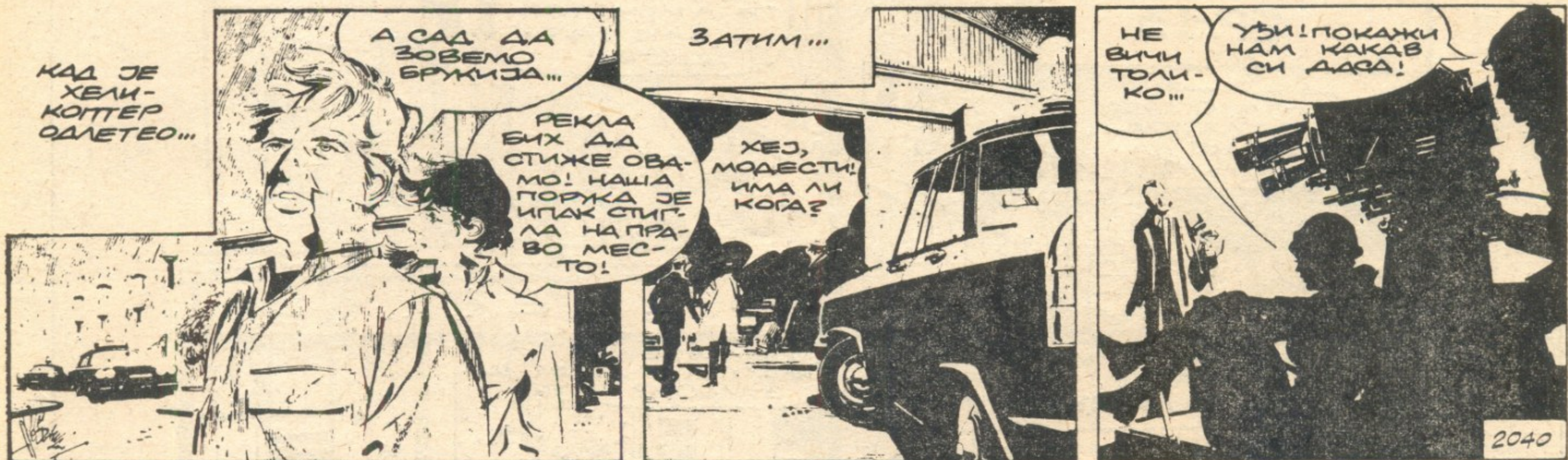

НЕМА ЈОШ ОПУСТА-
ЊА! БИГЕ МУКЕ
СА ВОЂАМА
БАНДИ!

ТАКО
ЈЕ!

2035

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ
БР. 13

СВАКАКО ДА БУ
ДА ПЛАТИМ...
КО КАЖЕ ДА
НЕКУ...

ДРУГИ ПУТ ПАЗИ ШТА
КРАДЕШ! ЈА САМ ЖЕЛЕ-
ЛА ЛИМУЗИНУ!

БРРР!

МАМИЦЕ, КУД' СИ
КРЕНУЛА С НАШОМ
ЗМИЗОМ?

ЗАР НЕ СХВАТАТЕ ДА
СТЕ МУ МОЗАИКС НАОПА-
ЧКЕ УТРАДИЛИ!

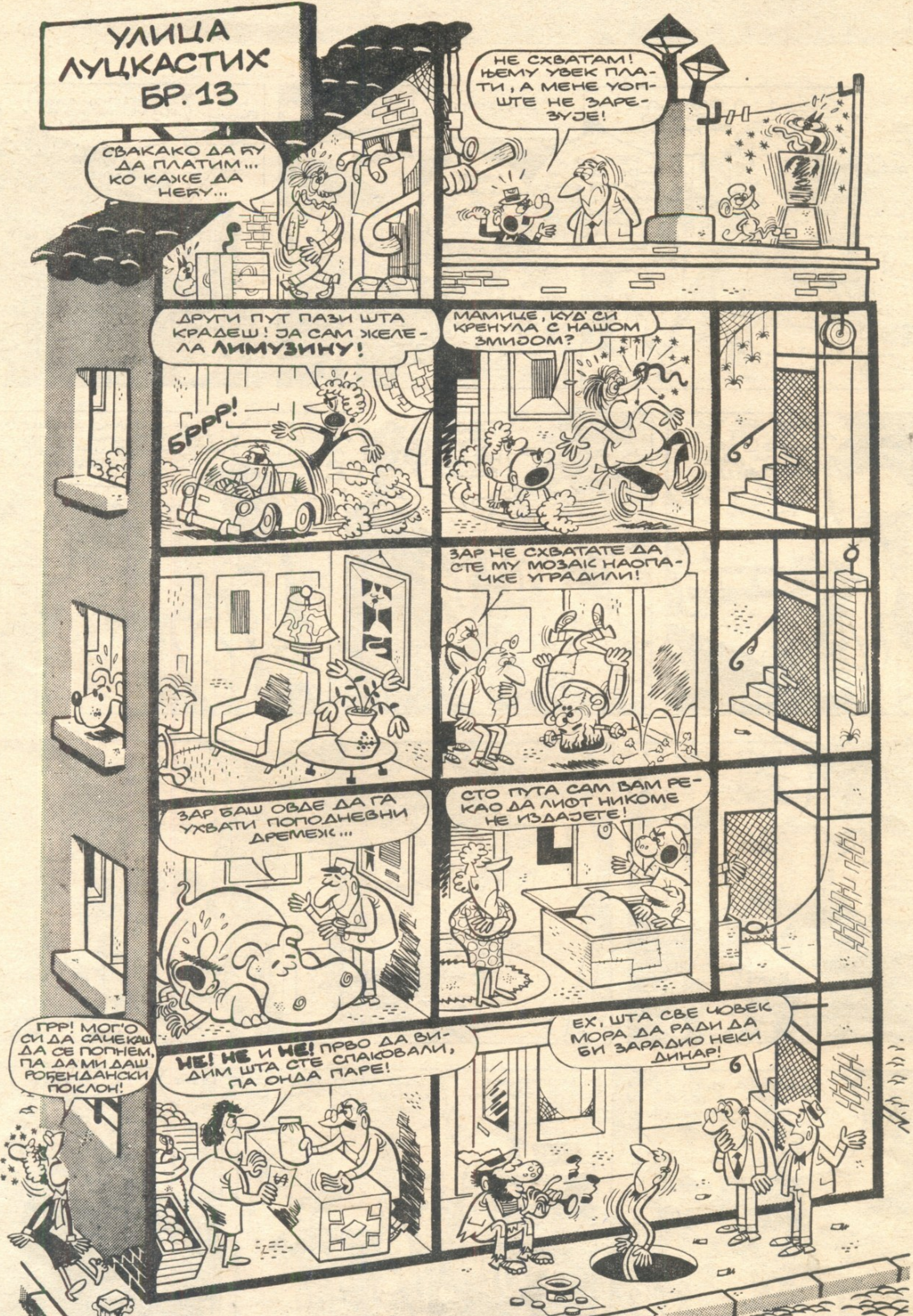
ЗАР БАШ ОВДЕ ДА ГА
УХВАТИ ПОПОДНЕВНИ
ДРЕМЕЖ...

СТО ПУТА САМ ВАМ РЕ-
КАО ДА ЛИОТ НИКОМЕ
НЕ ИЗДАЈЕТЕ!

ГРР! МОГ'О
СИ ДА САЧЕКАШ
ДА СЕ ПОПНЕМ,
ПА ДА МИ ДАШ
РОБЕНДАНСКИ
ПОКЛОН!

НЕ! НЕ И НЕ! ПРВО ДА ВИ-
ДИМ ШТА СТЕ СПАКОВАЛИ,
ПА ОНДА ПАРЕ!

ЕХ, ШТА СВЕ ЧОВЕК
МОРА ДА РАДИ ДА
БИ ЗАРАДИО НЕКИ
ДИНАР!

видра, увек успевао да им умакне, све док га — као у правој бајци — нису намамили у кућу лепе девојке. Пре тога је годинама вешто крио трагове, све тамо до пећине Церемошње. Онда, Богу иза ногу. Верује се да је у њој оставио бар део свог великог блага.

Церемошњу, ни данас сасвим испитану спилу у северозападном подножју Хомољских планина, од Кучева удаљену петнаестак километара, често је користио и гласовити хајдучки пар Петар Кобиљан и жена му Миља Хајдучица. Према давном сведочењу Петра Миливојевића, старине из оближњег Плавчева, ниједан жандарм, и поред упорног трагања, никако није успевао да пронађе куд се дедоше „оно двоје 'ајдука' с натовареним коњима. Знали су једино да су се запутили у правцу Церемошње...

Не дирајте наше храстове!

Да у Оштрељу, селу поред Бора, нечег има сведочи и недавни гнев мештана кад су, по ко зна који пут, утврдили да неко упорно — ноћу, крадомице — копа око њихова три огромна храста. Сељани јутром затрпају огромне ископине не би ли сачували дрвеће старо преко два столећа, а ови опет дођу.

Живко Ђорђевић, пензионисани књиговођа Месне канцеларије али и хроничар краја, вели:

— У близини храстова некада се налазила црквица из времена Косовског боја. И баш код ње су хајдуци најчешће сачекивали и пљачкали турске харачлије. Огорчени Турци сруше цркву и све драгоцености из ње, а била је много богата, стрпају у велики бакарни казан и закопају испод једне крушке недалеко од храстова. Све верујући да ће се вратити по плен. Нису, не памти се. Памти се, међутим, да се 1934. појавио извесни кустос музеја у Истанбулу с некаквом картом на перга-

менту. Како су ми причали стари људи — Турчин је узео сељаке за водиче — на њој су била уцртана ова три храста, а подаље крушка. Крушке, пак, није било, сасушила се. Турчин се, по прилици, вратио празних руку.

Да онај ко нађе злато ретко коме то повери, говори још једна прича, поново у Живковој обради. Елем, један Оштрељац (из разумљивих разлога му се не помиње име, живахан је и данас угледан човек) на својој је њиви изорао теглу дуката. Никад није признао, али је тек после тог догађаја почео нагло да напредује.

Доскора је улаз у пећину Церемошња био готово невидљив, само су хајдуци знали за њега.

Пуне руке из шупље крушке

Преко поља Ваља Маре, односно уз Кривељску реку, водио је некадашњи друм од Видина преко Жагубице до Београда. А на њему се, некада, свашта знало догодити. Од пљачки до скривања онога што се отме. Поуздано је да је једна старија жена из оближњег села Слатине — време и прилично трајави архиви онемогућавају навођење аутентичних података — на свом имању, у шупљини старе крушке, нашла повећи комад претестерисане златне полуге. Зна се да је то истина јер је ствар пријавила властима а они забележили, уз претпоставку да је то неко, у време последњег повлачења Немаца, гурнуо у шупљину. Као, вратиће се.

Ордени на лопати

За крај Српско-турског рата из 1876/77. везана је једна необична и поприлично веродостојна прича лоцирана у Сирчи код данашњег Краљева. Овако је било:

Вилотије Николић служио је у краљевској дворској жандармерији. По окончању рата, кад су Турци безглаво бежали из Србије, сретне код Тутина једног Турчина и, реч по реч, овај му се повери:

— Узесмо по Србији много злата и све потрпасмо на вољујска кола, ваљаће. Ал' меци бржи од волова и ми немасмо куд него код Карановца изврнусмо кола у неку бару те беж'...

Вилотије га, онако изокола, пропита за још неке детаље, само да потврди наду да је то место Жута Бара, одмах до његове куће. Голема, дубока и два и по метра, обрасла шеваром и барском травом, подно Котленика. Оћута да зна где то брзоноги Турци изврнуше кола.

Управо кад се Вилотије, заогрунот слатком тајном, вратио, у Сирчу стиже писмо једног другог Николића, Живојин се звао и био војник негде у Србији. Јављао родитељима да је жив и здрав и још нешто што је збунило адресанте. Вели он њима, у писму, да је срео неког Турчина и понови исту причу коју је двојници-тројници најближих Вилотије већ поверио.

Глас је пукао по целом селу и старо и младо се пресели у Жуту Бару. Данима ништа, те одлуче да исуше мочвару копајући одводне канале. Међутим, све што су они за дан ископали природа обноћ затрпа: муљ се спајао с почетком одводног канала и затрпавао га. Месец дана тако. И таман кад су хтели да одустану, Живота Кнежевић лопатом захвати златни орден Стефана Првовенчаног, а малчице за њим Миловану Радовановићу се посрећи златни путир с поклопцем. Још дуго сељани Сирче нису излазили из Жуте Баре. Узалуд. Време је учинило своје те се прича, сасвим истинита, склонила у прошлост. Данас Жута Бара готово не постоји, прекривена је тресетом. А испод тресета, помоћу детектора...

Илустровао: Брана Јовановић

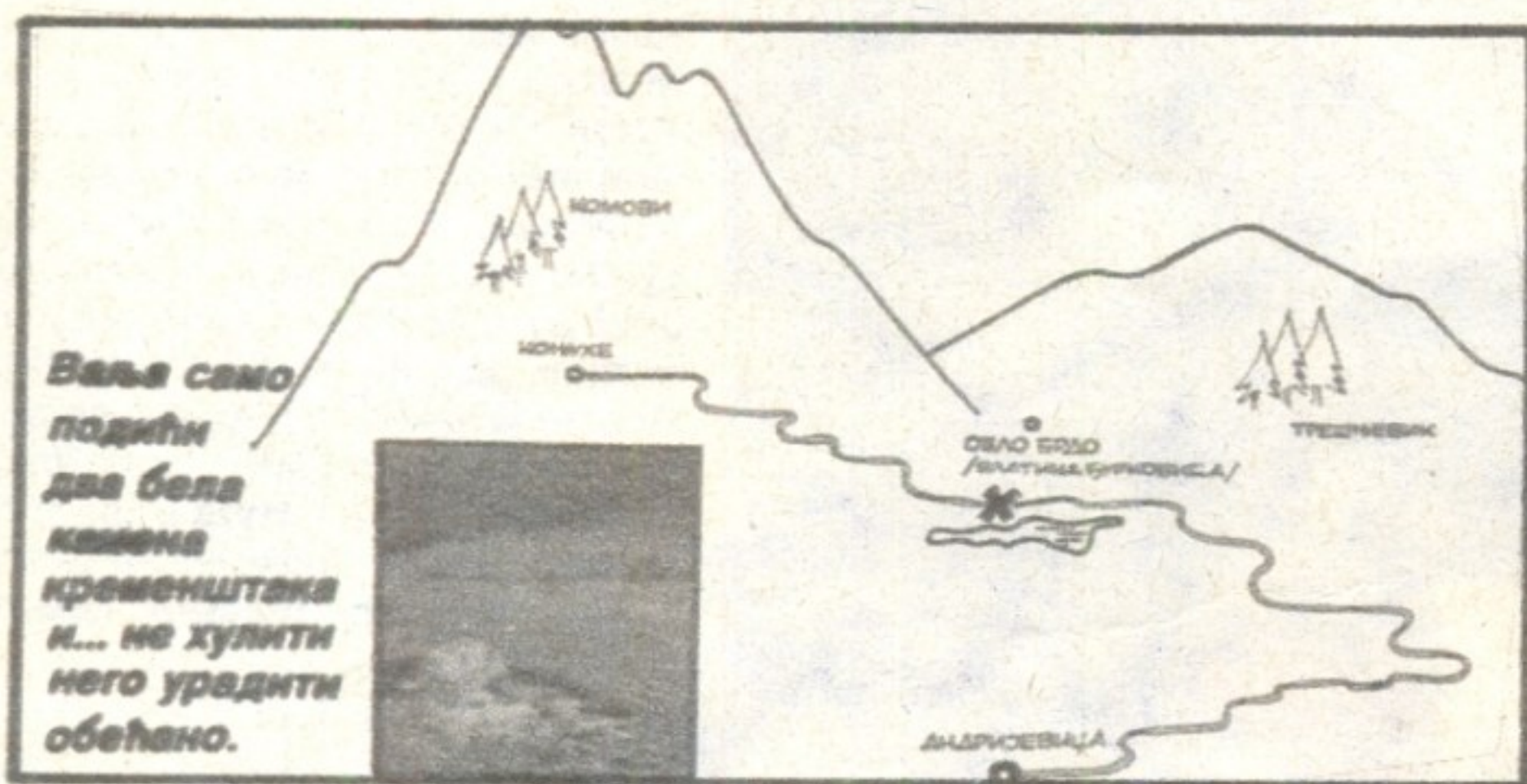

Види небо...

У остварењу вековног сна, изградњи железничке пруге између Београда и Бара, неки су – бар за тренутак – заборавили тло којим су ходали. Наиме, група радника је, средином лета 1968, код Госуна, мале станице између Бијелог Поља и Пријепоља, на самој граници Црне Горе и Србије, буквално била засута златницима. Минирајући усек изнад брзовитог Лима на њих су се сручили ситни комадићи невидљеног сјаја. Брзо схвативши да су, сасвим случајно, натрапали на ко зна чију скривницу, брже-боље су покупили поклон с неба и наврат-нанос, и на своју руку, нестали с градилишта. Прича је потекла брзином с пролећа набујалог Лима и стигла у место где се све зна, у СУП Бијело Поље. Брзом и енергичном акцијом припадника службе безбедности, како то увек лепо стоји у свим сличним извештајима, (не)срећни радници су ухваћени. О тачном броју пронађених златника никад се није сазнало...

Обло решено квадратом

Причу о закопаној круни и много других бајословних драгоцености у засеку Обло Брдо, недалеко од Андријевице, донео је још пре стотинак година неки Кељановић из оближњих Коњуха. Ишао да посети сестру у Скадар и тамо упозна католичког свештеника. Када је овај чуо одакле је дошљак, повери му тајну, са све цртежом на зечјој кожи Облог

Брда и околине: тамо, поред Блаћина Ђурковића, а недалеко од језерца, налазе се два бела камена кременштака, какви се у околини не могу наћи. Испод њих је огромно благо. Нека га ископа а њему донесе само круну.

Кад су рођаци Кељановића успели да помакну један камен, превари се неко и наговори их да је грехота оном тамо братру било шта дати. У том тренутку коњи зањиште, једном испадне крамп из руке, а многе ухвати вртоглавица. Уплаше се и батале трагање за благом. Њихови потомци и данас верују да је оно тамо, само што их је страх да опет чачну где не треба...

жили дозволу од турских власти из оближњих Пљеваља да испитају брдо Лаковића. Зна се да педантни чиновници црно-жуте монархије нису много тога радили напамет. Овога пута, међутим, Турци се изгледа нису дали пре-

Илустровао: Доброслав Боб Живковић

Лаковићи не одустају

Заселак Завиђен а село Глиница, петнаестак километара од Пљеваља према Чајничу, неоспорно крије неку тајну везану за закопано благо. На брдашћету породице Лаковић – поделили су цело имање осим тог парчета – налази се неколико чудно обележених великих каменних блокова. Нико не зна ко их је, онако огромне, ту спустио а још мање због чега.

Добродржећи и образовани Гојко Лаковић верује да ту нечег има, ако ни због чега другог а оно због чињенице да су почетком овог века Аустријанци затра-

варити те су одбили молбу Аустријанаца. По свој прилици верујући да ће они наћи оно што су ови тражили.

Не зна се да ли су Турци било шта нашли, али Лаковићи не одустају. А с обзиром на то да је један од њих и рударски инжењер, значи лекар за земљину утробу, може се очекивати...

Бисери испали с ђердана

Тешко да су сви сафири са ђердана „невесте Јадрана“, како се Шантић удварао Боки, и данас видљиви. Изложени вековним покушајима да буду свачији само не своји, Бокељи су – кад су пред силом морали да устукну – своје покретно благо склањали на скривита места. Разорни земљотрес који је 15. априла 1979. прохујао овим крајем умногоме је оштетио и древни Котрр. Када је варош – сврстана у светску баштину Уницефа – обнављана, на многим грађевинама откривене су позамашне количине златника.

Још, међутим, није обнародовано шта се у време реновирања најстарије катедрале на нашем тлу, катедрале Светог Трипуна, нашло у њеним скривницама.

Мада је Бококоторски залив поприлично плитак, дакле доступан и сасвим аматерским рониоцима, нису без основа приче које се могу чути од старијих мешта-

Према излазу из Боке прво је страдала галија још у 17. веку, а после, мало даље, и подморница са благом Краљевине Југославије.

На Брду Лаковића тајна још траје, а Лаковићи без остатка верују у светлу будућност. Само да одгонетну знакове на камену...

(Снимио: Љ. Лаковић)

на. А говори се да је негде у заливу, тамо повише Верига, најужег теснаца Боке, страдала једна од 13 пиратских галија које су у ноћи 21. јуна 1624. похарале Пераст, тада најмоћнији град Залива, и одвеле 450 Пераштана, од којих 85 дечака, откупа ради. Уз пут су опљачкали и цркву на отоку Госпе од Шкрпјела и из ње однели 50 златних прстенова, неколико златних медаља и ниски бисера, те других драгоцености.

Априла 1941, оно кад је настала општа бежанија, код Бијеле, тамо

према излазу из Боке, страдала је претоварена југословенска подморница. Како говоре неки документи, потопила ју је немачка подводна лађа, са све посадом. Тада је страдао и командант Боке генерал Мило Ђукановић. Тајна још није сасвим одгонетнута, посебно кад је у питању товар подморнице.

Турци посветили свеца

Јужно од Бококоторског залива још су живе неке друге приче, а односе се на увалу Јаз и острвце Свети Стефан.

Почетком 15. века Паштровићи су изненадили велику турску флоту усидрену у Јазу, неколико километара северно од Будве. Покупили су све (да ли баш?!) благо а лађе, не знајући куд би с њима, потопили. Дуго су, потом, главари већали шта да учине с узетим

Благо са турских галија преточено је у овдашње куће Паштровића, а они, и даље богати, луте...

(Снимио: Љ. Патрногић)

драгоценостима и на крају реше да на острвцу између Будве и Петровца подигну град. По црквици коју су направили на једној хриди назваше га Свети Стефан. Дванаест је племена тада било у Паштровићима и тим заједничким благом у почетку направише дванаест кућа, за свако племе по једну. И после тих „издатака“ Паштровићи су остали богати, најбогатији не само на подручју црногорске обале. Није поуздано утврђено да ли је покупљено све благо из потопљених турских галија нити колико су успели да открију радници који су шездесетих година комплетно реновирали Свети Стефан и претворили га у град-хотел. Посебно ако се зна да су многе зидине остале недирнуте а да се, некад, у њих штошта остављало. За душу или какву несрећу.

Гусари беже у Валданос

Дуго је Улцињ био гусарски центар не само Јадрана него и великог дела Медитерана. Из живота у легенду ушетали су страшни Хајдар Карамизолу, његови потомци Кара Хасан и Мустафа Цаушија, па чувени Хаџи Алију, Лико Цен, Усеин Рези и помоћници му Адем Ставри и Хајдар Виси. Склониште њихових брзих фуста налазило се северније, у

Страх и трепет за све на Медитерану, улцињски гусари су у ували Валданос у два маха побегли главом без обзира

ували Валданос. Желећи да умуре све немирније улцињске гусаре, који су често умели да им откажу послушност, скадарски везир Бушатлија је 1760. потопио све што је затекао у Валданосу. Исто је, нешто доцније, учинио и Сулејман-паша, заклето непријатељ Улцињана. Од тог препада и данас се назиру оипљиви трагови: олупине бродова сметају сидрењу, а шта је у тим олупинама, то знају само рониоци. Да ли баш све?!

ТРИ ДУКАТА ПОД КАЛЕМЕГДАНОМ

Министар финансија издаје дозволе за копање блага

Да је Србија слична острву Монте Христо, бар што се тиче закопаног блага, сведочио је крајем прошлог века и сасвим озбиљан човек Чеда Мијатовић, политичар и државник у Краљевини Србији. По сопственом признању, као министар финансија издао је не мање од петнаест дозвола за копање блага, и то у различитим крајевима Србије. А чувар државне касе, ако ни због чега другог а оно због функције, није тако лако посезао за кључем, посебно не без ваљаног разлога. Од свих прича које је доцније обелоданио, чини се да је најаутентичнија и најузбудљивија она о благу на Калемегдану.

На врата министра финансија закуцала су двојица Италијана са занимљивом причом коју су чули од неког старог и болесног Турчина кога су неговали у Цариграду. На самрти им је рекао да у граду београдском, под једним бедемом на источној страни, има закопано велико благо. Ту га је сакрио заповедник Калемегданске тврђаве пред предају града.

Чеди се прича допала, али се дуго нећкао плашећи се да ће Италијани озбиљно поткопати градску утврду. Уверили су га да оштећење неће бити приметно: копаће 15 стопа до камене плоче на којој су три дуката, а кад подигну плочу, отвориће се лагум. На крају њега, а испод бедема, налази се злато. Да ствар није била тек лепорека ујдурма за лаковерне, јасно је из податка да су Италијани добили дозволу не само од Чеди Мијатовића него и од Косте Протића, министра војног.

Већ после три дана копања обистинио се део приче старог Турчина: Италијани су нашли камену плочу и на њој три дуката. Подигли су је и тада је настала невоља: лагум је био доброно затрпан и требало је много копања. Министар војни се успротивио, поднео рапорт краљу Милану Обреновићу и радови су обустављени.

На жалост, можда и на срећу Калемегдана, Чеда Мијатовић није оставио сасвим прецизне податке где су то Италијани застали. Иначе, њих су, онако у доколици а ваљда и из љубоморе, проверили чиновници рударског одељења. Пошто су их дошљаци уверавали у непогрешивост свог ин-

струмента који показује у ком правцу је злато (нека врста дугачког клатна од сата), одлуче да одмах испитају ствар: пошаљу Италијане напоље а они сакрију златан сат. Нашли су га одмах, у другој соби, прекривеног хрпом папира...

КИЛО ПАРА ЗА КИЛО КАМЕНА

У свету нема ниједног озбиљнијег музеја нити приватне збирке која држи до себе а да нема бар један део драгоцености са нашег тла. А до њих се стизало, и стиже, углавном безобзирном крађом. Упућени тврде да је она уносна бар колико и трговина наркотицима

Почетак приче забележен је 1986. у селу Мелинци код Петровца на Млави где су евидентирани четири бронзане плоче са латинским натписом. Биле су то војничке дипломе из времена цара Хадријана који је владао почетком 2. века наше ере. Запослени у Пожаревачком музеју успели су да региструју једну плочу, али не и да је сачувају. На ствак приче следи три године касније, у Лондону. Тамо је, на симпозијуму о античкој археологији, археолог из Минхена поднео

реферат на тему „Војничке дипломе из Петровца на Млави“. На упит нашег човека, учесника догачког симпозијума, откуд му те бронзане плоче, одговорио је да их је позајмио од власника приватне збирке из Минхена, који му је испричао да је дипломе купио од једног Југословена. За 25 хиљада марака.

Ово је само једна, на жалост не и најдрастичнија, епизода бескрајне приче о свакодневној крађи драгоцености са наших простора. У њој учествују сви, од се-

љака до неких званично врло угледних људи. И тај ланац готово је немогуће разбити. Велике паре су у игри, а систем изгледа савршено ради. Тачно се зна ко, где, кад, како и зашто. Мало се коме исплати да организацију разбије изнутра. Са стране нема шанси.

Рецимо, у околини Пожаревца, Дрмна, Костолца или Градишта мештани су на брзину обучени за плачку. Од организатора посла већ имају детекторе који се у Немачкој продају за 2000 до 4000 марака. Њихов задатак је да покупе што више „метала“ са лока-

личним дубинама, смислили су нову справу. То је нарочита бушилица којом се посебним системом осветљења завирује у унутрашњост земље. Ако се утврди да је гроб – и до дубине од четири метра – богат, онда приступају класичном ископавању.

Постоји још један разрађен систем, оно да не морају да страхују од надлежних и ризикују не само одузимање налаза него и затвор. Неки су се, напиме, досетили те све чешће посећују музеје нудећи им сарадњу и тражећи од њих дозволу за рад. Они су, ето, сарадници музеја па ће, уколико било шта вредно нађу, све то уредно предати музеју. А ако

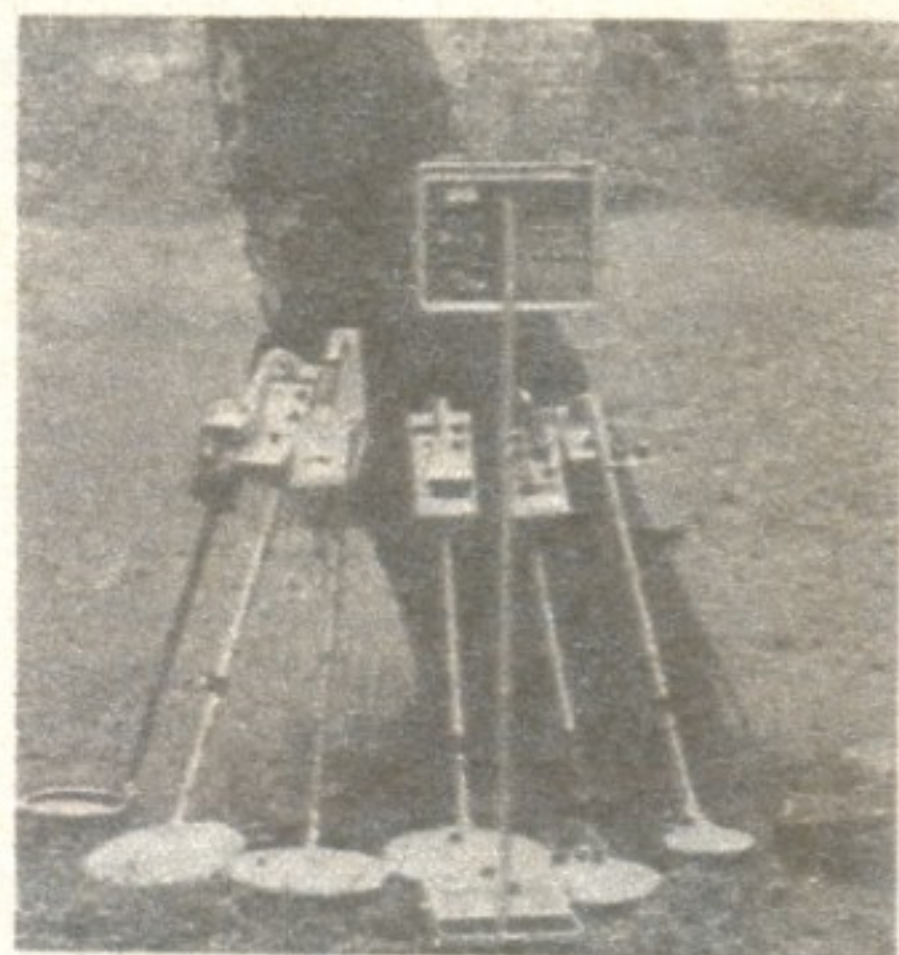
Њ. В. ДЕТЕКТОР

Сваки иоле озбиљнији трагач за закопаним благом не креће на пут без справе која заљубљено запишти кад осети метал

У историји откривања похрањеног блага детектор је ушао у време Другог светског рата. У појама за благом сваке врсте Немци су се досетили и навелико почели да користе рударске детекторе не би ли, уз њихову помоћ, пронашли какав сакривени ковчег. И пронашли су га. Било је то у француском замку Савињи-сир-Орж где су, уз коришћење прилично гломазне апаратуре, стигли до скривених баснословних вредности. Прича је зачас обишла свет и ушла у легенду. Детектор је закорачио у светлу будућност.

Одмах по завршетку рата по војним отпадима почела је потра-

га за – детекторима. Неко је чистио минска поља, други су, истом справом, мислили да пречицом стигну до благостања. Тадашњи детектор је чудовишно изгледао,

Без детектора трагачи не иду ни по новине. Овде, испод тајновитог стабла, смештени су сви модели, од 500 до преко хиљаду долара

КЉУЧАР ЦАРСКЕ РИЗНИЦЕ

Највише блага на овим нашим просторима некада давно, нико не зна кад, имао је цар Радован о коме нико ништа не зна. Осим да је имао големо благо. И није га тешко наћи, само ако нађеш траву расковник. Она откључава све катанце иза којих чека Радована благо. Њу не можеш наћи.

Прича каже, а она ретко лаже, да су мудри људи налазили расковник. Не каже ни ко, ни где, ни кад, али каже да ваља бити стрпљив и сачекати да се јежица окоти. Тада младе јежице треба отети и закључати у кавез.

Нерсећна ал' мудра мати неће дуго паничити – једино она зна где расте расковник – одрегаће до спасоносне травке и њоме откључати своју ни криву ни дужну заочену сирочад. Дакле, ваља само пратити траг уцељене јежице и благо цара Радована може да постане Петрово, Рајково, Душково, Соњино, Раданино, Веснино... А може, онда, и да се отвори плантажа расковника, злу не требало. Оно кад аутомобили у својој вечитој журби погаше све јежеве који хитају расковнику, а потом загубе сопствене кључеве.

литета. Кад открију то што траже, обавештавају послодавце. Неки долазе лично, неки преко посредника. Тргује се на комад или ђутуре. Зна се да су у игри извесни Реља, Неша, Зоран и Миша, све у свему десетак људи, од којих неки важе за угледне колекционаре, чак и донаторе. Добро уходаним каналима предмети одлазе на Запад. Центри за прикупљање нашег блага су Минхен, Беч и неколико градова у Италији. У последње време се успоставља и веза са трговцима у Бугарској. Само преношење преко границе одвија се уз помоћ „голубова“, курира који за своје услуге наплаћују између 500 и 2000 марака. Из Пожаревца редовно саобраћа приватна аутобуска линија до Беча, коју упућени зову „покретна антикварница“.

Многи сељани из околине Пожаревца – а ту је и изузетно богати и још недовољно истражени локалитет Виминацијум, једини град у Горњој Мезији, пространој римској провинцији око доњег тока Дунава, који је имао право да кује новац – сами обрађују своје њиве. И то не напамет: већина њих добавља најновије светске каталоге где се до детаља процењује шта могу да нађу на својој њиви и пошто је то што нађу.

А да се они сами не би преварили улудо чепајући на попр-

знамо да наши музеји немају новца ни за плате својих стално запослених, а да не говоримо о финансирању рада на терену...

А странци често не питају пошто оно што их занима кошта. На пример, Немци не жале паре кад је у питању све што се односи на период римске културе. Њих је Рим тек окрзнуо а они би, је л', хтели и по томе да не заостају за другим европским народима.

По речима стручњака Градског завода за заштиту споменика културе града Београда, оригинални мермерни делови римских споменика у Немачкој се исплаћују килограмима немачких металних марака. На једну страну ваге стави се камени део старог Рима, а на другу метални немачки новчићи у апоенима од 5 марака. Кило за кило! Ако се, уз то, зна да је из Конака Књегиње Љубице 1970. пренесен велики српски фонд римских споменика, прикупљан од 1844. и смештен у Барутани на Калемегдану, у слабо обезбеђен простор, може се само замислити бескрајно задовољство трговца и купаца.

Недавно је новинар „Политике Експрес“ Огњан Радуловић, који и иначе прати крађу и прекрађу нашег блага, у Улици Хартман, близу Карлплаца, у самом центру Минхена, посетио антикварницу где су се римски жишци са печатом пронађени на нашем тлу продавали и 900 марака по комаду.

Кад зазуји, нечег има: звук се разликује по врсти метала а слушалице региструју и најмању промену шума.

препун којекавих жица и тежак као цак цемента. И могао је да открије метал само ако је у питању позамашна количина и то не дубља од 60 центиметара, не разликујући врсту метала, шерпу од ћупа дуката.

Свет је, наравно, брзо и храбро корачао у будућност, те ни детектор није остао пасторче. Већ седамдесетих година Њ.В. је право савршенство, и то баш у време кад је у многим државама завладала права појама за трагањем за закопаним благом. Изгледа да су управо ти прецизни мали портабл модели, налик тигању, и поспешили рађање новог, врло уносног занимања – трагачи за благом. Они су већ поуздано знали – разуме се, њихово знање је зависило од степена усавршености, односно цене – да разликују врсту метала скривену под земљом, да нађуше и један једини новчић. Ковчеге су без мукe откривали и до дубине од метар и по.

Њ. В. Детектор никако није усамљеник. Са њим је често и цела свита, сасвим корисна. Рецимо, ту је **резистивиметар** који открива да ли се негде под земљом крију тајне пећине или ходници. Ту је, затим, **акустички сондер**, справаца за непогрешиво откривање шупљина по зидовима. Још раније је човек направио детектор који открива племените метале запале у воду.

Детекторе и његове саборце углавном производе Енглези и Американци. Налазе се у слободној продаји и, зависно од квалитета, односно модела цена им се креће од педесетак до хиљаду и више долара. У многим земљама закон не дозвољава употребу детектора приватним лицима. Ни код нас његова употреба није дозвољена, посебно на већ утврђеним археолошким локацијама. Може да се заради и до три године робије.

ШТА КАЖЕ ЗАКОН

Да би човек кренуо у трагање, односно археолошка истраживања и ископавања, неопходна му је дозвола Министарства за културу које, поред осталог, захтева да му се предочи локалитет и план ископавања, односно школска спрема дотичног. Тек тада нема бојазни од кршења закона.

Иначе, ако неко случајно нађе какав предмет од културно-историјског значаја (а такво је, углавном и благо на нашим просторима), то је – без поговора – државна својина. Налазачу, разуме се, следи награда, само се не разуме колика. То законодавац није прецизирао, него је оставио договору између налазача и заинтересованог купца, то јест музеја.

Ако се неовлашћено врши археолошко истраживање и ископавање, то је кривично дело и кажњава се затвором до три године...

АРГОНАУТИ СА ПЕКА

Ако је веровати хеленској причи, Аргонаути су се и те како намучили док их Јасон коначно није довео до златног руна које је чувао дивљи бик.

Испод Хомолских планина, куд се прикрада златоносни Пек, мештани околних села не хају много ни за какве бикове. Плаше се једино сами себе, односно страх их је да њихово златно руно не западне другоме. Од давнина они низ златом пребогати Пек пуштају овчју кожу и, у стопу је пратећи, извлаче је после неколико километара. Онда је суше на сунцу и руно ускоро заиста засја златним сјајем. Истресу наши Аргонаути руно на чисто бело платно и злато је ту. Само још Јасон да им пристигне.

НАЋИМО ЗАКОПАНО БЛАГО

Редакција „Забавника“ ускоро креће у велику потеру за закопаним благом. На крају пута најсрећнијег и најмудријег читаоца чека прави правцати ковчежић препун правих правцатих златника. Нема лажи, нема преваре.

У мређувремену, пре него што у потрагу креће многобројна експедиција „Забавникових“ читалаца, позивамо вас да нам пишете о причама из вашег краја. Да заједнички проверимо јаме, пећине, куле, градове, потоке и реке. Најверодостојнији текстови, уз сагласност аутора, биће објављени и хонорисани. Пишите на већ познату адресу: „Политикин Забавник“, Македонска 29, 11000 Београд, са назнаком „Закопано благо“.

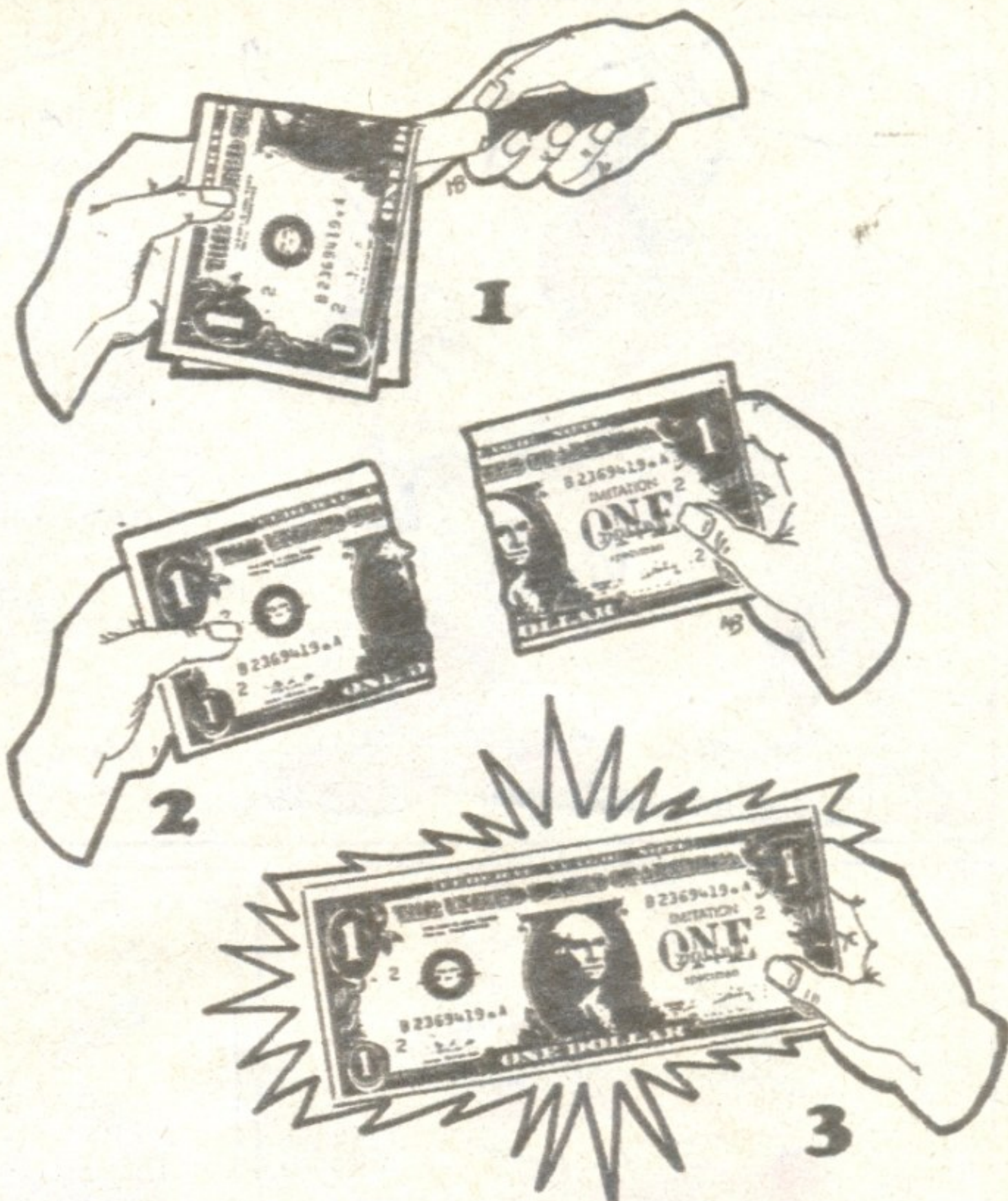
Кроз игру и забаву научите највеће

МАЋИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! Успех загарантован 100%

ПОПУСТ 50%

ПОКЛОН: Мађионичарске новчанице, телпатске картице за читање мисли, реквизит путоказ, и по две различите збирке изабраних трикова уз сваку књигу

1. МОДЕРНЕ МАЋИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

са картама, новчићима, чашама, шибицама, новинама, коцкицама, канапима и другим реквизитима које сигурно имате код куће.

2. МАГИЧНЕ РУКЕ

Садржи најбоље трикове света у последњих десет година – лако се изводе а ефекти су фантастични.

3. ОДУШЕВИТЕ СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ

око 60 изабраних трикова са којима ћете забављати своје пријатеље. За сваког по нешто.

4. СВЕ О ХИПНОЗИ (I ДЕО)

Како постати хипнотизер (II део)

Савремен приступ хипнози, детаљно објашњен са практичним вежбама – прилагођене сваком за брзо и лако учење. Искусни професионалци откриће вам све тајне и трикове за хипнозу.

5. МАЋИОНИЧАРСКЕ КАРТЕ

(52 карте + објашњење) предивних 25 трикова и бићете прави мађионичар.

Цене су дате у немачким маркама – ви плаћате динарску противвредност на дан наруџбе.

Књиге 1, 2 и 3 су по 5 DM; књига 4–10 DM; карте су 12 DM.

Наручите писмом или телефоном. Шаљемо одмах. Платићете по преузимању поштом поштару плус поштарину.

Адреса: „Интернационал“, доставни реон 170, б.ј. 197/27.

11010 Београд 48

Телефон: 011/592-683 од 8 до 20 час.

ХАУТ ПАЛАЧИНКЕ

ИЗ АСТЕРИКСОВОГ
КУВАРА

ЗА 18 ПАЛАЧИНКИ ~
ПРИПРЕМА: 15 МИНУТА
ТРЕБА ДА ОДОЈИ: 2 САТА
ПЕЧЕ СЕ: 30 МИНУТА
ПОТРЕБНО: 2 ДУБЉЕ ЧИНИЈЕ ЗА
МУКЊЕ, ЦЕДИЉКА, ТЕФЛОНСКИ
ТИГАЊ ПРЕЧНИКА 20 СМ ИЛИ
МАЊЕ, КУТЛАЧА, ЛОПАТИЦА
ЗА ТОРТУ

ПАЛАЧИН-
КЕ ???!!??..

ХАУГ!

САСТОЈЦИ:

4 ЈАЈА

2 КАФЕНЕ
КАШИЧИЦЕ
ПРАШКА ЗА
ПЕЦИВО

ВОЊНИ
СИРУП

500 GR
ОБИЧНОГ
БРАШНА

1/2 КАФЕНЕ
КАШИЧИЦЕ
ЕКСТРАТА
ВАНИЛЕ

2 СУПЕНЕ
КАШИКЕ
ОБИЧНОГ
ШЕКЕРА

1/2 КАФЕНЕ
КАШИЧИЦЕ
СОЛИ

3/4 ЛИТРЕ
МЛЕКА

БУТЕР ЗА
ПОДМАЗИВАЊЕ
ТИГАЊА

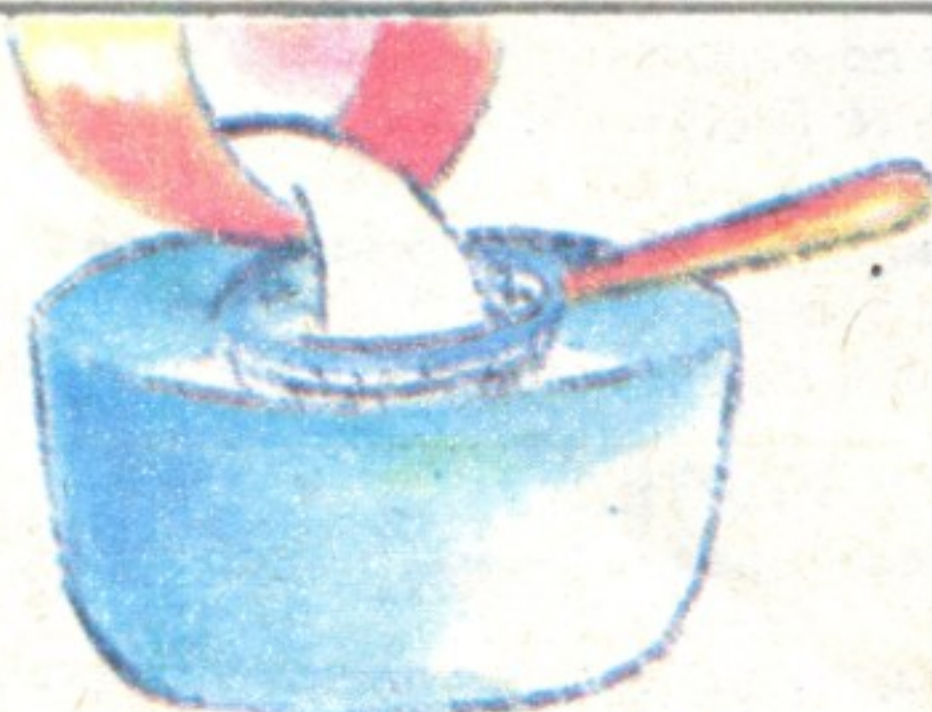
У ЧИНИЈИ УМУТИТИ
БРАШНО И ЈАЈА

УЗ СТАЛНО МУКЊЕ
ДОДАВАТИ ПО МАЛО
МЛЕКА

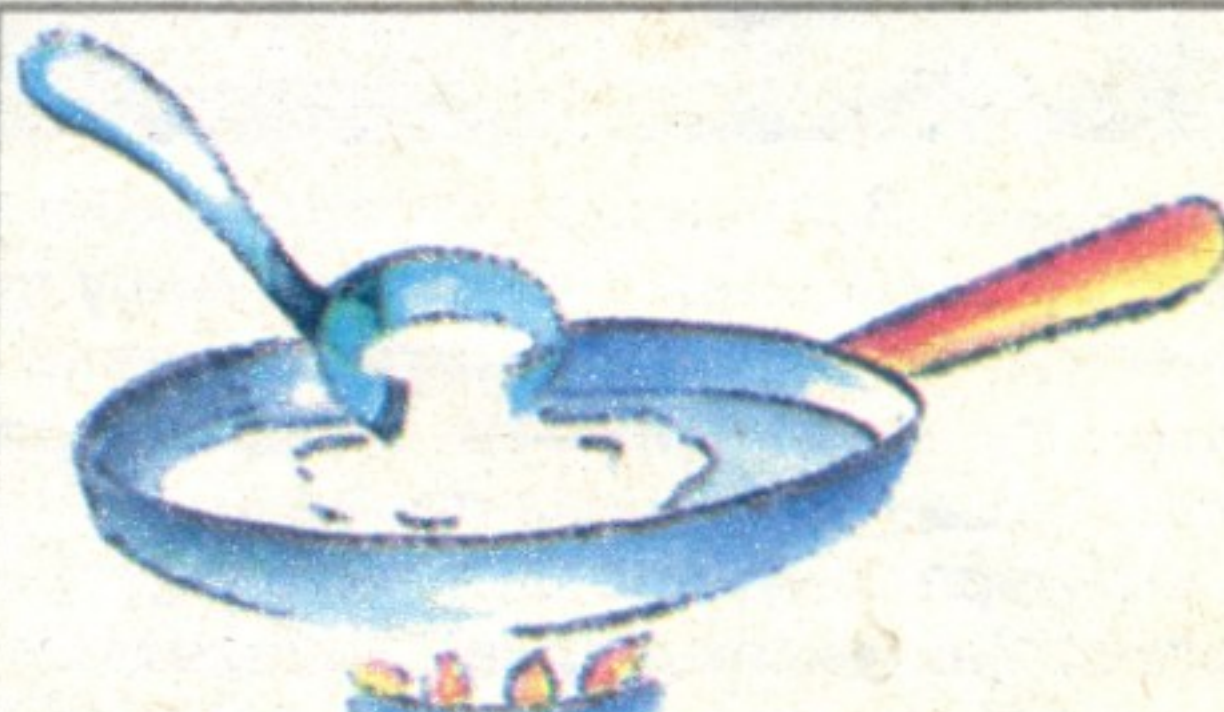
ДОДАТИ ШЕКЕР, ПРАШАК
ЗА ПЕЦИВО, СО И
ЕКСТРАКТ ВАНИЛЕ

ПРОЦЕДИТИ СМЕСУ КРОЗ
ЦЕДИЉКУ КАКО БИ СЕ
ОДСТРАНИЛЕ
ГРУМЉАВИЦЕ

ПОДМАЗАТИ ТИГАЊ
БУТЕРОМ И
ЗАГРЕЈАТИ ГА НА
УМЕРЕНОЈ
ВАТРИ

ПАЖЉИВО СИПАТИ ОТПРИ-
ЛИКЕ ПОЛА КУТЛАЧЕ
СМЕСЕ У ТИГАЊ; ПАЛАЧИН-
КА ТРЕБА ДА БУДЕ МАЛО
ДЕВЉА, ПРЕЧНИКА ОКО
12 СМ

КАДА СЕ ГОРЊА ПОВРШИ-
НА ОСУШИ И НА њОЈ ПОЈА-
ВЕ РУПИЦЕ, ОКРЕНУТИ
ПАЛАЧИНКУ

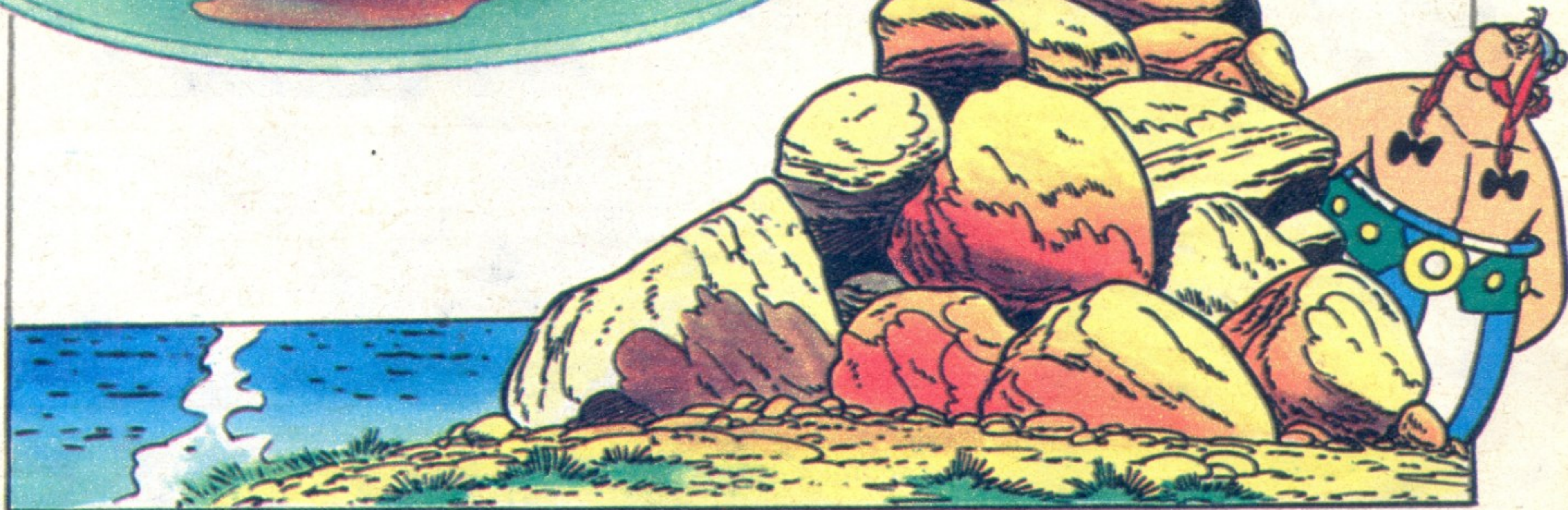
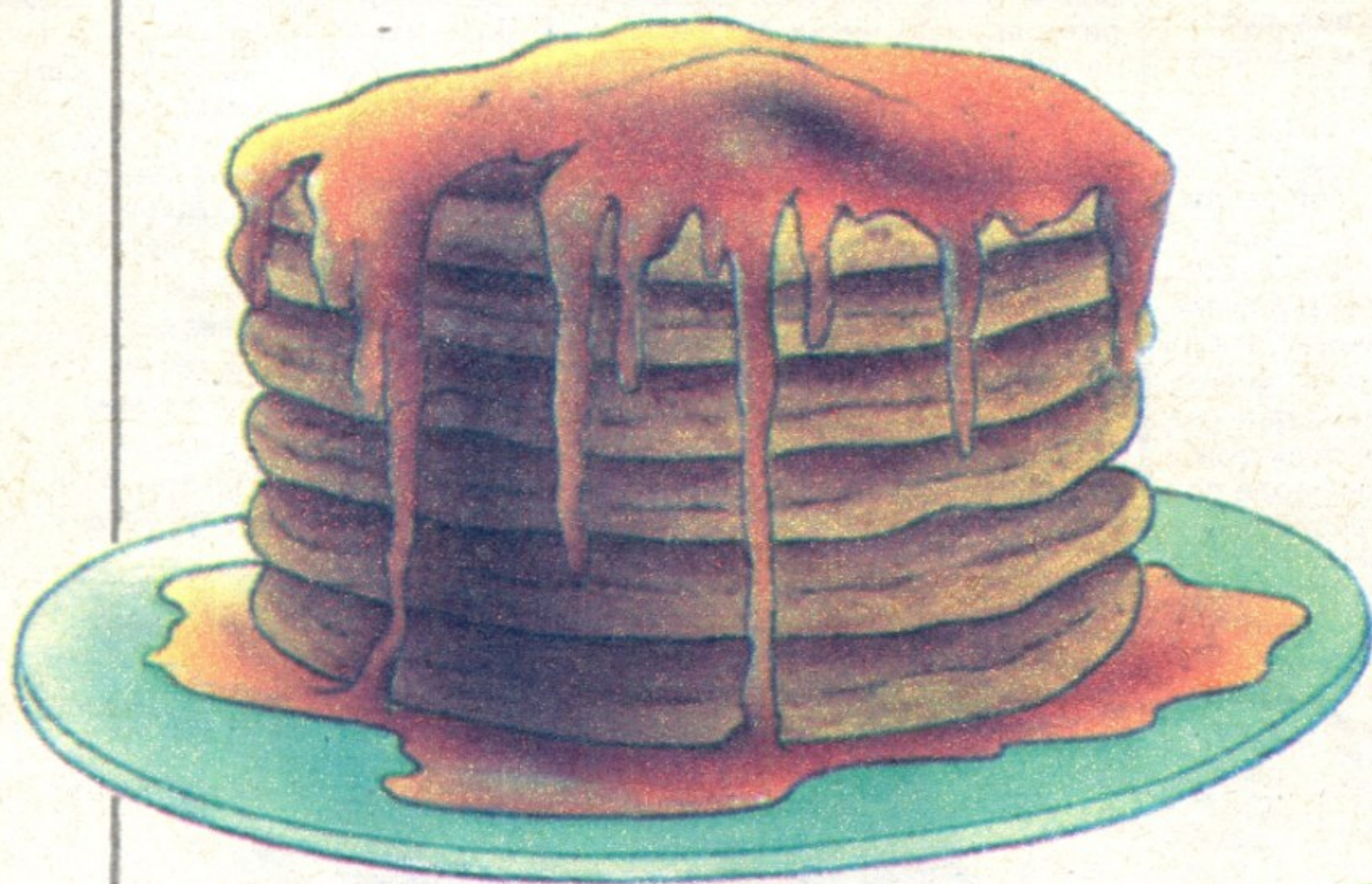

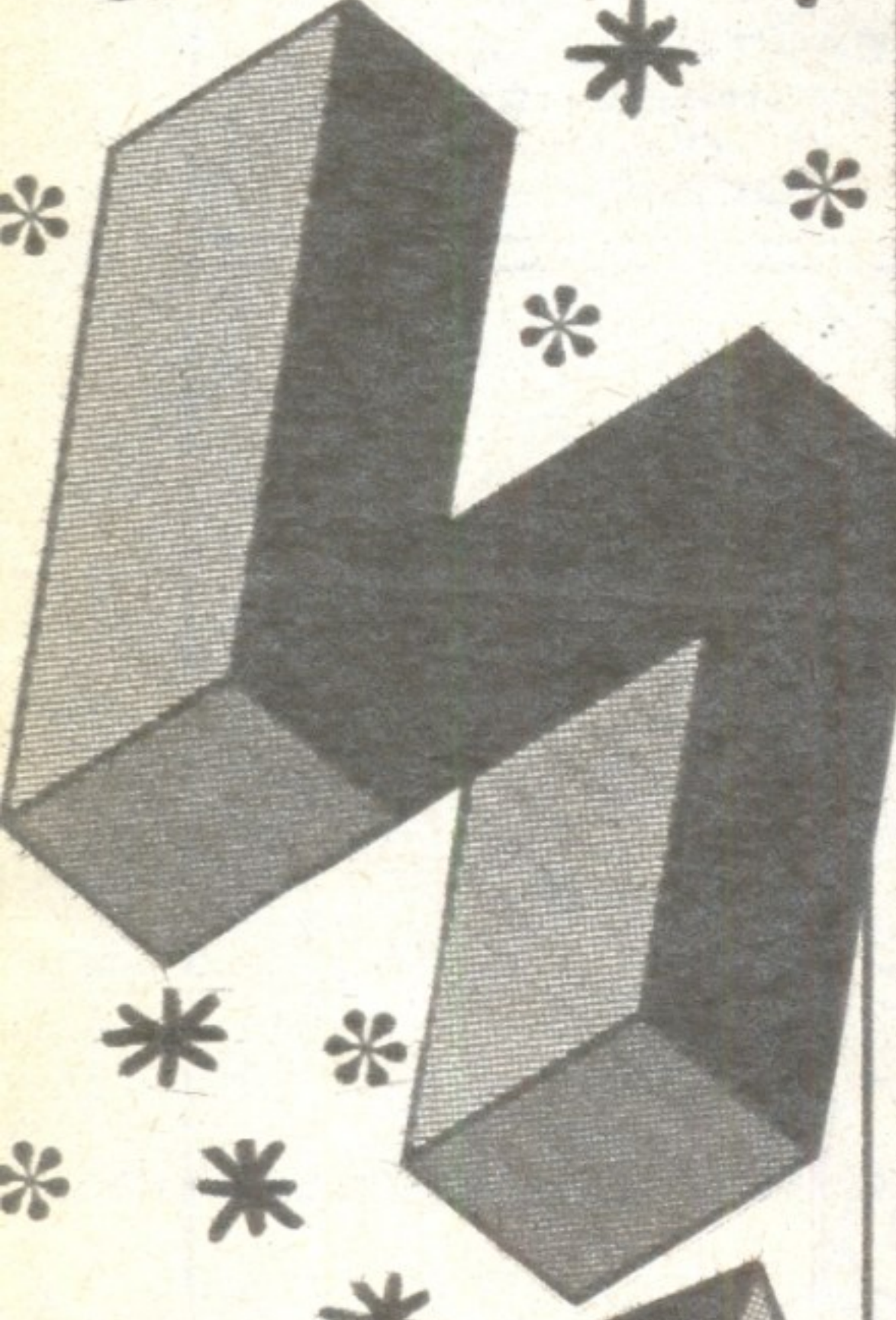
ПЕКИ ЈОШ 2 МИНУТА;
ЗАДИКИ ИВИЦЕ КАКО
БИ СЕ ВИДЕЛО ДА ЛИ
ЈЕ ПАЛАЧИНКА
ПЕЧЕНА

ПРЕЛИТИ ПАЛАЧИНКУ
ВОЊНИМ СИРУПОМ
И ОДМАХ
ПОСЛУЖИТИ

СЛАТКОГ ЛИ
ИСКУСТВА !

ШТА РАДЕ?

НОВИ ДИРЕКТОРИ

Међу новим београдским групама истиче се састав „Директори“ који се на сцени појавио пре непуне две године. Захваљујући оштрим и политички врућим текстовима, али и жанру за који су се определили, успели су да стекну своју публику. Реч је о такзваном Ои панку са елементима ска музике, а том правцу подредили су и свој целокупан имиџ. Њихова прва плоча „Чистићете улице“, која се недавно појавила у издању приватне дискографске куће „Carlo records“, дочарава атмосферу и снагу коју дају на концертима. У последње време наступају уживо појачани дувачком секцијом из састава „Деца лоших музичара“, тако да успевају да преброде повремену свирачку несигурност

која их је пратила у једном периоду. Ово инструментално појачање доводи и до благе промене музичког правца, а о томе говори гитариста Мирослав Пилиповић:

— Музика ће нам мало постати блажа, биће ту регеа, више ска ритмова, па и неких блуз елемената.

Свој први албум снимили су у два студија са два продуцента, међутим, успели су да остваре јединствен звук.

— Нисмо радили онако како треба, већ онако како смо могли и од тога је испало најбоље могуће — наставља Мирослав. — У принципу смо задовољни, али гледајући услове у којима живимо, плоча је одлична. Такви услови живота су нас, уосталом, и на-

вели да се у песмама бавимо политиком јер њу је данас немогуће избећи иако се трудимо.

Друга велика страст „Директора“ је „Црвена звезда“ тако да њихови концерти често добијају навијачки карактер јер и добар део њихове публике чине заљубљеници у исти клуб. То је још један елемент за њихов имиџ јер су и западни састави истог музичког опредељења заинтересовани за фудбал, с том разликом што су „Директори“ и њихова публика много мање агресивни од колега са Запада. То је, свакако, добро пошто је једна од ретких ствари коју је наша музичка сцена успела да задржи управо одсуство насиља. Томе доприносе и ови нови „Директори“ без предузећа.

Опорављени након одласка свог певача Шона Мекгоуена, „Rogues“ су, после дуже паузе, поново почели да наступају, а на концертима ће представити нови албум који ће се појавити у јануару.

„The Smiths“ су издали свој компилацију под називом „Complete picture“. На њој је кратки филм Дерек Цертана „The Queen is Dead“, за-

тим видео спотови њихових највећих хитова као и неколико снимка с концерата и неких ТВ репортажа, који раније нису објављени.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

— Некада се музички посао одржавао на страху, на параноји. Уредници су се плашили да ће потписати уговор са неком групом а неће добити хит или да ће одбити неку групу која ће имати хит. Када је филм „Easy Rider“ постао популаран, потписивали су уговор за плочу са сваки ко је имао мотор, а када су „Битлси“ постали популарни, у Ливерпулу су се сјатили сви уредници који су нас раније одбијали. Потписивали су уговор са сваки надајући се да постоје још једни „Битлси“.

Џорџ Харисон

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

THE DAYS OF PEARLY SPENCER

A tenement a dirty street
walked and worn by shoeless
feet
inside it's long and so
complete
watched by a shivering sun
old eyes in as small child's
face
watching as the shadows race
through walls and cracks and
leave
no trace
and daylight's brightness
shunned
The days of Pearly Spencer
the race is almost run
nose pressed hard on frosted
glass
gazing as the swollen mass
on concrete fields where
grows no grass
he stumbles blindly on
iron trees smother the air
but withering they stand and
stare
through eyes that neither
know or care
where the grass is gone
Pearly where's your milk
white skin
what's that stubble on your
chin
it's buried in the rot gut gin
you played a house that can't
be beat
now look your head's bowed
in defeat
you walked too far along the
street
where only rats can run
The race is almost run
a tenement a dirty street
remember worn and shoeless
feet
remember how you stood to
beat
the way your life had gone
so Pearly don't you shed
more tears
for those best forgotten years
those tenements are memories
of where you've risen from

ДАНИ ПЕРЛИЈА СПЕНСЕРА

Стара зграда, прљава улица
од босих стопала изгажена
и излизана
дуга и тако испуњена
гледа је зубато сунце
старе очи на малом дечијем
лицу
гледају док се сенке утркују
кроз зидове и пукотине а не
остављају
ни трага
а дневно светло се повлачи.

Дани Перлија Спенсера
трка је скоро завршена
нос снажно притиснут уз
замрзнуто стакло
нишан у растућу масу
на бетонском пољу где
трава не успева
сапилиће се слепо
гвоздено дрвеће, чађави
ваздух,
али они поражено стоје и
зуре
очима које ништа знају ништа
маре
где је нестала трава
Перли, где је твоја
мљечнобела кожа
какве су то чекиње на твојем
лицу
сагорео си у трном ушћу
играо си на карту која не
може да изгуби
погледај сад, глава ти је
погнута у поразу
предалеко си отишао
улицом
по којој само панови трче

Трка је скоро завршена
стара зграда, прљава улица
сети се изношености и
босих ногу
сети се како си почео да
крчиш
пут којим је твој живот
прошао
дакле, Перли, не проливај
више суза
за тим годинама које је
најбоље заборавити
те зграде су сећања
на места одакле си се
уздигао

МУЗИЧКА ПОШТА

Хао!
Напишите све што зна-
те о групи „Led Zeppelin“ и шта
њихови чланови данас раде.
Марија

Када се 1968. године распао
састав „Yardbirds“ њихов гита-
риста Џими Пејџ (рођен 9. јануа-
ра 1944) одлучио је да оснује
нову групу. Придружио му се ба-
систа Џон Пол Џонс (3. јуни
1946) па су позвали младог пе-
вача Роберта Планта (20. август
1948) који је предложио да им
се придружи бубњар Џон Бонам
(31. мај 1948). Групу су назвали
„New Yardbirds“ и кренули на
турнеју по Скандинавији. Убрзо
су, по идеји Кејта Муна, бубња-
ра састава „Who“, променили
име у „Led Zeppelin“. Деби ал-
бум, назван по самој групи, поја-
вио се почетком 1969. године и

„Led Zeppelin“ која постаје
њихова нова химна и права пре-
кретница у рок историји. После
серије распродатих концерата
1973. издају албум „Houses Of
The Holy“. Јула исте године
снимљен је њихов наступ у Ме-
дисон Сквер Гардену и од тога
направљен филм „The Song Re-
mains The Same“. Две године
касније, 1975, објавили су дупли
албум „Physical Graffiti“ а годину
дана потом плочу „Presence“. Због великог пореза чланови
групе преселили су се у Швај-
царску. Октобра 1976. у Њујорку
је премијерно приказан филм
„The Song Remains The Same“ и

врло брзо заузео висока места
на топ-листама.

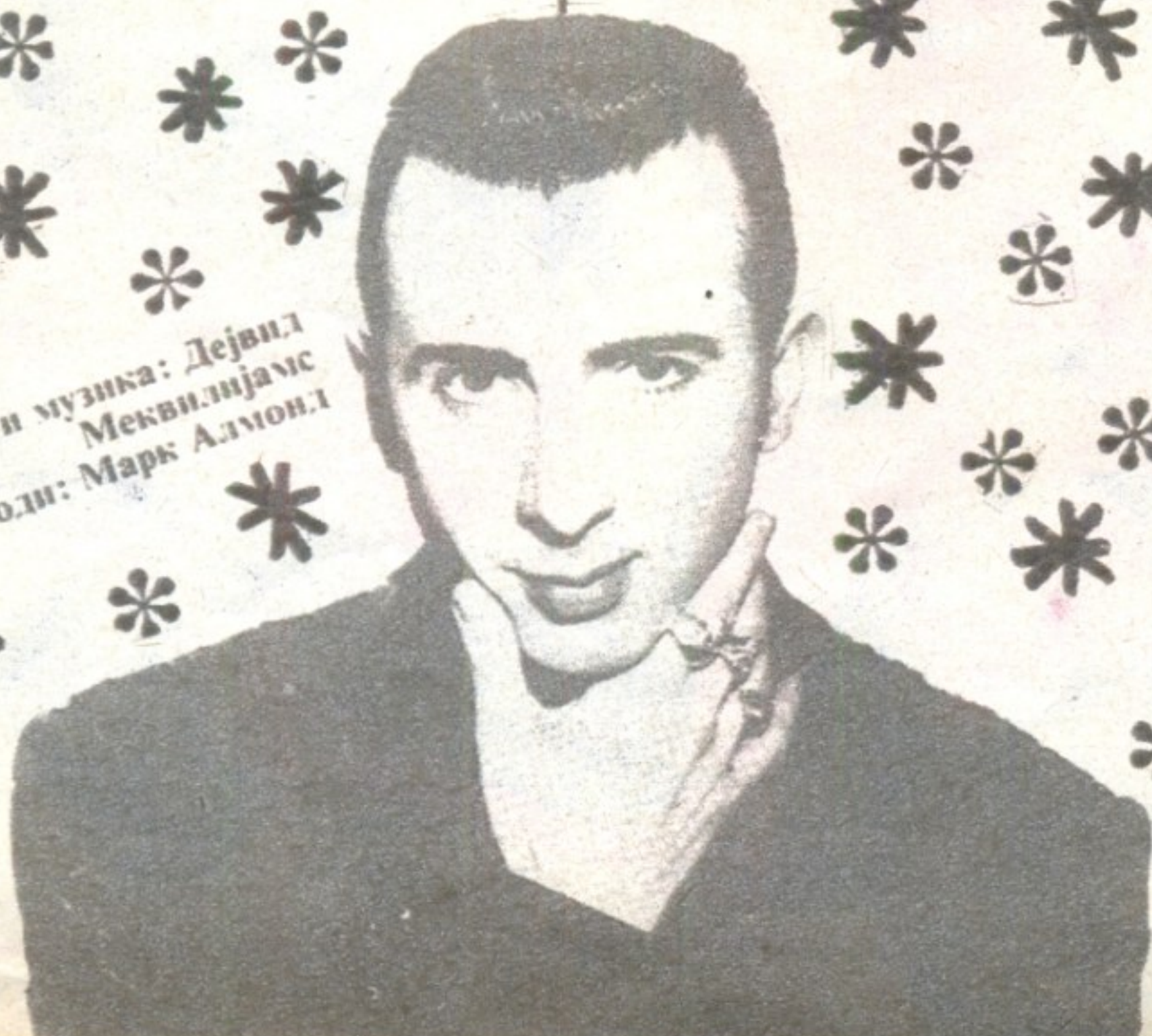
Исте године издали су плочу
„Led Zeppelin 2“ која се на топ
листама задржала пуних 138 не-
деља. Настала у хотелским со-
бама и на пробама током турне-
ја ова плоча садржи и песму
„Whole Lotta Love“ која ће по-
стати химна на њиховим следе-
ћим наступима. Крајем 1970. об-
јавили су „Led Zeppelin 3“ најав-
љујући малу промену стила и ви-
ше акустичарске атмосфере. Плоча доспева на прво место
како у Британији тако и у Аме-
рици. „Битлси“ више нису посто-
јали, а „Ролингстонси“ су због
високих пореза били ван земље
и направили паузу, тако да су
сви једногласни – „Led Zeppelin“
су тренутно највећа група на
свету.

Крајем 1971. објавили су чет-
врти албум који је без назива,
али публика му је дала име „Че-
тири симбола“ по знацима на
омоту који касније постају нека
врста њиховог заштитног знака.
На плочи се налази балада „Sta-

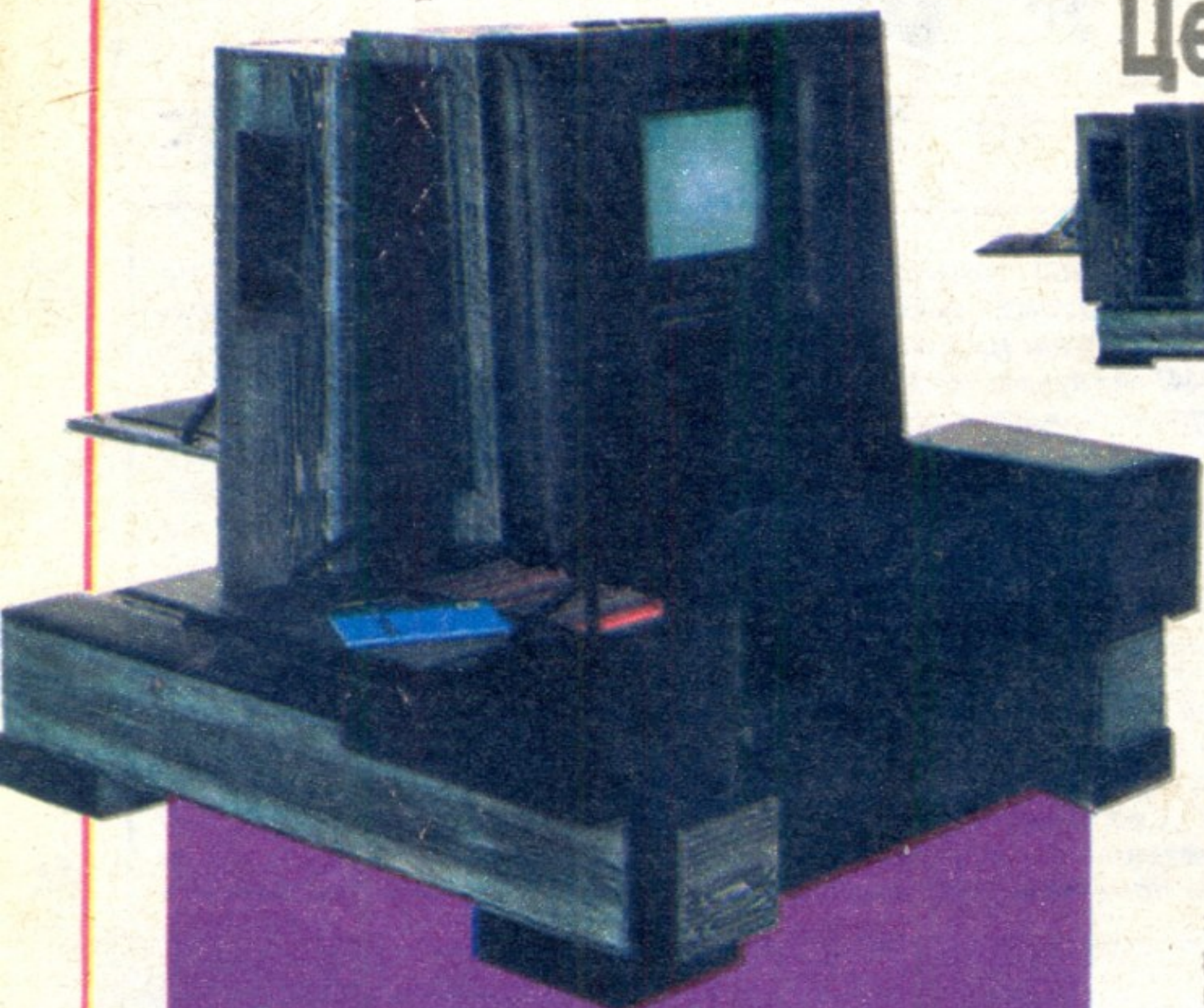
изашао дупли концертни албум
истог назива. Септембра 1979.
објавили су плочу „In through
The Out Door“ која се широм
света појавила у шест различитих
омота.

Почетком 1980. „Led Zeppelin“
су свирали опроштајну европ-
ску турнеју а последњи наступ
су одржали 7. јула у Западном
Берлину. Џон Бонам је 25. сеп-
тембра услед пијанства нађен
мртав у свом кревету. Чланови
групе изјавили су да „због губит-
ка драгог пријатеља“ никада ви-
ше неће засвирати заједно. Џи-
ми Пејџ је основао састав „The
Firm“, а група се ексклузивно
појавила на „Live aid“ концерту у
Филаделфији са Филом Колин-
сом за бубњевима. Исто тако
1988. учествовали су на просла-
ви дискографске куће „Атлан-
тик“, одсвирали су две песме а
за бубњевима је био Џејсон Бо-
нам, син преминулог бубњара. И
Пејџ и Планта имају прилично ус-
пешне каријере и повремено се
појављују као гости на наступи-
ма познатих састава.

Текст и музика: Дејвид
Меквиллијамс
Изводи: Марк Алмонд

Цео стан у једној СТОЛИЦИ!

Дневна, спаваћа, радна соба – све у овој фотељи огромних димензија (1.70 m x 2 x 2) од јасеновог дрвета и коже. У њој можете да радите, примате посету, па чак и да спавате. Опремљена је телевизором, видеомагнетоскопом, а у себи крије још и бар, библиотеку и радни сто. Даљинским управљачем може се претворити у удобан кревет са кога власник разбашкарен гледа рецимо, ноћни програм. Цена 37 000 DEM!

Ова мини пегла на пару, тешка једва 200 грама, нормално пегла, али и исправља „на лицу места“ наборе на кравати, крагни од кошуље, сакоу (већ обученом) или завесама које висе на прозору, а њоме можете и да – перете прозоре. Мали парочистач измислио је наш човек који је патент продао Немцима, тачније фирми „Rohgus“. Цена 80 DEM.

Марица

Надувајте патике!

Уз помоћ мале пумпе патике можете аутоматски подесити облику своје ноге, тако да се осећате као да сте срасли с њима: нога у њима стоји чвршће, нема клизања. Спајк инста памп чувене америчке марке „Рибок“ коштају 450 DEM.

Корпа која памти

Метална жица за корпе овог грудњака направљена је од – титана! Овај метал има ту особину да „чува у меморији“ облик који му је дат у почетку. Ако се држачи деформишу, жица сама поврати првобитни облик у додиру са топлином људског, пардон, женског тела. Цена 99 DEM.

УВЕК НОВО ЛИЦЕ

Прве своч наочаре за сунце. Један основни рам (дршке и горњи део) на који се прикаче променљиви оквири у најразличитијим дезенима. Своцајз – 80 DEM, плус сваки нови рам 50 DEM.

За пут у свемир

Пред вама је званични сат за трећи лет према совјетској космичкој станици „МИР“. Три аналогне казаљке, три бројчаника, тахиметар... Уз то је херметички затворен односно водоотпоран, а каиш му је неподерив. Производи га руска фирма „Антарес“ у сарадњи са француском „Јема“. Цена: 1.200 DEM.

Скутер за високе

Ево, најзад, прве веспе за момке „better boys“ што је постигнуто удаљењем управљачем и вишим седиштем тако да се најзад они од преко 185 cm више неће на скутеру осећати као на шамлици. Цена такође XL: 3.500 DEM.

НОВОГОДИШЊА ПРИЧА

○ Новој години заћуте шаховске батерије. Годину дана оне нису миловале, па да бар на кратко замре ход фигура по ћилиму црно-белих поља. Јер, шах се игра и 31. децембра... Тако је било 1990. године на завршетку меча за првенство света између владајућег шампиона Гарија Каспарова и његовог изазивача Анатолија Карпова. Последњу партију у мечу они су играли последњег дана у години све до неколико сати пре него што ће она предати штафету Новој години. Тако је један велики меч, у коме је Каспаров одбранио титулу првака света, почео у једној години, а формално се, на свечан начин, завршио о новогодишњим празницима у следећој, новој години, у француском граду Лиону.

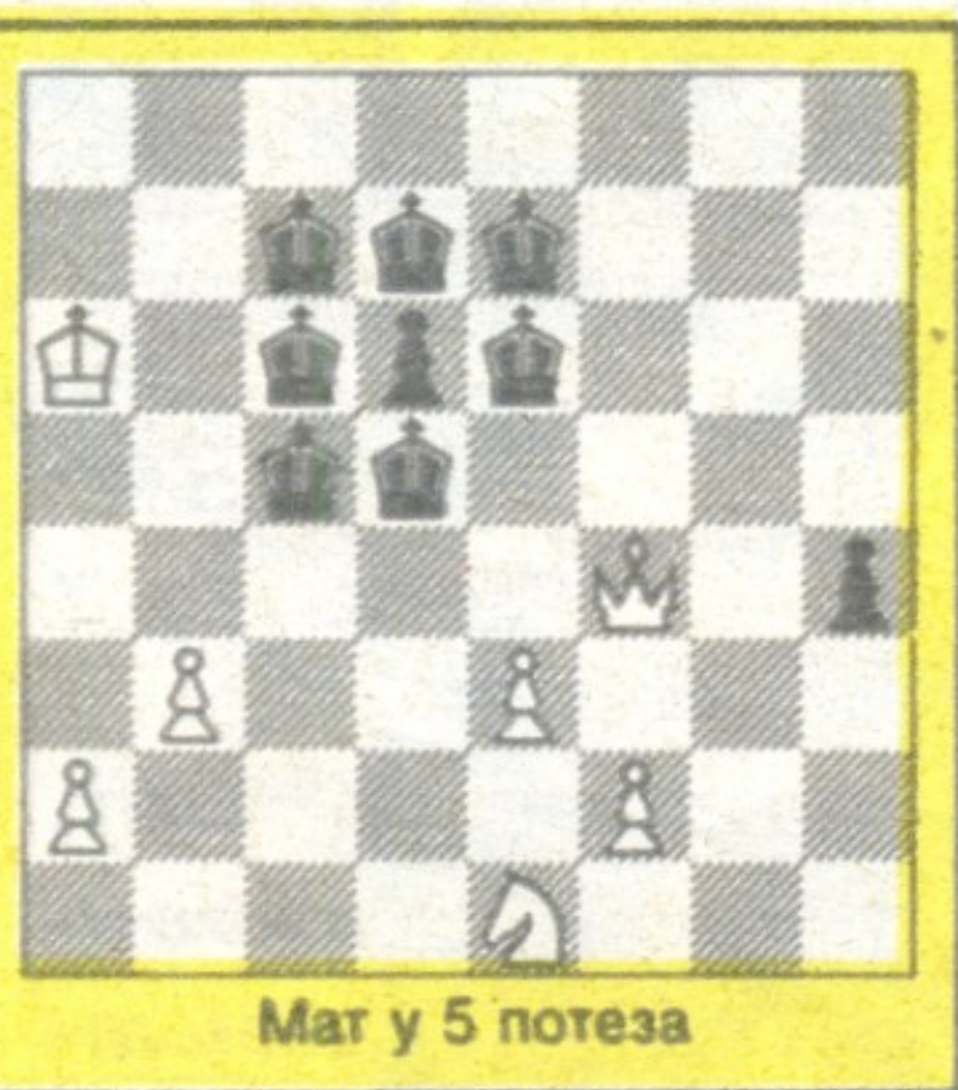
Два велика турнира играју се у две године. То је, пре свега, турнир у енглеском летовалишту Хестингсу чија шаховска традиција датира од 1895. године. Тамо се од 1920/21. године одигравају Божићни турнири који почињу у старој, а завршавају се у новој години. Традиција је нарушена једино од 1940. до 1944. године, за време Другог светског рата.

Традиционални новогодишњи турнири приређују се и у Ређо Емилији. Од 1958. организује их Италијанска шаховска федерација на иницијативу троструког шампиона Италије у шаху Енрика Паолија. И у другим крајевима света о Новој години се одржавају масовни скупови шахиста, велики шаховски фестивали, на којима се Нова година дочекује уз шаховску таблу, праву или ону од чоколаде и марципана.

Код проблемиста постоји обичај да се једни другима јављају о Новој години и уз срдачне жеље шаљу неки леп проблем, необичног распореда фигура, који би прималац требало да реши.

Ту има и необичних задатака, као што је овај приказан на дијаграму чији је аутор холандски проблемиста М.Д.Л. Артз. Прича каже да је до позиције дошло у новогодишњој ноћи, а шаховска партија

играла се по необичним правилима. Црни пешаци су редом долазили до последњег, изводног поља, па се на табли нашло густо сконцентрисаних шест црних краљева! Поред тога, пешак са „h“ линије спремао се да се и претвори у краљицу. Задатак белог био је сасвим необичан: да у 5 потеза матира истог часа свих седам црних краљева!

Мат у 5 потеза

Овакав задатак може да се постави само у добром расположењу новогодишње ноћи. Бели вешто користи пат положај црних краљева, па налази решење: 1. Sf3! h3 2. Sd2 h2 3. f3 h1d 4. Se4+ Kb4 5. Dd6 мат! Задатак је остварен, свих 7 црних краљева матирано је у исти мах.

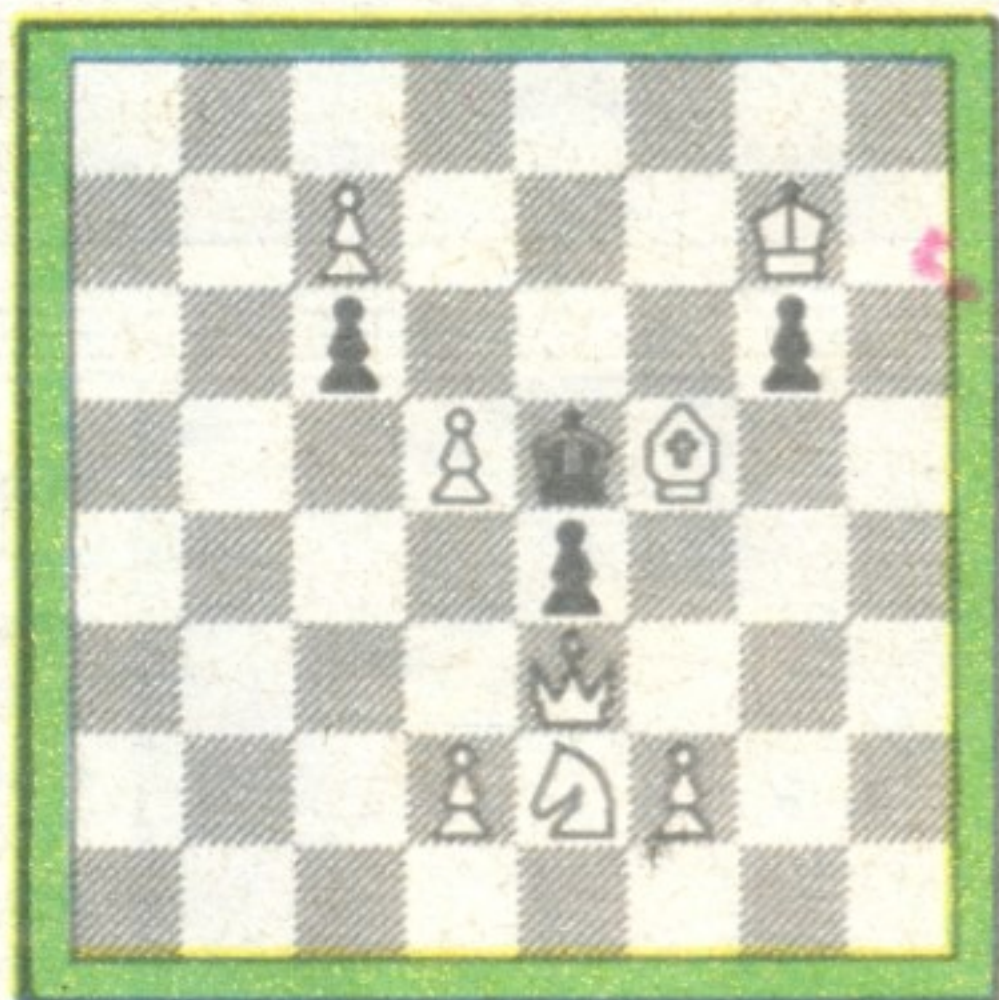
Истакнути проблемисти о Новој години поздрављају шахисте својим пригодним композицијама. Владимир Корољков, проблемиста, велемајстор шаховске композиције саставио је 300 шаховских студија и 230 осталих шаховских задатака, међу којима има и шаљивих. Један од њих је приказан на дијаграму.

Мат у 2 потеза

Бели краљ стоји по страни и као да посматра необичну позицију која подсећа на јелку. Симетрија је потпуна и, да слика не би била нарушена, решење је 1. d8S! Црни краљ је патиран, водич црних фигура је у изнудици и како год играо – следи мат.

Проблемиста Ј. Сведберг (Шведска) компоновао је проблем у облику пехара – јер је у питању Нова година, а задатак белог је да матира црног опет у 2 потеза.

Као и у претходном problemu, решење је слично: 1. c8S. Очигледно је да сада црни може да бира на коме ће пољу његов краљ бити матиран!

На Нову годину нису имуни ни карикатуристи. Један је нацртао шаховску таблу и на њој младу, лепу, белу краљицу са свитом како оклагијом тера са табле стару годину (црну краљицу) уз речи: „Твоје време је прошло!“ Тиме је пожелео срећну нову годину свим шахистима.

Славно Домазет

Илустровао: Растко Ђирић

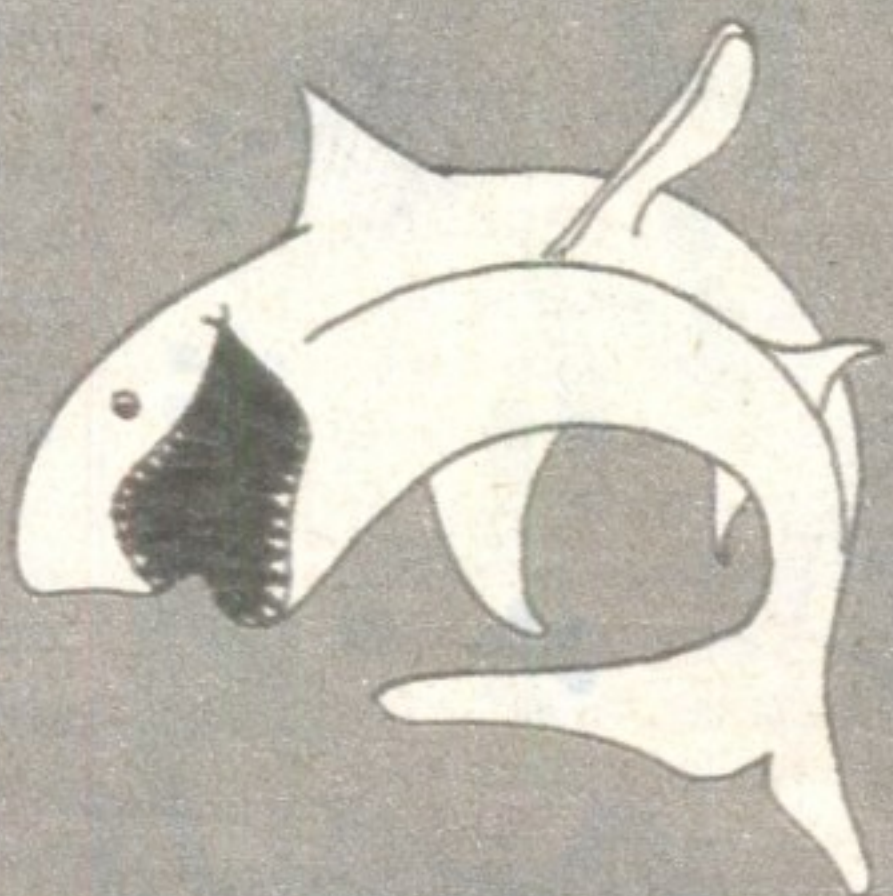
ЉУДИ АЈКУЛЕ

Како се понашате када не можете да избегнете сукоб са неким? Претварате ли се у ајкулу, корњачу, плишаног мецу или сову? То у приличној мери зависи од тога колико вам је важан циљ за који се борите и колико вам је стало до особе која се препречила на путу до остварења тог циља. Ево неколико стилова понашања, међу којима ћете можда препознати и свој.

Корњаче, се повлаче у свој оклоп кад год је сукоб на помолу. На тај начин оне нити остварују своје циљеве, нити рашчишћавају односе са другима, као да им ни једно ни друго није много важно. Осећају се уплашено и беспомоћно, по чему је лакше да устукну него да се суоче са невољама.

Ајкуле јуришају право ка свом циљу за друге их баш брига. Да би постигле оно што желе, не бирају средства. Не занима их шта ће други о томе мислити, јер им није ни стало да их други воле. За ајкуле се сукоб решава тако што једна особа мора да изгуби, а друга да добије. Оне, наравно, желе да добију.

Медведићима је, опет, страшно стало да их други воле, а сопствени циљеви им и нису тако битни. Увек попуштају у сукобу уверени да би, у супротном покварили односе. Да се не би препирали, одустаће од својих намера. А пошто се страшно плаше да ће људи престати да их воле ако не буду добри, не преостаје им друго него да буду – плишани.

Совама су веома важни и њихови циљеви и односи са другима. Они сукоб виде као питање које треба решити, а решење је у томе да свако постигне свој циљ. Сукоб је за сову чак прилика за побољшање односа између двоје људи јер се кроз разговор смањује напетост и рашчишћавају односи.

90 ГОДИНА SF ФИЛМА

ФРАНКЕНШТАЈН

Према једном свепочасном, већ одавно прерасло у својеврстан жанровски мит, први научнофантастични роман настао је из опкладе. Збило се то једне олујне јунске ноћи сада већ веома далеке 1816. године на обали Женевског језера

целу научну цивилизацију из наредна два столећа.

Две године касније, 1818, из штампе излази прва верзија „Франкенштајна“ или модерног Прометеја (друга ће бити објављена 1931). Дело је неспорни првенац научнофантастичног жанра по једном битном својству које га издваја из сродних остварења књижевне баштине. Главни јунак романа Мери Шели јесте модерни научник, а оно што он ради, иако у основи фантастично, у суштини је научни опит, а не магија или алхемија.

Трајна знаменитост романа Мери Шели вероватно је пресудно утицала да он постане предмет великог интереса синеаста још од самих почетака кинематографије. Прва филмска верзија „Франкенштајна“ снимљена је још 1910. године. Редитељ овог филма компаније „Едисон“ бир је Сирл Друли, а чудовиште настало у лабораторији доктора Франкенштајна играо је Чарлс Огл. На жалост, од целог овог филма остала је сачувана само једна фотографија.

Двадесет једну годину касније, 1931, у студијима америчке компаније „Универзал“ снимљена је нова верзија „Франкенштајна“ која не само што је сачувана у целости, него је и у потоњим временима стекла статус најуспелије екранизације романа Мери Шели. Ово постаје утолико значајније ако ће има на уму да је до данас направљено тек двадесетак филмова о Франкенштајну, од којих последњи пре само једну деценију.

Нема сумње да је главна чаролија „Франкенштајна“ из

Лорд Бајрон и Перси Биш Шели одлучили су да се огледају у једном жанру коме иначе нису били особито вични а који је тада уживао значајну популарност код читалица: посреду су биле такозване приче страве и ужаса.

Случај је хтео да им се у том послу придружи и Шелијева нова супруга Мери Волстоункрефт која је тада имала непуних деветнаест година. И догодило се чудо: великог Бајрона и ништа мање угледног Шелија надмашила је млада почетница чијем је остварењу судбина доделила не само да прерасте у камен темељац једног жанра, него и да постане моћан праузорок

АЈН

1931. године заслуга сјајног Бориса Карлофа у улози вештачки створеног човека. О трајној упечатљивости овог lika најбоље сведочи податак да су сви потоња чудовишта доктора Франкенштајна рађена према обрацима да-том у овом филму.

Популарност овог чудовишта добила је временом такве размере да је у ланској свести дошло до својеврсне промене улта: под Франкенштајном се данас најчешће подразумева само чудовиште, а не научник који га је саз-дао.

После верзије овог филма из 1931. године ређа се читав низ угледних успешних наставака, што могу Франкенштајна свостави у ред најпопуларнијих у филмској уметности. Године 1935. снимана се „Франкенштајнова невеста“, 1939. „Франкенштајнов син“, 1942. „Франкенштајнов дух“, 1943. „Франкенштајн среће човека-звуча“, 1945. „Франкенштајнова кула“, 1948. настаје прва пародија овог мотива. „Абот и Костелс срећу Франкенштајна“, на „Франкенштајн 1970.“ из 1958.

Прва поновна екранизација романа Мери Шели настала је 1957. године у Енглеској, а филм је носио наслов „Франкенштајново проклетство“, и овде је уследио низ наставака усредсређених на нове пустоловине главног јунака да би последњи у тој серији био „Франкенштајн и чудовиште из пакла“ из 1972. године.

Поновна пародијска верзија овог мотива настала је 1974. године у филму Мела Брукса „Млади Франкенштајн“.

Зоран Живковић

ФАНТАСТИКА
Зоран
Живковић

СРЕЋНА НОВА 1993

**Сењак,
31. 12. 1992.
– 19,47 h**

– Не памтим кад сам последњи пут видела снег – рече старица гледајући кроз полусмрзнут прозор према Сајмишту. Поглед јој није далеко допирао. Нови Београд остао је скривен густом маглом која се ваљала око Саве пружајући утварне прете све више уз сењачку падину.

– Молим? – упита одсутно старац не скидајући очи са телевизора.

– Кажем, још један дочек Нове године без снега. Али, ти ме, наравно, не слушаш.

– Слушам те, слушама. Без снега. Ево, сад ће вести да се заврше.

– Једино те то занима. А после ћеш да будеш смркнул целе вечери.

Старица се уз дрхтај одвоји од прозора и приђе термоакумулационој пећи ослонивши се ногама о њу. Половина пећи већ данима није грејала, али мајстора никако нису могли наћи пред празнике. А и да је неко дошао, питање је да ли би имали да га плате. Све је постало тако скупо.

– Жвот је био много лепши пре телевизије. Је л' се сећаш оних ранијих дочека? Увек се негде ишло. Једном смо чак морали да се пробијемо кроз прави тунел од снега да бисмо стигли до покојне Маре. Кад то беше? Педесет друге?

– Педесет четврте. Сад ће прогноза времена.

– Није, него педесет друге. Милан тек што је напунио шест месеци, добро се сећам. Био ми

је то први излазак после порођаја. Како си то могао да побркаш?

– Педесет четврте. Једино је тада одложено цело последње коло првенства због снега. Уосталом, ево, кажу да се пред поноћ очекују снежне падавине. Је л' ти сад срце на месту. Снег, па снег. Као да ти и без тога није довољно хладно...

**Метеоролошки
центар
Сурчин,
31. 12. 1992.
– 20,24 h**

– Ово се зове пех! Кад сам је коначно смувао да пође са мном на дочек, увалили су ми ово дежурство. И то у четири по подне. Који ме је враг само натерао да дигнем слушалицу. Неко се баш роди као баксуз.

Марко расејано стаде да се игра контролама радара и на округлом екрану са калибрационом мрежом промени се поредак зелених тачкица. Иако му је поглед био упрт у њих, до свести му уопште није допирала порука коју су градили.

– Ако мислиш да ме гњавиш својим љубавним јадима целе ноћи, онда сам ја већи баксуз од тебе – одврати Стеван за суседним пултом. – Уосталом, позови даму овамо. Што да не? Ако дође, значи да јој је стало до тебе.

– Луд си. Шта ако неко бане у контролу и затекне овде журку. Најурили би ме одмах. Баш као и тебе.

– Ко да дође? Главни се сигурно већ негде нацврцао и не пада

му ни на крај памети да запуца чак до Сурчина. Уосталом ако нас се ипак силно ужели, има телефон. Али, шта би могао да нас пита? Да ли падају ружичасти слоновии? Око њега мора да већ пљуште. Ма, хајде, позови је! Биће нам свима забавније.

– Али, како да јој објасним. Глас јој је звучао, тако увређено када сам јој јавио за дежурство. Мислиће сад да је зезам. Не знаш ти Марију. Увек је тако озбиљна. Уосталом, већ је пола девет...

– Бојиш се да ће те одбити, зар не? У томе је ствар? Хоћеш да је ја позovem.

– Ти? Не, наравно... ја ћу... само...

– Ма, опусти се, човече! Биће одушевљења. Веруј ми. Жене лудују за егзотиком. Помисли само како ће јој изгледати дочек усред овог хардвера и полумрака. Метеоролошка романтика. Кад би јој се иначе указала таква прилика?

Стеван значајно махну прстом према Марку, а онда подиже поклопац кућишта радарског пријемника, завуче дубоко руку у уређај и извади оданде – боцу вотке. – Ево, имамо чиме да је послужимо.

Одложио је боцу на пулт пред собом и машино се да спусти поклопац када му поглед начас пређе преко округлог монитора. У првом тренутку синила му је шашава помисао да је неопрезно пролио мало пића док је вадио боцу, од чега се уређај напнио. Занеста, само је пијани радар могао да сазда овакву слику.

Али, боца је била неотворена, што значи да су и он и радар били трезни. Стао је хитро да пре-

бира прстима по контролним дугмадима – мењајући азимут и елевацију, дomet и резолуцију.

– Свашта – промрмља најзад. – Ако ова канта није потпуно от-казала, твоја дама мораће да се обуче као да иде на скијање. Овакав снежни облак нисам ви-део у животу.

Марко се збуњено упили у њега; а онда стаде и сам да по-дешава контроле свог радарског терминала присетивши се да су још на почетку смене забележи-ли ниски талас облачности који се полако примицао са југозана-да. Послали су извештај о томе, наговестивши могућност слабог снега негде пред поноћ, премда изгледа за то нису били велики. О чему то Стеван говори?

– Одакле се ово створило? прошапута Марко угледавши исту слику и на свом монитору. Није добио одговор, али је и без њега у магновењу схватио да ће Марија, ако и буде решила да дође морати да се пробија кроз праве сметове до Сурчина.

**Дорћол,
31. 12. 1992.
– 21,13 h**

– Људи углавном зазиру од крупних ствари – а страдају од ситних. – Коста је то казао при-гушеним гласом, отежалим од болести. Образи су му били упа-ли и бледи, а кожа на шакама изгледала му је неприродно сме-журана. Петар ништа није уз-вратио: умео је стрпљиво да слуша, али не и да се теши. Уос-талом, какву је утеху могао да понуди пријатељу чија је крв би-ла засићена демонским виру-сом?

– Осећам се, заправо, као они Велсови Марсови. Шашаво, је-л’ да? По подне сам поново гле-дао филм. Имали су пуну пре-власт у макросвету, а главе им је дошао онај микро...

– Није ти добра аналогија – покуша Петар да буде духовит. – Ти немаш никакву превласт у макросвету, а и ништа ти још није дошло главе.

– После лекова које узимам у шест – настави Коста следећи ток својих мисли, као да Петар ништа није казао – увек поста-нем омамљен. Не знам шта ми сада дају. Углавном, то потраје око један сат. Личи на неки полусан. Потпуно сам свестан, али и некако одвојен од себе. Крајње необично стање. Онда ми се у глави роје најфантастичније мисли. Знаш шта ми је данас па-ло на ум?

Петар одмахну главом. Мор-фијум ублажава болове, али и узрокује халуцинације. Једино што сада није био у правом рас-положењу да их слуша. Баново Брдо је далеко, а скоро ће пола десет. Но, уздржао се у послед-њи час да не баци поглед на ча-совник. Грч савести стегла му је грло. Коста му је ипак пречи од једног пишљивог дочека. Наро-чито у овом стању. Неће још ду-го имати прилике да га слуша.

– Замисли да је неко ко хоће да предузме инвазију на Земљу видео „Рат светова“. Ствар је сасвим могућа јер се филм често врти на разним телевизијама, а

сигнали се шире кроз свемир. Шта би могао да научи из иску-ства злосрећних Марсована?

– Па да се мора добро зашти-тити од земаљских микроорга-низма, претпостављам.

– Да, то је очигледна могућ-ност. Али, да ли постоји саврше-на заштита?

– Ваљда. Ако је неко већ успео да превали међузвездане разла-зине да би стигао до Земље, ве-роватно располаже технологи-јом која може да га заштити од вируса и бактерија наше плане-те.

– Вероватно, али не и сасвим сигурно. А каква корист од ин-вазије ако једном не можеш сас-вим слободно изићи у свет који си освојио?

– Никаква, слажем се, али то је питање са којим ће морати да се суоче господа освајачи, а не ми. Уосталом, ни ми нисмо пот-пуно заштићени од клица влас-титог света.

– Мени причаш...

Петар се угризе за језик. Било је тако тешко чувати се оваквих нехотичних алузија.

– Ствар се, међутим, може ок-ренути наглавце. Ако ти не мо-жеш да се прилагодиш страном свету, можда тај свет можеш да прилагодиш себи.

– Како? Да га потпуно дезин-фикујеш? Да га претвориш у стерилну комору? Нема те тех-нологије која је у стању тако не-што да учини. А и каква корист од тога? Живот није нарочито пријатан у инкубатору.

Док је изговарао последњу ре-ченицу, Петар схвати да му се опет омакла неприкладна алузи-ја. Ало, очигледно заокупљен

другим мислима, Коста није ре-аговао овога пута.

Нисам то имао на уму. По-стоји једно још делотворније ре-шење. Да противника поразиш његовим властитим оружјем. Управо то произилази из „Рата светова“, само ако га пажљиво гледаш.

– Не разумем те – узврати Пе-тар. – Хоћеш да кажеш да ти за-мишљени освајачи треба некако да окрену земаљске вирусе про-тив нас. Да подстакну размно-жавање и распрострањење оних који су погубни по човека. Да изазову глобалне епидемије но-вим сојевима смртоносних кли-ца?

– Ма не – рече Коста гласом који је покушао да звучи живље, али било је очигледно да га сна-га све више издаје. Разговор не-ће још дуго потрајати – помис-ли Петар обрван супротним осе-ћањима и сенком задовољства и грижом савести због тога.

– Грешниш зато што мислиш да бисмо ми били њихови глав-ни противници – настави сла-башно Коста. – Али нас је тако мало, једва која милијарда. Са нама је лако изићи на крај, ми смо луксузни хорсокак еволуци-је. Невоља су прави господари Земље: микроорганизми!

То је, дакле, посреди – рече у себи Петар. Болест почиње да га опседа, разједа изнутра. Вирус-на параноја! Није ни чудо. Не смем му више противречити. Уосталом, тако ће пре да за-врши.

– Настави – рече он. У чему је, дакле, ствар?

– Да сам ја написао „Рат све-това“, Марсови се уопште не би спустили на Земљу у оним својим незграпним летелицама што трапава бацају зраке смрти на све стране вршећи непотреб-на разарања. Уместо тога, по-слали би ноћну претходницу: микроорганизме са властитог света. Помисли само какав би то окршај био: судар две армије ко-је броје на трилионе и трилионе војника.

– Али, како би их у толиким количинама допремили до Зем-ље. Ствар је крајње непрактич-на.

– Нипошто. Заборављаш да се ти микроскопски створови му-њевито размножавају. Геомет-ријском прогресијом, заправо. Довољне су сасвим мале почет-не количине спуштене у високе слојеве атмосфере где живе тек ретки локални организми. Ту би се без тешкоћа размножили, а онда кренули у одлучујући окр-шај са земаљским микросветом.

– Али, ко гарантује да би од-нели победу? Шта ако се наши вируси и бактерије покажу као бољи рагници?

Ништа. Освајачи би могли да покушају са неким новим со-јем или да напросто одустану не претрпевши никакву штету и да пробају са неким другим све-том. Нико не би дознао за њи-хов неуспех.

А ако успеју?

Онда би Земља постала вер-на реплика матичног света осва-јача и они би се, заправо, три-јумфално спустили кући. Нема разарања, нема судара високе технологије, добијају недирану

планету као на трци. Са својим биолошким окружењем, сасвим очишћену од локалног живота. Идеално, зар не?

– Ти си, у ствари, промашно професију. Требало је да будеш писац научне фантастике.

– Мислим да је сад мало касно – рече Коста клонулим гласом.

– Ма, не причај глупости... – заусти Петар.

– Хоћу да кажем, скоро ће десет, а дочек на који идеш већ је увелико почео без тебе. Драго ми је што си навратио до мене пре тога. Једино није требало да те оволико задржим.

Изнашавши у хладну дор холску ноћ, Петар подиже поглед ка обасјаном градском небу. Присетио се да је долазећи разабрао на њему најсјајније звезде. Сада су се навукли облаци, неуобичајено ниски и густе, вероватно пуни снега. Боја им је изгледала некако чудновата, болесно зелена, али то је вероватно било због одсјаја појачане новогодишње расвете. Заиста, шта би друго могло бити, помисли Петар придигавши, дрхтећи, крагну.

**Врачар,
31. 12. 1992.
– 23,26 h**

Углавном су га сматрали чулаком, али Игору то није сметало. Свака страст има своју цену, а особењаштво није најгора ствар за коју вас могу оптужити. Уосталом, од тога није било никакве штете: напосто је уживао у јединственој повластици, недоступној свим ранијим поколењима.

Сателитска телевизија омогућавала му је да по вољи шета готово целом северном полулоптом мењајући метрополе тек додиром дугмета. Девојка која га је напустила пре неколико месеци, пошто је новац предвиђен за заједничко летовање утрошио на набавку новог конвертора за подручје од дванаест гигахерца, објаснила му је на растанку да је његов главни проблем то што више не разликује стварност од њеног одвратног сурогата на телевизору високе резолуције. Овај растанак није му лако пао, али преболео га је некако када је открио низ нових 'линкова' француских и руских ТВ станица.

Да су остали заједно, она би га сада сигурно одвратила од послатице којој се унапред силно радовао: истовременог дочека Нове године на преко стотину канала које је хватао у целом распону хоризонта, од Берлусконијевог сателита на крајњем истоку, до главног CNN одашљача над западним Атлантиком.

Знао је да угоди себи, па је тако још пре 20,00 h када је требало да почне већина новогодишњих програма, сервирао хладну вечеру уз фотељу наспрам великог екрана, отворио прву од три боце кока-коле и одважно закључио да је живот леп – упркос санкцијама и свему осталом.

Игор је био младић који је умео да запажа ствари, нарочито

то кад никог није било у близини да му одвраћа пажњу разним несателитским глупостима. Све емисије вести, од Анкаре па до Вашингтона, у коме је била тек средина поподнева, завршавале су се истоветном временском прогнозом: најавом обилних снежних падавина. У томе не би било ничег необичног, с обзиром на годишње доба на северној хемисфери, да је постојао бар један изузетак. Али, све светске метрополе радосно су најављивале пуни зимски угођај, после много сувих новогодишњих ноћи, изазваних, како се мислило глобалном променом климе.

Да се нешто крајње необично догађа, постало му је јасно када се пребацио на међународни метеоролошки сателит који је покривао цео глобус. Северна полулопта заиста је почивала под густим облачним покривачем, али зато је јужна, на којој је лето било на врхунцу, требало да буде готово без облачка. Међутим, ни тамо се није могао разазнати ни комадић копна: велика пространства Аустралије, Африке и Јужне Америке стајала су потпуно прекривена дебелим кишним облацима који су готово савршено оцртавали обриси континената. Насупрот њима, огромни океани безбрижно су се купали у пуном сјају Сунца – односно Месеца.

Игору стаде кнедла у грлу: за тренутак се упита да ли је ико други сем њега, безнадежног особењака, свестан ове чудесне појаве у ноћи када сви вероватно имају преча посла него да зуре у непомичну црно-белу слику са метеоролошког сателита. А онда учини нешто што је представљало крајњу јерес у његовој блаженој сателитској Васељени: устаде из фотеље, окренувши леђа великом екрану, и упути се ка прозору да баши поглед у једну другу стварност.

**Сењак,
31. 12. 1992.
– 23,58 h**

Старица је поново стајала крај прозора зурећи у ноћ. Магла се одавно развила са Саве, а негде из правца Новог Београда већ је допирала пушњава. Појединачни мети и рафали. Чак је грунуло и нешто крупно. Лудаци – помисли она. Кома је још до слава у ово топло време. Чула је за приче о случајном страдању од залуталих метака, али ипак јој се није мишало од прозора. Снег је најзад почео да пада.

– Дођи да видиш – рече она супругу. – Веје.

Узвратило јој је пригушено хркање иза леђа. Из телевизора је допирала раздрагана музика пред одбројавање последњих секунди старе године, али она је само пролазила кроз њене ушнице додирујући јој свест.

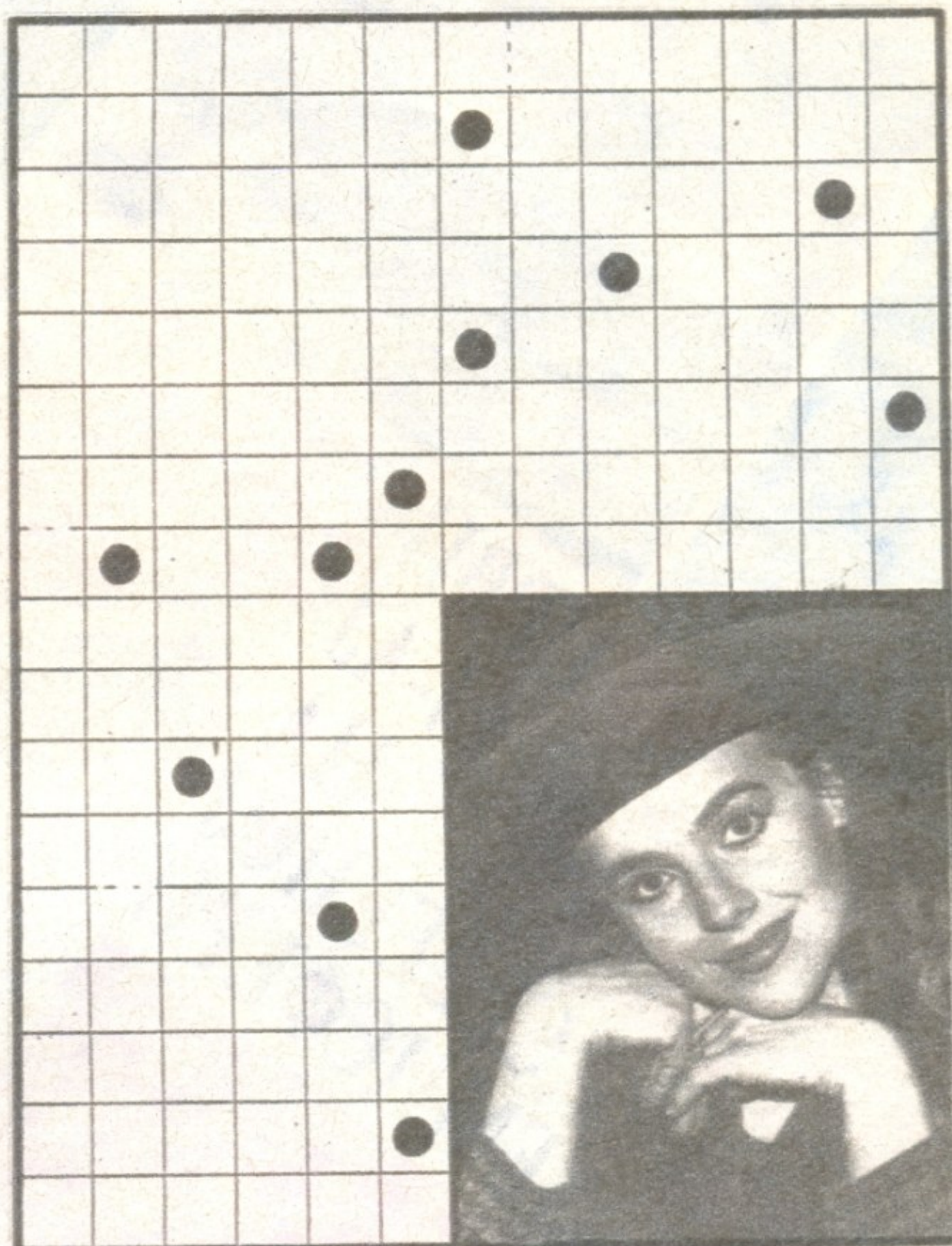
– Ипак је било педесет друге настави да чаврља старица. Уосталом, нека ме и погоди. Шта мари? Није ово више онај свет од раније, знаш. Ни снег није какав је некад био. Видиш каква је сад – сад некако зелена...

Илустровао: Добросав Боб Живковић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

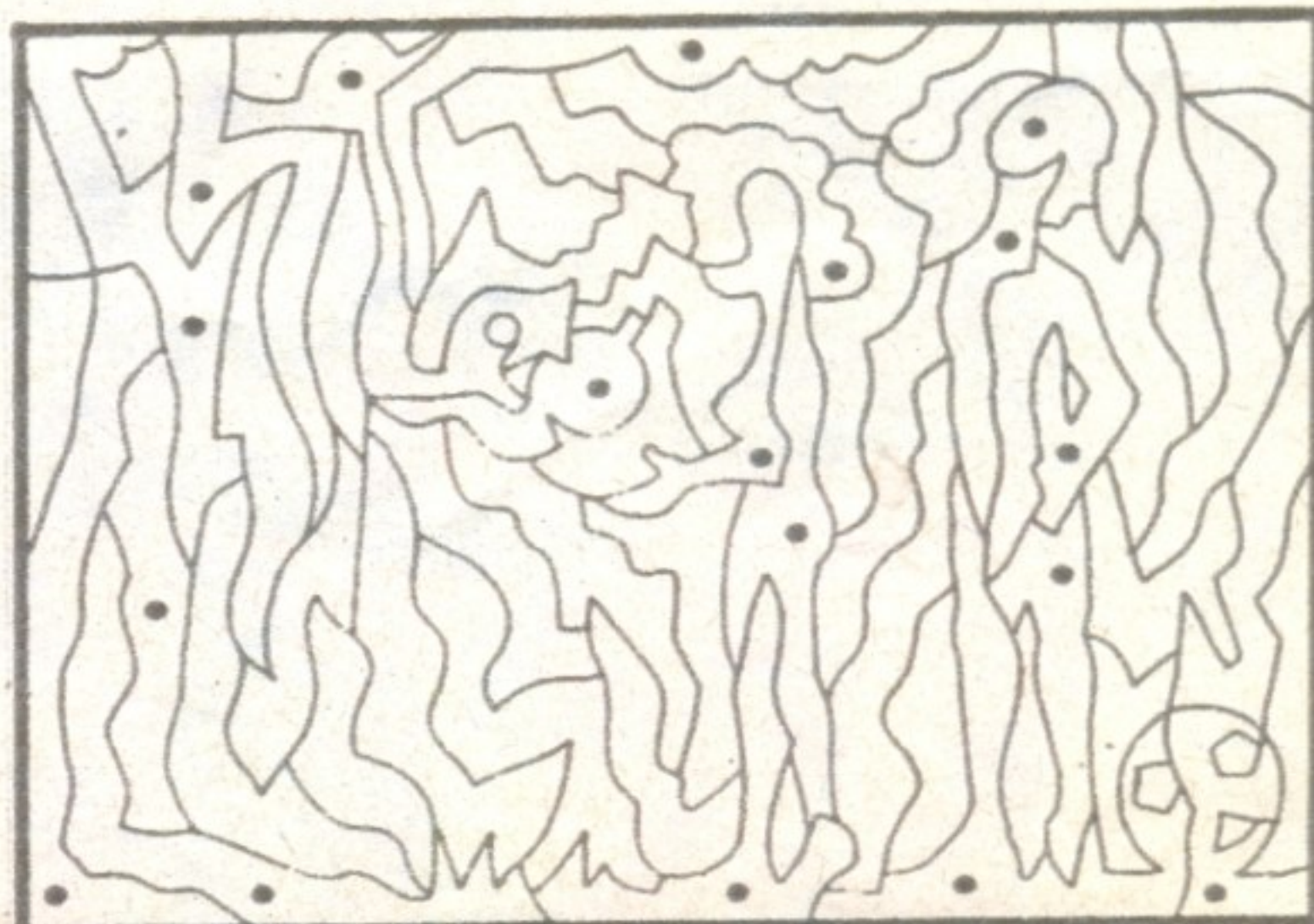

Речи из пописа, сврстане по азбучном реду, треба да сместите у лик укрштенице водоравно и усправно. Да бисмо вам отежали овај релативно лак задатак, изоставили смо четири црна поља која треба да учртате. Ако сте све добро урадили, у првом усправном ступцу добићете име и презиме наше глумице са слике.

АДИРАТИ, АПАТ, АНЕТ, АНИМАЛАН, АНИНА, АРАДАЦ, АРК, АТИ, ВОКАЛИ, ВУКАДИНОВИЋ, ГОДИНЕ, ДБ, ДОБРА ВОДА, ЕВЕНАК, ЕТ, ЕТИКЕТИРАТИ, ЖЕРАВИЦЕ, ЗДЕПАСТИ, ЗЛИ, ИДЕЈА, ИКАТИ, ИЦ, КА, КВЕКЕР, КЕРЕНСКИ, КИТИЦА, ЛАТЕРАН, ЛЕТОНИЈА, НАВО, НАДУТИ, НАНАРИ, НАТИНА, ОВА, ОВЕРАТ, ОД, ОДОВУД, ОМОТ, ОРАЈИ, ОРАЊЕ, СКИЈАЊЕ, СЛ, СЛАВСКИ КОЛАЧИ, СТЕВАНА, СТИЛА, ЋАРИТИ, ЋУП, УНУК, ЧА.

БУДИТЕ СЛИКАР

Уколико оловком ишатирате поља обележена тачком, добићете цртеж који је најчешћи мотив сликара из Библије.

Чудесни
свет
животиња

ПРВИ АЈ-АЈ НА СЕВЕРНОЈ ХЕМИСФЕРИ

Зове се Блу Девил (Плав
ђаво) мала, у ствари, најви-
ше личи на сасвим мало ма-
мунце, а припада реткој
врсти лемура, ноћних живи-
отиња с огромним очима које
су прилагођене животу на
дрвећу и пореклом су с Ма-
дагаскара. Природњаци с
универзитета Ђук из Север-
не Каролине (САД) недавно
су објавили рођење првог
младунца ај-аја који је до-
шао на свет у заробљени-
штву на северној Земљиној
полуплошти. У тренутку рође-
ња Блу Девил је био величи-
не песнице и тежио је до-
граму, али је и тако мали
вратио научницима наду да
ће приматица поново насе-
лито Мадагаскар, необично
острво на коме су лемури свих
кад чинили ловину свих
сисара, али су сада, због ду-
гог лова, на путу да буду
потпуно истребљени.

Илустровао:
Драгана
Јовић

ГДЕ ФРЕНКИ ЛЕГНЕ, ТУ УКУЋАНИ НЕ РАСТУ!

Породица Волш из Север-
не Дакоте одабрала је за кућ-
ног љубимца врсту вијет-
намске свиње (о којој је и
„Забавник“ писао) која по
правилу не би требало да бу-
де тежа од два до три кило-
грама ни у „зрелим година-
ма“. Али, на ужас Пита и
Џоане Волш слатко прасен-
це из дана у дан прождирало
је све више хране и расло,
расло... Сада је Френки по-
стао права угојена свиња
тешка близу 70 килограма.

Једно време, док су Вол-
шови још веровали да ће
Френки бар остати пристој-
но попуњен, држали су га на
дијети. Није вредело. Френ-
ки се снашао и убрзо научио
да краде клопу не правећи
питање шта да убаци у сто-
мак. Једном је појео неколи-
ко кутија хране за мачке (са
све кутијама), други пут је
преврнуо канту за ђубре и у
сласт смазао остатке хране.

Волшовима сви саветују
да се реше Френкија. Тешко
је такву грдосију трпети у
кући. Они за сада одбијају
такву идеју.

– Иако је дебео (к'о сви-
ња), Френки је доброћудан и
сладак. Немамо срца да га
неком дамо.

Да су галебови врло до-
аутивне птице уверио се и
орнитолог Лари Спир који
их је проучавао на острвима
Фаралоу, близу обала Кали-
форније (САД). Међутим,
сасвим случајно открио је
њихово необично понашање
које га је натерало да се за-
мисли над сложеним пита-
њем: где је граница која де-
ли оштроумност од зачетка
интелигенције.

Спир је, наиме, открио да
су галебови у стању да раз-
ликују ђуле по лицу, а ево и
како. Хватајући замком пти-

ТО СИ ТИ, ЛАРИ!

це да би их прстеновао, по-
стао је врло непопуларан ме-
ђу њима, па би се на њега
стусиле у јату чим би га уг-
ледале. Али, кад би на лице
ставио маску, моментално
су се смиривале. За њих је он
тада био други, „непознати“
човек. Разлог је сасвим поуз-

дано била маска јер безброј-
ни покушаји с преоблачењем
нису дали никакве резултате
– док пас који се сматра су-
перпаметним, решио, ре-
ловно падне на тај штос.

Спиров извештај изазвао
је праву сензацију међу ор-
нитолозима, а касније су и
други научници поновили
његове експерименте. И сва-
ки пут би маска и само мас-
ка изазвала промењен однос
галеба према човеку. На
пример, гумена маска бив-
шег председника Никсона
коју је стављао орнитолог
Питер Пајл.

Пунџин
кућак...

ШЕШИР

СОФРОНИЈА,
ПОПУЛАРНОГ
ЈУНАКА
ЦРТНИХ
ФИЛМОВА,
ЗАЛЕПИТЕ НА
КАРТОН И
ИСЕЦИТЕ

КОШУЉА

ЏЕМПЕР

ОБУЦИТЕ
СОФРОНИЈА

ОДЕЛО
ЗА
СВАДБУ
ЈЕР...
У
СЛЕДЕЋЕМ
БРОЈУ:
МИС
ПРИСИ СЕ
УДАЈЕ
ЗА
СОФРО-
НИЈА

ЈА ♥ ПТТ

Недостижни Мајкл Џордан

Волим кошарку, нарочито америчку, и помно пратим све оно што наша телевизија преноси из NBA лиге. Обожавам Мајкла Џордана и веома ме занима да ли ће успети да се „упише“ у „Клуб 20.000“, односно да постигне оволико кошева. Колико знам, он је близу те бројке.

ИЛИЈА

Јаково

У историји NBA лиге само 16 играча постигло је у каријери 20.000 кошева. Да би достигао ову чаробну бројку, кошаркаш мора да постигне у просеку 25 кошева на 800 утакмица или, у просеку, 30 кошева на 667 утакмица. Последњи пут у прошлој сезони Мајкл Џордан се појавио у екипи Чикаго водећи је у рекорд од 67 победа и 15 пораза. Као шестоструки најбољи стрелац NBA лиге, Џордан има и највиши просечни учинак у историји – 32,2 коша по утакмици. Оваква прецизност довела је Мајкла корак до бројке од 20.000 кошева. За само 589 утакмица дошао је до броја од 19.000 кошева.

Овај кошаркашки великан сезону 1992/93. године у NBA лиги почиње као 24. стрелац свих времена. Потребан му је учинак од 30 кошева по утакмици да би ушао у „Клуб 20.000“, надамо се у јануару 1993. године. Наравно, под условом да Мајкл Џордан не пропусти неку од наредних утакмица или да његов учинак буде испод очекиваног.

Џордан неће бити први који ће оборити рекорд од 20.000 кошева ове сезоне. Та част је већ припала најопаснијем „јастребу“ из Атланте Доминику Вилкинсу који је постао 17. играч у NBA историји са учинком од 20.000 кошева.

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

„Чудовиште“ у нашој галаксији

Какав је то извор који су астрономи недавно успели да сниме уз помоћ радиотелескопа у Сокору, у Новом Мексику (САД и који је добио претећи назив „Чудовиште“.

РАНКА Д.

Позница

Овај чудни извор енергије у нашој галаксији откривен је још 1980. године уз помоћ америчког сателита „Ајнштајн“, али тек 1990. године је утврђено да је он велики извор гама зрачења која се у променљивим величинама, уз повремене фантастичне ерупције, догађају у срцу наше галаксије.

То „чудовиште“ је, по мишљењу стручњака, највероватније „црна рупа“, а један од доказа у прилог тој претпоставци је што је његов гама спектар идентичан са једним другим извором у нашој галаксији, који је такође врло озбиљан „кандидат“ за „црну рупу“, Cug-nusom X-1.

15. novembar 1992.
ZABAVNIČE
DRAGI, JEDINI, NAJBOLJI I ... (i svi oko tebe koji ste mi pomogli),

Juče sam dobio vaše pismo i zabavnike koje ste mi poslali i veoma sam vam zahvalan. Verujem da je bilo veoma tesko naći ove brojeve pa sam vam zbog toga još vise zahvalan.
Za vaš uloženi trud ja vam obećavam da ću kupiti svaki zabavnik, koji bude izdat, sledećih deset godina, a zbog toga sto ste mi poslali arhivske primerke obećavam da ću kupovati zabavnik sve do svoje sedam-deset i sedme godine jer ste napisali da je dobar

За све од 7 го 77

MNOGO VAM HVALA NA SVEMU

Matijsa Gutman
MATIJA GUTTMAN
Kragujevac

Кобни 6. април

У бомбардовању Београда 6. априла страдала је Народна библиотека на Косанчићевом венцу, и неповратно су уништене књиге и рукописи стари неколико векова. Зашто, када се рат већ неминуно ближио, није ништа предузето да се све што је вредно склони на безбедно место. Да ли је и ту било саботаже?

ДРАГАН ЈАЊИЋ
Борча

У згради Народне библиотеке на Косанчићевом венцу чуване су више од 100 година књиге и стари рукописи непроцењиве вредности. Знано се да се ратна опасност приближава и нашој земљи, па је још у марту 1940. године одлучено да се Народна библиотека са свим својим драгоценостима пресели у манастир Благовештење, у Овчарско-набларској клисури. Књиге су већ биле спремне за селидбу, упаковане у многобројне сандуке, али није било среће да се на време превезу.

И тако су рукописи и књиге непроцењиве вредности дочекали кобни 6. април и немачко бомбардовање. У прва два налета библиотека није била погођена и камиони су већ били испред библиотеке да би преузели сандуке с књигама и рукописима када је наишао трећи талас немачких „штука“. Било је 15 сати и 30 минута када је једна бомба пала на мансарду Библиотеке, пламен је букнуо и ускоро је од зграде остало само згариште које је и после 6. априла још дуго тињало.

Од многих средњовековних рукописа и књига остало је тридесетак листова једног рукописа из 12. века и око 200 рукописа из 13, 14. и 15. Док су у прва два налета највише страдали цивилни објекти, у трећем је била очигледна намера Немаца да погоде зграду Народне библиотеке и униште српско културно благо. Не постоје докази да се са селидбом Народне библиотеке намерно каснило, али је више него сигурно да је у немачким плановима ова зграда била одређена за бомбардовање.

Servis 'TRIM'

Commodore 64 128 Amiga

SERVISIRA, OTKUPLJUJE,
PRODAJE, MENJA ZA NOVE

"TRIM" KAJMAKČALANSKA 42.

Tel. 011/421-203

Мирјана Ђузовић, Васа Раичковић
48, 81000 Подгорица – 12 година, воли филм, спорт и путовања, навија за Црвену звезду, сакупља постере, салвете...

Јасмина Јањић, 26. септембра
18, 35230 Ћуприја – 14 година, воли спорт, музику, путовања и дружење.

Милица Влајков, Петефи Шандора
12/17, 23300 Кикинда – 14 година, воли музику и дружење.

Невена Тасић, Кнеза Милоша
Б2/14, 35230 Ћуприја – 14 година, воли моду и путовања.

Тијана Чавић, Омладинска бб,
23241 Лазарево – 13 година, сакупља салвете, постере и украсна писма, воли музику и дружење.

Јелена Малетић, Загребачка
45, 18000 Ниш – навија за Црвену звезду, сакупља украсне папириће, постере и салвете.

Марија Селенић, Поцерска 13,
15001 Јевремовац – 11 година, воли музику и спорт, посебно кошарку, сакупља салвете, разгледнице и кутије од цигарета.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: славски колачи, надути, евенак, етикетирати, а, жеравице, омот, Арадац, нанари, Натина, стила, Анина, скијање, б, о, зли, Анет, одовуд, године, дб, ћуп, арк, ка, наво, с, Оверат, вокали, идеја, ћарити.
БУДИТЕ СЛИКАР – На цртежу су Адам, Ева и змија на дрвету са јабуком.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 2140

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“
11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 320-764, 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика“ убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO“ – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:

NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВИА превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

